

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

ญาติ	ชอบทำดี
ลัทธิ	เปรมปรีดิ์
อัญชลี	อินพล

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา  
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว  
พฤษภาคม 2551  
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร  
กรุงเทพมหานคร ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและ  
พัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว ของมหาวิทยาลัย  
นเรศวร

.....  
(ดร.ละเอียด ศิลาน้อย)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....  
(ดร.ศรีสุดา จงสิทธิผล)

ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร กรุงเทพมหานคร

พฤษภาคม 2551

## ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ดร.ละเอียด ศิลา น้อย ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจน ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองสำเร็จ สมบูรณ์ได้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศรีสุตา จงสิทธิผล ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยนเรศวร รองศาสตราจารย์ ดร.พยอม ธรรมบุตร ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดร.สุรพิชัย พรหมสิทธิ์ ผู้อำนวยการสำนักกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณ นายชาญวิทย์ นาคะสุวรรณ ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 4 นางจันสม ต๊ะคำ ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก นายอนุสรณ์ แสงพุ่ม ผู้จัดการโรงแรมเวียงตากริเวอร์ไซด์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลจากการ สัมภาษณ์

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขออุทิศ แต่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ญาติา ชอบทำดี  
ลัชชา เปรมปรีดี  
อัญชลี อินพล

**ชื่อเรื่อง** แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก  
**ผู้วิจัย** ญาดา ชอบทำดี, ลัชชา เปรมปรีดี, อัญชลี อินพล  
**ที่ปรึกษา** ดร.ละอียด ศิลาน้อย  
**ประเภทสารนิพนธ์** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม. สาขาวิชาการจัดการโรงแรม  
และการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2551  
**คำสำคัญ** .....

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษานโยบายส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก และหาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดตาก การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ค่าสถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาเที่ยวจังหวัดตากเป็นครั้งที่ 4 มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวและพักผ่อน การมาครั้งนี้มากับญาติหรือคนในครอบครัวโดยเป็นการจัดการเดินทางมาเองด้วยรถยนต์ มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางประมาณ 2,000 บาท สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปคือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า มีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ มีความหลากหลายของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว มีสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและเจ้าบ้านมีความเป็นมิตรไมตรีให้การต้อนรับผู้มาเยือนเป็นอย่างดี แต่เห็นว่าการบริการโทรศัพท์สาธารณะตามจุดต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอเท่าที่ควร ไม่แน่ใจว่าการบริการสุขภาพสาธารณะ การบริการน้ำดื่ม/น้ำใช้จะสะอาดและเพียงพอ รวมถึงความเพียงพอของการบริการผู้นำเที่ยวท้องถิ่นและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว แล้วมีความเห็นว่าร้านจำหน่ายของที่ระลึกมีความสะดวก มีความเป็นกันเอง มีการบริการเป็นที่น่าพอใจ มีสถานที่จอดรถอย่างเพียงพอ มีศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว มีแผนที่และข้อมูลแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวไว้

บริการอย่างเพียงพอ ถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนเข้าใจง่าย หรือบางทีการเดินทางเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวก็เป็นที่น่าพอใจ จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตากมีความน่าสนใจน้อย ไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เพราะสถานที่แต่ละแห่งห่างไกลกันทำให้ใช้เวลาเดินทางมาก และจังหวัดตากยังไม่มีจุดขายหลักด้านการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความต่อเนื่องของการท่องเที่ยวได้ นอกจากนี้แล้วยังมีปัญหาการขาดความร่วมมืออย่างจริงจังของภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

## สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของการท่องเที่ยว.....	9
การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว.....	22
การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านบริการ ด้านบุคลากร และด้านแหล่งท่องเที่ยว.....	27
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดตาก.....	30
ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก.....	41
โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบุคคล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยว.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่ง ท่องเที่ยว.....	64
ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก.....	66
ผลการสัมภาษณ์หน่วยงานของรัฐและเอกชน.....	68
วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ทางการท่องเที่ยวของ จังหวัดตาก.....	70
5 บทสรุป.....	72
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	82
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า.....	110

## สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก.....	47
2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเพศ.....	55
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	56
4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ.....	56
5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	57
6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	57
7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	58
8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่พักอาศัยปัจจุบัน.....	58
9 แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตากในครั้งนี.....	59
10 แสดงจำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์การเดินทางมาจังหวัดตากในครั้งนี.....	59
11 แสดงจำนวนและร้อยละของการเดินทางมาในครั้งนี.....	60
12 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี.....	60
13 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะการเดินทางในครั้งนี.....	61
14 แสดงจำนวนและร้อยละของชนิดของพาหนะที่ใช้เดินทางในครั้งนี.....	61
15 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี.....	62
16 แสดงจำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี.....	62
17 แสดงจำนวนและร้อยละของเส้นทางการเดินทางครั้งนี.....	63
18 แสดงลำดับของสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไป.....	63
19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว.....	64
20 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความ เห็นด้วยของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	65
21 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความ คิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	66



## สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.....	17
3 บทบาทการตลาดต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.....	24
4 แผนที่ที่ตั้งของจังหวัดตาก.....	32
5 แผนที่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตาก.....	33
6 แผนที่ที่ตั้งในเขต อำเภอเมือง จังหวัดตาก.....	34

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญ ในระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก และยังมีแนวโน้มจะทวีความสำคัญมากขึ้นในอนาคต เพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการโดยรวมทั้งประเทศแล้ว การท่องเที่ยวภายในประเทศก็ช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจต่อเนื่อง อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง เป็นการก่อให้เกิดการลงทุน การจ้างงาน และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น รวมทั้งสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ ในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังจะได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยวอย่างมากต่อการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ยากจะหาได้จากกิจกรรมอื่นแล้วยังทำให้มีสุขภาพจิตที่ดีอีกด้วย ดังนั้นจึงต้องให้ความสนใจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ให้กลายเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศของเราให้มากที่สุด และนำรายได้จากการท่องเที่ยวไปพัฒนาประเทศต่อไป

จากสถานการณ์การท่องเที่ยวในปี พ.ศ. 2549 นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ว่าจะมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นบ้างก็ตาม โดยในปี 2549 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศไทยขยายตัวร้อยละ 21.9 ต่อปี บ่งชี้ว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังมีความมั่นใจในการเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เช่นเดียวกับการใช้จ่ายรายหัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง, 2004)

ปีพ.ศ. 2550 จากสถิติการท่องเที่ยวช่วงไตรมาสแรก ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาพรวมมีอัตราการเจริญเติบโต 1.81% แต่ตลาดหลักอย่างนักท่องเที่ยวเอเชียตะวันออก อาทิ เกาหลี จีน ญี่ปุ่น ปรับตัวลดลงกว่า 8.39% หรือกว่าแสนคน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่มั่นใจในสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยของประเทศ จึงมีแนวโน้มการท่องเที่ยวปีนี้จะพลาดเป้ากว่า 3 แสนคน เหลือเพียง 14.5 ล้านคน จากเป้าหมาย 14.8 ล้านคน มีรายได้ลดลงกว่า 1.75 หมื่นล้านบาท จากเป้าหมาย 5.47 แสนล้านบาท และตลาดในประเทศเหลือเพียง 80.1 ล้านคน จากเป้าหมาย 81.99 ล้านคน มีรายได้ลดลงกว่า 2.07 หมื่นล้านบาท จากเป้าหมาย 3.77 ล้านบาท ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจึงเน้นใช้กลยุทธ์หลัก คือ ต้องการสร้างกระแสให้คน

ไทยเที่ยวในประเทศไทย ลดการเดินทางไปนอกประเทศ รวมถึงการส่งเสริมท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างภูมิภาคและให้ภูมิภาคและรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้สวยงาม

ในส่วนของภาครัฐ ทิศทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวปี 2550 จะมุ่งเน้นเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณเพื่อลดต้นทุนการท่องเที่ยว คาดหวังว่าจะเป็นการวางรากฐานสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต นอกจากนี้ยังมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน คือ มุ่งเน้นให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อให้ชุมชนเรียนรู้และเข้าใจเรื่องการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีทักษะด้านการจัดการ สามารถใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้แก่ท้องถิ่น โดยชุมชนท้องถิ่นที่มีศักยภาพและมีความสมบูรณ์เข้าเกณฑ์จะต้องเป็นชุมชนที่มีวิถีการพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มีความเข้มแข็งของชุมชน มีศักยภาพในการพัฒนาบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน และต้องมีปัจจัยพื้นฐานในการต้อนรับนักท่องเที่ยวคุณภาพ

เป้าหมายการทำงานในปี พ.ศ. 2551 จะผลักดันการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวกว่า 9.8 แสนล้านบาท ภายใต้พันธกิจการเพิ่มรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย 6 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 10% และส่งเสริมให้คนไทยเดินทางเที่ยวในประเทศ เพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจกว่า 3.85 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้น 1.91%

ในส่วนของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศนั้น ในปี พ.ศ.2551 ททท.ได้ปรับลดเป้าหมายรายได้ไทยเที่ยวไทยเหลือเพียง 3.85 แสนล้านบาท เพิ่มขึ้นในอัตราถดถอย 1.91% จากเดิมที่คาดว่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้น 4.5 % สร้างรายได้กว่า 4 แสนล้านบาท อันมีสาเหตุมาจากการชะลอตัวในการท่องเที่ยวภาคใต้ จากปัญหาชายแดนภาคใต้ และการปรับตัวเล็กน้อยของการเดินทางท่องเที่ยวภาคเหนือเมื่อหมดกระแสการจัดงานพีชสวนโลก ส่วนภาคอื่นก็ยังมีมั่นใจว่าคนไทยยังเดินทางท่องเที่ยวในอัตราเติบโตต่อเนื่อง ดังนั้นแคมเปญท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมเดินทางเที่ยวในประเทศภายใต้แคมเปญ “เที่ยวให้สนุก เต็มความสุขให้ชีวิต” ก็เชื่อว่าจะกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศได้ พร้อมทั้งใช้แคมเปญ “เก็บเมืองไทยให้สวยงาม” ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควบคู่กันไปด้วย ส่วนกลยุทธ์ในการส่งเสริมตลาดในประเทศนั้นมี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1. สร้างกระแสให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต 2. สร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ 3. ผนวกรวมให้เกิดการรู้ค่ารักษาแหล่งท่องเที่ยว 4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในมิติของการเรียนรู้และ 5. ส่งเสริมการเดินทางเชื่อมโยง (ฐานเศรษฐกิจ, 2550)

ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศสูง และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ปัจจุบันรัฐบาลได้จัดทำ

แผนพัฒนาแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2544 - 2553) ซึ่งจัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จะเป็นกรอบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในเชิงบูรณาการ เสนอแนวนโยบายเชิงรุก ในการบริหารอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศในภาพรวมและเสนอแนวทางในการสร้างเอกภาพในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยระบบความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน รวมถึงกำหนดความรับผิดชอบของภาคเอกชนเพื่อความร่วมมือให้เกิดพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

นโยบายเชิงรุกของแผนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ ได้แก่

1. พัฒนาให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำทางการท่องเที่ยว ในภูมิภาคเอเชียอย่างต่อเนื่องเพื่อก้าวสู่ความเป็น World Class Destination
2. พัฒนาการท่องเที่ยวของไทยให้เป็นสาขาหลักทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญควบคู่กับสาขาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม
3. เร่งรัดให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวออกสู่ภูมิภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากเมืองท่องเที่ยวหลักในปัจจุบัน
4. ปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้ทันสมัย เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยมีความพร้อมในการแข่งขันที่จะตามมาจากการเปิดเสรีทางการค้า
5. สนับสนุนให้องค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความพร้อมและเข้มแข็งในการบริหารจัดการในบริการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง
6. อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้คงความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ และสะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทยที่ชัดเจน

เป้าหมายและผลที่คาดว่าจะได้รับด้านเศรษฐกิจ

1. จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้
  - ตามแผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะเพิ่มขึ้น 16.02 ล้านคนในปี พ.ศ. 2548 และ 22.46 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2553
  - วันพักเฉลี่ยนักท่องเที่ยวต่างประเทศในประเทศไทย จะเพิ่มเป็น 8.2 วัน ในปี พ.ศ. 2548 และ 8.5 วันในปี พ.ศ. 2553
  - รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศ 538,592 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2548 และเพิ่มเป็น 859,095 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2553

- นักท่องเที่ยวชาวไทยจะท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้นจาก 63 ล้านคนต่อครั้งในปี พ.ศ. 2548 และเพิ่มเป็น 72 ล้านคนต่อครั้งในปี พ.ศ. 2553 จะก่อให้เกิดรายได้ 315,850 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2548 และ 413,670 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2553

2. การกระจายรายได้ จำนวนเมืองท่องเที่ยวหลักจะเพิ่มจาก 10 เมือง เช่น พัทยา ภูเก็ต หาดใหญ่ นครศรีธรรมราช เชียงใหม่ และอุบลราชธานี เพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่า 15 เมือง และจำนวนเมืองที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากกว่า 5,000 ล้านบาท 13 เมือง ในปี พ.ศ. 2542 จะเพิ่มเป็นมากกว่า 20 เมือง ในปี พ.ศ. 2553

3. การสร้างงาน การสร้างงานทางตรงปีละ 50,000 คน และทางอ้อมปีละ 50,000 คน ด้านสังคม การกระจายรายได้และการสร้างรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะช่วยลดปัญหาความยากจนของประชากรในชนบทได้ในระดับหนึ่ง (แผนแม่บทอุตสาหกรรมแห่งชาติ, 2547) ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นแหล่งรายได้หลักในการนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศ

ในจังหวัดตากนั้นพบว่า สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าและภูเขาซึ่งเป็นแนวของภูเขาถนนธงชัยและภูเขาแดนลาว มีที่ราบอยู่ตอนกลางริมฝั่งแม่น้ำปิง ภูมิอากาศโดยทั่วไปอากาศค่อนข้างร้อนในฤดูร้อนและหนาวจัดในฤดูหนาว สภาพภูมิประเทศมีความหลากหลายทางด้านสถานที่ท่องเที่ยว จังหวัดตากมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นวัดและโบราณสถานจำนวน 19 แห่ง และแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติจำนวน 20 แห่ง และกิจกรรมและงานประเพณีจำนวน 4 กิจกรรม อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่ติดกับชายแดน คือ พม่า ดังนั้นจังหวัดตากโดยเฉพาะอำเภอแม่สอด จึงเป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทยและมีความเหมาะสมในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว จากสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดตากเมื่อเทียบในไตรมาสที่ 3 ของปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 พบว่า ในปี พ.ศ. 2548 ไตรมาสที่ 3 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 152,494 คน ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 3.67 วัน/คน ค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว 2,673.50 บาท/คน/วัน โดยมีรายได้ที่มาจากจากการท่องเที่ยว 372.64 ล้านบาท และในปี พ.ศ. 2549 ไตรมาสที่ 3 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 169,747 คน ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 3.80 วัน/คน ค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว 2,423.68 บาท/คน/วัน โดยมีรายได้ที่มาจากจากการท่องเที่ยว 404.74 ล้านบาท จากตัวเลขดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวมีจำนวนเพิ่มขึ้นและมีระยะเวลาการพำนักเพิ่มขึ้น ทำให้มีการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย จึงมีผลทำให้รายได้ที่มาจากจากการท่องเที่ยวของจังหวัดตากเพิ่มขึ้น 7.93% แต่ในทางกลับกันค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวต่อคนต่อวัน กลับลดลงถึง 10.31%

เนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตากที่ผ่านมา มีรูปแบบและทิศทางการพัฒนาไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน การรับทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวของจังหวัดตากยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ทำให้จังหวัดตากขาดโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้ง ๆ ที่เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ ด้านแหล่งท่องเที่ยวสูงเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดทางภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลาง ตอนบน (ร่างแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก, 2547)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก” โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก เพื่อสามารถนำไปสู่การกระจายรายได้สู่ประชาชนและระบบเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของจังหวัดตาก ผลวิจัยที่ได้ในครั้งนี้จะได้นำไปเป็นองค์ความรู้และเสนอแนะในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากต่อไป

### จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก
4. เพื่อวิเคราะห์หาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการตลาดและการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

### ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและการวางแผนกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนนโยบายการส่งเสริมและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ให้สามารถสร้าง จัดหาสินค้าและบริการ ให้ตอบสนองตามความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวหันมาท่องเที่ยวในจังหวัดตากเพิ่มขึ้น

## ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาในเขตจังหวัดตาก
2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เนื้อหาที่กำหนดในการวิจัยครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
  - ศึกษาการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก โดยยึดหลักองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว อันได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ความพร้อมด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยว
  - ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน
  - นโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชนในพื้นที่จังหวัดตาก
  - แนวทางการส่งเสริมด้านการตลาดและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดตาก
3. **ขอบเขตด้านประชากร** แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่
  - นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาในจังหวัดตาก ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 400 คน
  - กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3 คน

## นิยามศัพท์เฉพาะ

**นักท่องเที่ยว** หมายถึง บุคคลสัญชาติไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตากทั้งที่มาพักค้างคืนและไม่ค้างคืน

**การท่องเที่ยว** หมายถึง การเดินทางมาจังหวัดตากเป็นการชั่วคราวเพื่อเข้ามาศึกษาเรียนรู้ชื่นชมแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดตาก

**อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว** หมายถึง อุตสาหกรรมบริการที่มีในจังหวัดตาก ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภทประสานกันเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งบริษัทนำเที่ยว โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ฯลฯ

**การพัฒนา** หมายถึง การจัดเตรียมรูปแบบและแนวทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และมีศักยภาพทั้งในด้านแหล่งท่องเที่ยว การบริการและบุคลากร เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

**การส่งเสริม** หมายถึง การช่วยเหลือสนับสนุนเกี่ยวกับกิจกรรมทางด้านตลาดการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

**ภาครัฐ** หมายถึง หน่วยงานราชการ อันได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคเหนือ เขต 4 และหน่วยงานอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

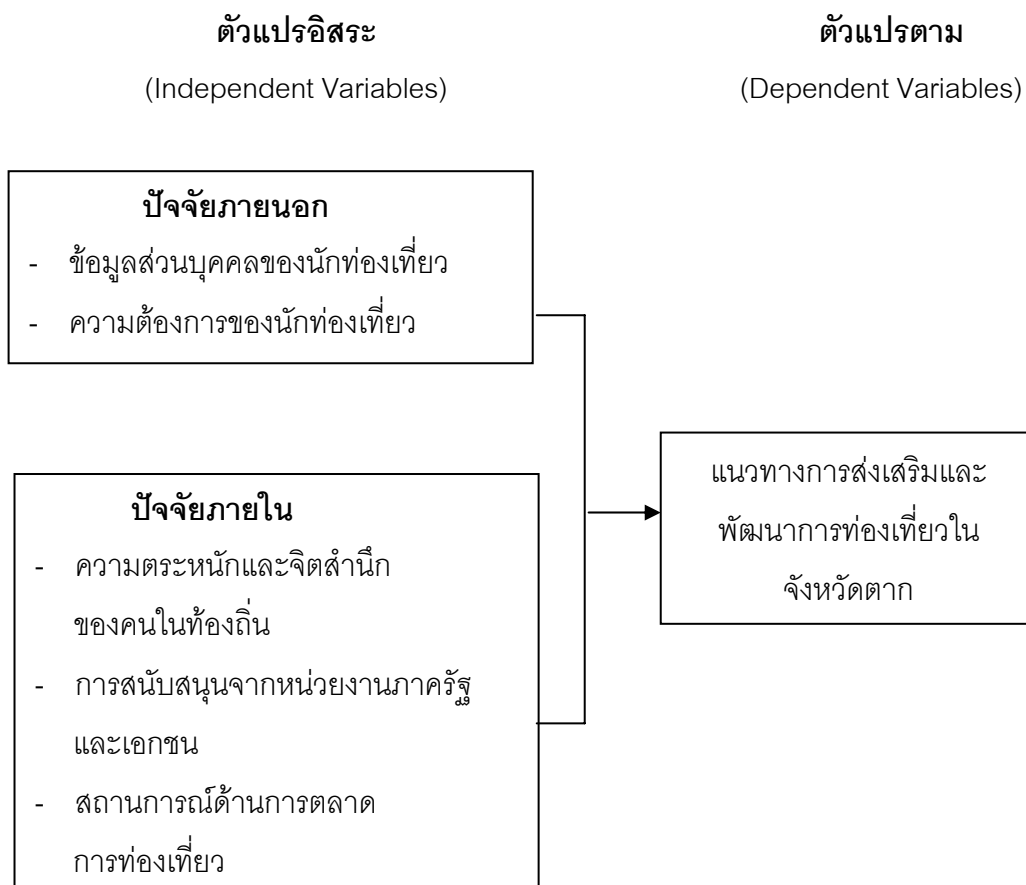
**ภาคเอกชน** หมายถึง สถานประกอบการหรือกิจการส่วนบุคคล บริษัท ห้างร้านที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อันได้แก่ บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจล่องแพ โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร ฯลฯ ที่ประกอบธุรกิจในเขตพื้นที่จังหวัดตาก

**องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว** หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก โดยพิจารณาจากองค์ประกอบดังนี้ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ความพร้อมด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวและความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยว

**การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว** หมายถึง การคมนาคมขนส่ง ถนนหนทาง ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดตาก



## กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาอิสระเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ในครั้งนี้ มีแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว
2. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการบริการ ด้านบุคลากร และด้านแหล่งท่องเที่ยว
4. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดตาก
5. ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก
6. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### ความหมายของการท่องเที่ยว

“การท่องเที่ยว” (Tourism) ได้มีผู้นิยามความหมายไว้อย่างหลากหลายโดยองค์การสหประชาชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทาง (Travel) มีเงื่อนไข 3 ประการคือ

1. การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่งและใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือระยะทางไกลก็ได้
2. ต้องมีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวแล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม โดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปที่นั่นมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือนและ
3. ต้องมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทางแบ่งออกได้ดังนี้
  - เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
  - เพื่อวัฒนธรรมและศาสนา
  - เพื่อการศึกษา
  - เพื่อการกีฬาและความบันเทิง

- เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
- เพื่องานอดิเรก
- เพื่อเยี่ยมญาติมิตร
- เพื่อธุรกิจ
- เพื่อประชุมสัมมนา

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548, หน้า 15-18) ได้กล่าวถึงประเภทของการท่องเที่ยวไว้ดังต่อไปนี้ ประเภทของการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวตามสภาพภูมิศาสตร์การเดินทาง สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 2 รูปแบบ คือ

- การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) เป็นการท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ

- การท่องเที่ยวในประเทศ (Internal Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะภายในอาณาเขตของแต่ละประเทศนั้น ๆ

2. การแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทาง สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 3 รูปแบบ คือ

- การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน (Leisure Tourism) เป็นการเดินทางเพื่อการพักผ่อนและหาประสบการณ์แปลกใหม่

- การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ (Business Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปติดต่อธุรกิจหรือไปประชุม โดยมีระยะเวลา 2 – 3 วันแรกให้ไปท่องเที่ยว

- การท่องเที่ยวเพื่อความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) แบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 4 รูปแบบ ได้แก่

**การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (Natural Tourism)** เป็นการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งการพักผ่อนหย่อนใจ ความสนุกสนาน ความชื่นชมในแหล่งธรรมชาติ และการศึกษาในแหล่งธรรมชาติ

**การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)** เป็นการท่องเที่ยวมุ่งการให้ความรู้และความภาคภูมิใจที่มุ่งเน้นเสนอ ลักษณะวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และสถานที่ต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของสังคม

**การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง (Sport and Entertainment Tourism)** เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการและความพึงพอใจในการพักผ่อนสนุกสนาน รื่นเริงบันเทิงใจ การออกกำลังกาย โดยมุ่งเน้นการได้รับบริการที่เหมาะสม

**การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจและประชุมสัมมนา (Business and Convention)** เป็นการเดินทางไปติดต่อธุรกิจหรือประชุมสัมมนา ซึ่งอาจมีหรือไม่มีการศึกษาดูงานและทัศนศึกษารวมอยู่ด้วยก็ได้ หรือมีเวลารว่างจากการติดต่อธุรกิจ หรือประชุมสัมมนาก็อาจเดินทางไปดูงาน หรือทัศนศึกษาเองก็ได้

3. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามลักษณะการเดินทาง สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 2 รูปแบบ คือ

- การท่องเที่ยวแบบกลุ่มเหมาจ่าย (Group Inclusive Tourism – GIT หรือ All Inclusive Tourism - AIT) เป็นการท่องเที่ยวที่ธุรกิจนำเที่ยวขายรายการนำเที่ยวเบ็ดเสร็จ (Package Tour) ให้กับนักท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ โดยธุรกิจนำเที่ยวเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับยานพาหนะ ที่พัก อาหาร และการนำเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวโดยอาจดำเนินการอำนวยความสะดวก สะดวกเต็มรูปแบบ (Full Package) หรืออาจจะจัดการบริการเที่ยวบางสิ่งบางอย่างให้ก็ได้

- การท่องเที่ยวแบบอิสระ (Foreign Individual Tourism - FIT) เป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยววางแผนจัดการเดินทางด้วยตัวเองทุกอย่าง หรือใช้บริการของธุรกิจนำเที่ยวในการอำนวยความสะดวกบางอย่าง

4. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการตลาด สามารถแบ่งเป็น 2 รูปแบบย่อยคือ

- การท่องเที่ยวตลาดหรูหร่า (Elite Market Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่ต้องจ่ายค่าบริการในอัตราสูง เพราะมุ่งให้บริการทางการท่องเที่ยวชนิดหรูหร่า

- การท่องเที่ยวตลาดมวลชน (Mass Market Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่บริการทางการท่องเที่ยวแบบพื้น ๆ ในราคาถูกโดยต้องการให้บริการผู้เดินทางที่มีรายได้น้อย แต่มีปริมาณมาก

5. การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการจัดการ สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้ 2 รูปแบบ คือ

- การท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Conventional Tourism) เป็นการท่องเที่ยวมุ่งเน้นความพึงพอใจและปริมาณของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

- การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างไร้เป็นธรรมและให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม และมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

อย่างเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 รูปแบบ คือ

**การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)** เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงศึกษาธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางธรรมชาติ เป็นต้น

**การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)** เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมหรือชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น พร้อมทั้งได้ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมงานประเพณีและศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวคู่วิวทัศน์ในชนบท การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและบันเทิง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทางวัฒนธรรม เป็นต้น

**สรุป** การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจการงานประจำ ซึ่งความต้องการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป 9 ประการ คือ

- เพื่อการพักผ่อน
- เพื่อวัฒนธรรมและศาสนา
- เพื่อการศึกษา
- เพื่อการกีฬาและบันเทิง
- เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
- เพื่องานอดิเรก
- เพื่อเยี่ยมญาติมิตร
- เพื่อธุรกิจ
- เพื่อประชุมสัมมนา

และประเภทของการท่องเที่ยวแบ่งได้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ การแบ่งประเภทตามสภาพภูมิศาสตร์ของการเดินทาง การแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของการเดินทาง การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามลักษณะการเดินทาง การแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการตลาด และการแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการจัดการ

### ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญสามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกอื่น ๆ ดังนั้นรัฐบาลไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวจึงได้ประกาศให้ปี พ.ศ. 2530 เป็นปีการท่องเที่ยวไทย ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ มี 6 ประการ ดังนี้
  - เป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ
  - ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
  - ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
  - ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
  - ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
  - ก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต
2. ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อสังคมและการเมือง มี 8 ประการ

ดังนี้

- ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น
- ช่วยสร้างสรรคความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น
- ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
- ช่วยลดปัญหาการอพยพเข้าไปแออัดในเมือง
- ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นของที่ระลึกจำหน่าย

ให้แก่นักท่องเที่ยว

- ช่วยป้องกันการแทรกซึมบ่อนทำลายจากฝ่ายตรงข้าม
- ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศ ดังนั้นทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการระดมทรัพยากรทั้งหลายที่มีอยู่มาผสมผสานให้สอดคล้องกัน ซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวขยายตัวและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

### ผลกระทบของการท่องเที่ยว

1. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสามารถสรุปได้ 5 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1.1 ผลกระทบต่อราคาและค่าครองชีพ คือ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมาก ความต้องการสินค้าและบริการก็ต้องเพิ่มมากขึ้น เมื่อความต้องการเพิ่มขึ้นย่อมทำให้ระดับราคาสูงขึ้น เกิดภาวะเงินเฟ้อและทำให้ค่าครองชีพสูงตามไปด้วย

1.2 ผลกระทบต่อการจ้างงานและเปลี่ยนแปลงอาชีพ คือ การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจะดึงแรงงานจากภาคเกษตรมาสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลกระทบต่อการจ้างงานและเปลี่ยนแปลงอาชีพ ทำให้กำลังผลิตด้านการเกษตรน้อยลง ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาสูงขึ้น

1.3 ผลกระทบต่อคุณภาพของแรงงาน คือ จะมีการเข้ามาหาโอกาสที่ดีกว่าโดยที่แรงงานที่เข้ามาในธุรกิจท่องเที่ยวขาดคุณภาพ ทำให้เกิดผลเสียแก่ธุรกิจท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพแรงงาน

1.4 ผลกระทบต่อการแก่งแย่งผลประโยชน์ คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลทำให้เกิดการแข่งขันในการผลิตสินค้า และบริการเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการแก่งแย่งผลประโยชน์กันขึ้น หรืออาจมีการตัดราคาแข่งขันกันอันจะเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวม

1.5 ผลกระทบต่อผลประโยชน์อันควรได้ของท้องถิ่น คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวผลประโยชน์ควรตกอยู่กับคนในท้องถิ่นนั้น แต่ในบางครั้งจะมีบริษัทต่างประเทศ หรือต่างท้องถิ่นเข้ามาผูกขาดดำเนินงานธุรกิจท่องเที่ยว ทำให้คนในท้องถิ่นได้รับส่วนแบ่งในอัตราส่วนค่อนข้างน้อย

2. ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสังคมและการเมืองของประเทศ สรุปได้ 10 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

2.1 ผลกระทบต่อความผูกพันของครอบครัว คือ โอกาสในการมีงานทำในธุรกิจท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตกอยู่กับคนวัยหนุ่มสาว บุคคลเหล่านี้มีรายได้ดีก็มักทำตัวห่างเหินจากครอบครัว ทำให้ความผูกพันในครอบครัวลดน้อยลง

2.2 ผลกระทบต่อความไม่เสมอภาคทางสังคม คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวย่อมนำไปสู่การปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างให้ทันสมัย ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคกันในสังคม คนท้องถิ่นที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว หรือได้รับประโยชน์น้อยก็จะต่อต้านการท่องเที่ยว และจะไม่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็จะรู้สึกสลดใจในความเป็นอยู่ของตนเองเมื่อเปรียบเทียบกับความเป็นอยู่ของนักท่องเที่ยว

2.3 ผลกระทบต่อการย้ายถิ่นของชนบท คือ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก ความต้องการแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก็จะมีมากขึ้นตาม ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทต่างจังหวัดเข้ามาทำงานในแหล่งท่องเที่ยวมาก มีการอพยพเข้ามาทำงานยอมสร้างปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาเด็กที่ตามพ่อแม่มาอาจไม่ได้เข้าโรงเรียน เด็กก็จะเติบโตอย่างไร้คุณภาพ และเป็นปัญหาแก่งัดคัม เป็นต้น

2.4 ผลกระทบต่อปัญหาด้านอาชญากรรม คือ การที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวย่อมต้องการแรงงานมากขึ้น ทำให้พ่อแม่ต้องทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด อาจทำให้บุตรประพฤติตนในทางที่ผิด และมีส่วนทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ การเกิดอาชญากรรมกับนักท่องเที่ยวมักหาเจ้าทุกข์ได้ยาก เพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติมีเวลาพำนักอยู่ในท้องถิ่นนั้นค่อนข้างจำกัด ไม่อาจอยู่รอจนกว่าจะสามารถจับผู้ก่ออาชญากรรมมาลงโทษได้

2.5 ผลกระทบต่อนิสัยของคนในท้องถิ่น คือ การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้คนในท้องถิ่นบางส่วนมองเห็นความแตกต่าง ในด้านการดำรงชีวิตของตนเมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยว จึงกลายเป็นคนที่มุ่งหวังหากำไรจากนักท่องเที่ยวมากเกินไป

2.6 ผลกระทบต่อความไม่พอใจของนักท่องเที่ยว คือ สถานที่บางแห่งอาจสงวนไว้สำหรับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ทำให้คนท้องถิ่นรู้สึกไม่พอใจที่ถูกกีดกันไม่ให้ใช้สถานที่เหล่านั้น ทำให้เกิดความไม่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวบางคนอาจดูถูกหรือรังเกียจคนในท้องถิ่น ทำให้คนในท้องถิ่นไม่พอใจนักท่องเที่ยว

2.7 ผลกระทบต่อปัญหาโสเภณีหรือชายขายตัว คือ ปัญหาโสเภณีหรือชายขายตัวจะเพิ่มมากขึ้นทั้งการหากินโดยตรง และในรูปแบบอื่นแอบแฝงเข้ามาซึ่งก่อให้เกิดการระบาดของกามโรคและเอดส์

2.8 ผลกระทบต่อประเพณีวัฒนธรรม คือ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวทำให้บางคนกลายเป็นผู้มุ่งหาแต่ประโยชน์ โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าของความเป็นมิตรและความเอื้ออารี ตลอดจนการรับเอาวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาโดยเห็นว่าเป็นของโก้เก๋ จึงละเลยประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของไทย เป็นเหตุให้คุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมมีความสำคัญน้อยลง

2.9 ผลกระทบต่อศิลปกรรม คือ ผู้ผลิตงานด้านศิลปกรรมอาจคำนึงถึงด้านปริมาณเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงเร่งผลิตทำให้ขาดคุณค่าทางศิลปะอันละเอียดอ่อนประณีตบรรจง มีการผลิตศิลปวัตถุหรือโบราณวัตถุเทียมขึ้นมาโดยไม่คงเอกลักษณ์เดิมไว้

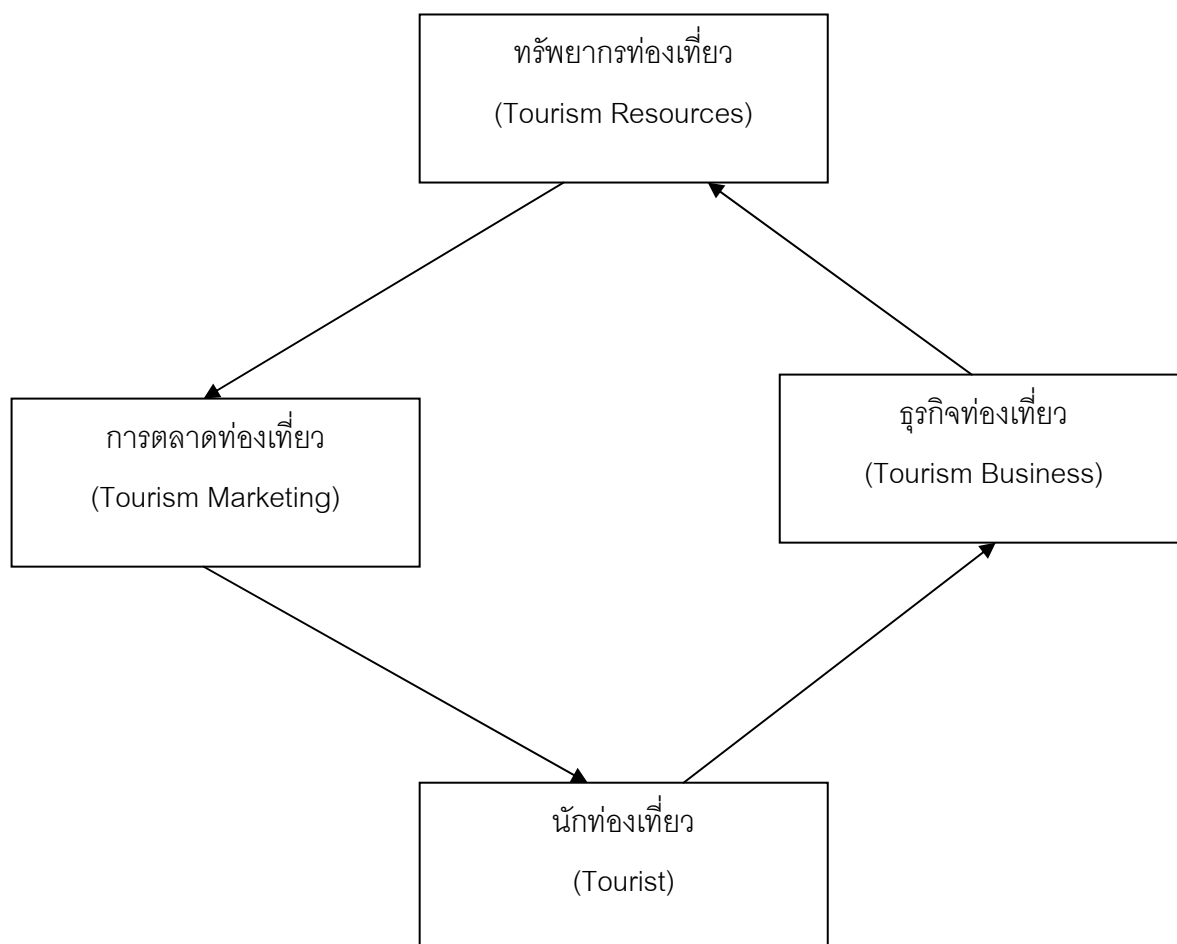


2.10 ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เช่น การทำลายสภาพภูเขา ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร ทรัพยากรใต้น้ำ เกิดการทิ้งขยะมูลฝอยและของเสีย ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

จากข้างต้นพอจะสรุปผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อเศรษฐกิจของประเทศ ได้ 5 ประการ ดังนี้ ผลกระทบราคาและค่าครองชีพ ผลกระทบต่อการจ้างและเปลี่ยนแปลงอาชีพ ผลกระทบต่อคุณภาพแรงงาน ผลกระทบต่อการแก่งแย่งผลประโยชน์ และผลกระทบต่อผลประโยชน์อันควรได้ของท้องถิ่น ส่วนผลกระทบต่อสังคมและการเมืองของประเทศพอสรุปได้ 10 ประการ ดังนี้ ผลกระทบต่อความผูกพันของครอบครัว ผลกระทบต่อความไม่เสมอภาคทางสังคม ผลกระทบต่อการย้ายถิ่นของชนบท ผลกระทบต่อปัญหาด้านอาชญากรรม ผลกระทบต่อนิสัยของคนในท้องถิ่น ผลกระทบต่อความไม่พอใจของนักท่องเที่ยว ผลกระทบต่อปัญหาโสเภณีหรือชายขายตัว ผลกระทบต่อประเพณีวัฒนธรรม ผลกระทบต่อศิลปกรรม ผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

#### **องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามคำจำกัดความของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) หมายถึง ธุรกิจและการบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ที่สำคัญมีอยู่ 4 องค์ประกอบดังภาพต่อไปนี้



ภาพ 2 แสดงองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

จากภาพจะเห็นว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กัน โดยเริ่มจากทรัพยากรท่องเที่ยวของประเทศที่อยู่ในลักษณะที่พร้อมจะรับนักท่องเที่ยว ก็ต้องมี การตลาดท่องเที่ยวที่จะให้ข่าวสารข้อมูลทางการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวเป้าหมาย พร้อมทั้งชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามายังทรัพยากรท่องเที่ยวของประเทศตน เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับข่าวสาร ข้อมูลทางการท่องเที่ยว และการชักจูงจากการตลาดท่องเที่ยวของประเทศที่ทรัพยากรท่องเที่ยว แล้ว ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการอยากเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ ตามข่าวสารทางการท่องเที่ยวที่ได้รับมา เมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวก็ต้องมีธุรกิจท่องเที่ยว ให้บริการ ซึ่งอาจเป็นธุรกิจการขนส่ง ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจอาหารและบันเทิง ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเพื่อให้การเดินทางนั้นบรรลุถึงแหล่งท่องเที่ยวอันเป็น จุดหมายปลายทางที่ต้องการ พร้อมทั้งได้รับบริการทางการท่องเที่ยวที่ประทับใจ ทำให้ออก

กลับมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวซ้ำอีก หรือแนะนำญาติมิตรให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวนี้ ก็จะทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวหมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด ก็ยิ่งทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Tourism Resources) เป็นองค์ประกอบแรกของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังนั้นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจึงจะต้องสามารถจูงใจ หรือสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่นั้นอยู่เสมอ อาจโดยการปรับปรุงทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมากขึ้น หรือพยายามพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นมา มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวอาจหันเหไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ซึ่งเราสามารถแบ่งประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยวตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ 3 ประเภทดังต่อไปนี้คือ (ศรัญญา วรากุลวิทย์, 2546 หน้า 191-192)

### ประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือธรรมชาติสร้างสรรค์ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำ น้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง) ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติของไทย เช่น ภูกระดึง น้ำตกเอราวัณ เกาะเสม็ด ฯลฯ

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศาสนา ได้แก่ วัด ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ ได้แก่ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร และอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ฯลฯ

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธีงานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ นา สวน พืชผักผลไม้และเหมือง ตัวอย่างเช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก งานช้างจังหวัดสุรินทร์และสวนสามพราน ฯลฯ

### องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยว

ทรัพยากรท่องเที่ยวจะต้องมีองค์ประกอบอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ หรือ 3A's ดังต่อไปนี้คือ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 หน้า 50-57)

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งดึงดูดใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการดึงดูดใจให้

นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมเยือนสถานที่นั้น ๆ ซึ่งสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวย่อมแตกต่างกันไปตามประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มย่อมสนใจสิ่งดึงดูดใจของทรัพยากรท่องเที่ยวแต่ละประเภทไม่เหมือนกัน เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านความสวยงามของธรรมชาติ ก็ชอบไปเที่ยวภูเขา หรือหาดทราย หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านศิลปวัฒนธรรม ก็ชอบไปเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวเขา หรือนักท่องเที่ยวอีกกลุ่มหนึ่งอาจสนใจด้านโบราณสถาน ก็ชอบไปเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น นอกจากนี้ภาพลักษณ์และราคาค่าเข้าชมของทรัพยากรท่องเที่ยวก็มีส่วนในการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมด้วย

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง (Accessibility) เป็นปัจจัยที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทาง หรือโครงข่ายขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวนั้น ตลอดจนสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง แต่ถ้าขาดเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวแล้ว แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวจะมีความสวยงามประทับใจหรือมีคุณค่าสูงส่งเพียงใดก็ตามย่อมจะไร้ความหมายอย่างสิ้นเชิง เพราะไม่สามารถเดินทางเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรนั้นได้ เช่น ถนน สถานีขนส่งทางรถยนต์ ท่าเรือ และท่าอากาศยาน เป็นต้น เพื่อให้ธุรกิจกิจการขนส่งสามารถนำนักท่องเที่ยว เดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยว ที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวให้ได้รับความสุข ความสบาย และความประทับใจ ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยวในวันขึ้น โดยปกติสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้รัฐบาลจะเป็นผู้จัดหา และพัฒนาเพื่อ บริการแก่ประชาชนของตนเองอยู่แล้ว สำหรับนักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้จากการให้บริการเหล่านี้ ซึ่งอาจแยกประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกออกเป็น 3 ประเภท คือ

3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวประเภทการเข้า – ออกเมือง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญ เพราะเป็นประตูแรกที่นักท่องเที่ยวจะผ่านเข้าประเทศ โดยปกตินักท่องเที่ยวต่างชาติจะเดินทางเข้าออกประเทศ จะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการเข้าออกประเทศอย่างประทับใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด ทำให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางมาซ้ำอีก ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทการเข้า – ออกเมือง ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ 4 ประเภทย่อย ๆ คือ

- สิ่งอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง ควรมีความรวดเร็วในการขนถ่ายกระเป๋าเดินทางของนักท่องเที่ยว ถ้าหากล่าช้าจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่าย และฝังตรึงอยู่ในความทรงจำ อาจเช็ดขยายด้อยากเดินทางมาอีก

- สิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจหนังสือเดินทาง ควรดำเนินการตรวจคนเข้าเมืองให้เร็วขึ้น อาจเพิ่มช่วงตรวจเช็คให้มากขึ้น มีการแบ่งเป็นช่องเฉพาะคนที่ถือหนังสือเดินทางภายในประเทศกับช่องสำหรับคนต่างด้าวที่ถือหนังสือเดินทางต่างประเทศ

- สิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจค้นของติดตัว ควรดำเนินการตรวจค้นสิ่งของติดตัวให้รวดเร็ว อาจเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอกับนักท่องเที่ยว หรือจัดเจ้าหน้าที่ศุลกากรตรวจค้นเป็นคณะ โดยไม่ปะปนกับบุคคลที่ไม่ใช่พนักงาน

- สิ่งอำนวยความสะดวกในการต่อวีซ่า เมื่อนักท่องเที่ยวประสงค์จะขออนุญาตอยู่ต่อชั่วคราวหลังจากครบกำหนดตามที่ได้ขออนุญาตไว้ ก็ควรอำนวยความสะดวกในการต่อวีซ่าให้รวดเร็ว เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้อยู่ในประเทศนานวันขึ้น ถ้าหากการต่อวีซ่าล่าช้า หรือมีปัญหา มาก นักท่องเที่ยวก็ไม่อยากต่อวีซ่าจะทำให้ประเทศชาติสูญเสียเงินรายได้จากนักท่องเที่ยว

3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทโครงสร้างพื้นฐาน เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน หรือที่เรียกว่า สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ โดยที่รัฐบาลของแต่ละประเทศ พยายามสร้างสิ่งเหล่านี้แก่ประชาชนในประเทศของตนให้ได้รับความสะดวกสบายอยู่อย่างมีความสุข และส่งผลเป็นประโยชน์แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ประเทศใดมีบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ดี ย่อมทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในการเข้ามาเยี่ยมเยือน และเกิดความประทับใจอยากกลับมาท่องเที่ยวอีก โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญมี 8 ประเภท คือ

- การสื่อสาร เช่น บริการโทรศัพท์ โทรเลข โทรสาร จดหมาย ไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งนักท่องเที่ยวก็สามารถใช้บริการด้านการสื่อสารในการส่งข่าวสารไปยังญาติมิตรที่บ้านเกิดเมืองนอนของตนเอง หรือติดต่อสอบถามข้อมูลทางการท่องเที่ยวเพิ่มเติม

- ระบบน้ำ ต้องมีการให้บริการน้ำใช้และน้ำดื่มที่มีความสะอาดและเพียงพอ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการระบบน้ำในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ เช่น ระบบน้ำประปาที่สะอาดพร้อมทั้งมีการวางท่อให้น้ำไหลอย่างไม่ติดขัด เป็นต้น

- ระบบไฟฟ้า มีการให้บริการด้านกระแสไฟฟ้า เพื่อใช้ในการให้แสงสว่าง และใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ได้อย่างเพียงพอ เช่น เครื่องปรับอากาศ พัดลม เครื่องโกนหนวด เตารีด เครื่องเป่าผม เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการด้านระบบไฟฟ้าได้ด้วย และจะต้องมีการ

จัดหาไว้ให้เพียงพอกับความต้องการ ที่อาจเกิดขึ้นจากการขยายตัวของการท่องเที่ยวในอนาคตด้วย

- การสุขภาพิบาล เช่น การกำจัดน้ำเสีย การกำจัดสิ่งขับถ่ายจากร่างกาย และการกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น นับว่ามีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวย่อมไม่ชอบเดินทางไปท่องเที่ยวในท้องถิ่นหรือประเทศที่สกปรก

- ถนนหนทาง เป็นเส้นทางสัญจรไปมาของประชาชน อีกทั้งเป็นเส้นทางของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงสถานีขนส่งทางรถยนต์ ท่าเรือ และท่าอากาศยานเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกรวดเร็วและปลอดภัย

- การสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาล คลินิก ศูนย์อนามัย ซึ่งสถานพยาบาลเหล่านี้จะต้องมีแพทย์และพยาบาลไว้รักษาให้ทันทั่วถึง โดยคำนึงถึงการใช้ภาษาที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจด้วย

- สวนสาธารณะ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถใช้ร่วมกันได้ ควรจัดสร้างสวนสาธารณะทั้งในตัวเมืองและนอกเมืองไว้ให้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ควรสร้างให้กลมกลืนกันระหว่างสิ่งก่อสร้างรอบ ๆ กับบริเวณพื้นที่ว่างเปล่าโล่ง ๆ สร้างให้กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้อาจจัดทำสวนสาธารณะขึ้น 2 ข้างถนน เพื่อช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มความสวยงามของทิวทัศน์ 2 ข้างทางอีกด้วย

3.3 สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทความปลอดภัย ที่มุ่งให้ความปลอดภัยทางร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ในการตัดสินใจที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ใดก็ตาม นักท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงความปลอดภัยทางร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินเป็นสำคัญ หากมีข่าวความไม่ปลอดภัยเกิดขึ้นที่ใดนักท่องเที่ยวก็จะรู้สึกไม่ปลอดภัยหากเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ที่ท่องเที่ยวนั้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เช่นกัน ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยที่สำคัญมี 3 ด้าน คือ

- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยในลักษณะทั่วไป เป็นการคุ้มครองรักษาความปลอดภัยและบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ร่วมมือกับกรมตำรวจจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว (ศช.ทท.) เพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว

- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยจากการใช้บริการท่องเที่ยว เป็นการให้ความคุ้มครองดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจากการใช้บริการท่องเที่ยว เพื่อมิให้เกิดอุบัติเหตุหรือถูกหลอกลวงจากผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านการขนส่ง

ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านที่พักแรม

ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านแหล่งท่องเที่ยว

ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม

ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านนำเที่ยว

ความปลอดภัยจากการใช้บริการด้านสินค้าที่ระลึก

- สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยอื่น ๆ เช่น การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวด้านแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การให้ข่าวสารด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น

**สรุป** ทรัพยากรท่องเที่ยวเมืองคัมภีร์ประกอบที่สำคัญอย่างน้อย 3 องค์ประกอบ คือ

1. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

2. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง

3. ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก และที่สำคัญเนื่องจากคนไทยมีความเป็นมิตรไมตรีกับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือน แล้วเกิดความประทับใจอยากเดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือนซ้ำอีกจนเป็นที่กล่าวขานถึงความเป็นมิตรไมตรีอันดีงามของคนไทยไปทั่วโลก ซึ่งความมีมิตรไมตรีแสดงออกได้ 2 ลักษณะคือ การให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นแก่นักท่องเที่ยว การให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งทั้งหมดเป็นสิ่งสำคัญและควรรักษาไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนอีก

## การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

### ความหมายของการตลาดการท่องเที่ยว

การตลาดการท่องเที่ยว (Marketing of Tourism) เป็นการตลาดระดับจุลภาค หรือการตลาดของผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

(วินิจ วีรยางกูร, 2532, หน้า 83) ได้ให้ความหมายว่า “ปรัชญาทางการจัดการที่มุ่งเน้นไปสู่ความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยอาศัยการวิจัยตลาด การพยากรณ์ การคัดเลือกทรัพยากรการท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในความต้องการ เพื่อให้ธุรกิจได้รับประโยชน์สูงสุดในการเสนอบริการแก่นักท่องเที่ยวตามเป้าหมายที่กำหนดไว้”

(ธรรมบุญ ประจบเหมะ, 2539, หน้า 4 - 5) ได้ให้ความหมายว่า “การศึกษาองค์ประกอบ (การผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการ) ทางการท่องเที่ยว เพื่อใช้กำหนดคู่ทางการพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยวและส่งเสริมให้เกิดนักท่องเที่ยว โดยมีองค์ประกอบสำคัญคือ อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว (Tourism Demand) และอุปทานทางการท่องเที่ยว (Tourism Supply)”

(Victor T.C. Middleton, 1994, p.11) ได้ให้ความหมายว่า “การศึกษาค้นคว้าความต้องการของนักท่องเที่ยว (อุปสงค์) และการจัดองค์ประกอบที่สำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (อุปทาน) ให้สอดคล้องกับอุปสงค์โดยให้ความสำคัญของส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยง”

**ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix)** หมายถึง ปัจจัยทางการตลาดที่สามารถควบคุมได้ ซึ่งบริษัทต้องใช้ร่วมกันเพื่อสนองความต้องการของลูกค้า ได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) ประกอบด้วย รูปลักษณะ (Features) คุณภาพ ((Quality) รูปแบบ (Style) ขนาด (Size) ตราสินค้า (Brand) การบรรจุหีบห่อ (Packaging) ส่วนประสมผลิตภัณฑ์ (Product Mix) สายผลิตภัณฑ์ (Product lines) การรับประกัน (Warranties) การติดตั้ง (Installation) การให้บริการ (Servicing) ฯลฯ

2. ราคา (Price) ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการตั้งราคา (Pricing Objectives) วิธีการตั้งราคา (Pricing Method) นโยบายและกลยุทธ์ราคา (Pricing Policies and Strategies) ฯลฯ

3. การจัดจำหน่าย (Place or Distribution) ประกอบด้วย ช่องทางการจัดจำหน่าย (Channel of Distribution) และการกระจายตัวสินค้า (Physical Distribution)

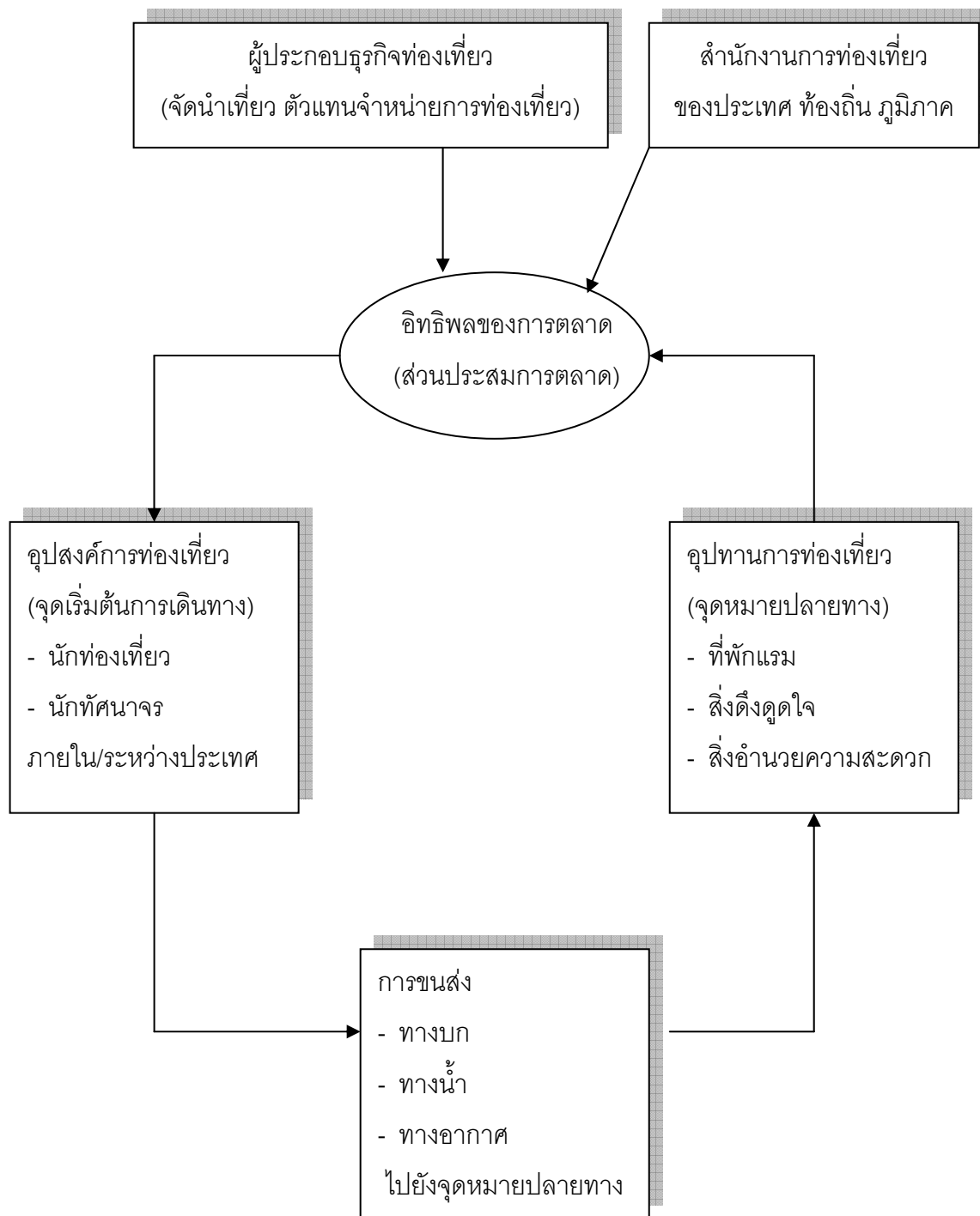
4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ประกอบด้วย การโฆษณา (Advertising) การให้ข่าวและการประชาสัมพันธ์ (Publicity and Relation) การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) และการส่งเสริมการขาย (Sales Promotion)

ส่วนประสมการตลาดนี้ถือว่าเป็นปัจจัยภายใน และเป็นเครื่องมือทางการตลาดที่บริษัทสามารถควบคุมได้ ซึ่งถ้าใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับตลาดเป้าหมาย และสัมพันธ์กับปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ ก็จะประสบความสำเร็จในการจำหน่ายสินค้าและบริการเป็นที่พอใจของผู้บริโภคและเหนือกว่าคู่แข่ง

สำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนอกจากจะใช้ส่วนประสมการตลาดแล้ว อาจต้องเพิ่มปัจจัยทางการตลาดทั้งภายในและภายนอก ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมได้ยากหรือควบคุมไม่ได้มาช่วยทำให้แผนงานตลาดประสบความสำเร็จมากขึ้น เช่น บุคลากร (Personnel) การบรรจุหีบห่อ หรือ



การนำเสนอสินค้าและบริการที่จัดรวมไว้เป็นอย่างดี (Packaging) การจัดโปรแกรมตามความต้องการของนักท่องเที่ยว การประสานงานกันระหว่างองค์กรธุรกิจ (Partnership) เป็นต้น



ภาพ 3 แสดงบทบาทการตลาดต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

จากแผนภาพจะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างอุปสงค์ อุปทานการท่องเที่ยว และอิทธิพลของการตลาด การรู้ถึงความต้องการและพฤติกรรมการซื้อของนักท่องเที่ยวทุกประเภทมีความสำคัญต่อการจัดหาสินค้าและบริการให้ตรงกับความต้องการนั้น ๆ มากที่สุด การจัดกิจกรรมทางการตลาดโดยใช้ส่วนประสมทางการตลาด 4P's หรือมากกว่าจึงมุ่งเน้นไปที่ผู้บริโภคเป็นสำคัญ ถ้านักท่องเที่ยวเดินทางมาส่วนตัว (FIT) อาจได้รับอิทธิพลจากการตลาดน้อยเพราะนักท่องเที่ยวตัดสินใจและวางแผนการเดินทางเอง แต่นักท่องเที่ยวที่ซื้อทัวร์เหมา (Package Tour) จะต้องเดินทางท่องเที่ยวตามรายการและเวลาที่ผู้ประกอบการธุรกิจจัดนำเที่ยว (Tour Operator) เป็นผู้กำหนดตั้งแต่การเข้าพัก การมาชมสถานที่และบริโภคกิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจ จัดหาสินค้าและบริการตามรายการจำเป็นต้องใช้ส่วนประสมของการตลาดมาเป็นอิทธิพลทางการตลาด ที่ทำให้อุปสงค์และอุปทานสอดคล้องกัน กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการเดินทางมากขึ้น ทั้งนี้สำนักงานการท่องเที่ยวของรัฐ (National Tourist Offices) ก็มีบทบาทสำคัญในการวางแผน กำหนดนโยบาย และกลยุทธ์การตลาดทั้งตลาดต่างประเทศ และตลาดในประเทศ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, ม.ป.ป., หน้า 5 - 6)

สรุปได้ว่า การตลาดเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวใช้ในการจัดอุปทานและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด นอกเหนือจากการใช้กลยุทธ์ 4P's แล้ว การวิจัยตลาด และพยากรณ์ยังช่วยให้ทราบความต้องการของนักท่องเที่ยว แนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของนักท่องเที่ยวอีกด้วย จึงนับว่างานการตลาดเป็นเครื่องมือสำคัญที่สร้างแรงจูงใจให้คนอยากเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น จนทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญเติบโตมากกว่าอุตสาหกรรมใด ๆ ในปัจจุบัน

### **ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว**

ตลาดการท่องเที่ยวเป็นตลาดบริการที่ลูกค้ามีอิสระในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการมากที่สุด องค์ประกอบของตลาดมีลักษณะเฉพาะดังต่อไปนี้ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, ม.ป.ป., หน้า 15-18)

1. ผู้ซื้อ ได้แก่ นักท่องเที่ยว นักทัศนาจร ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวและบริโภคสินค้าการท่องเที่ยวมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงสูงมาก เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ราคาการท่องเที่ยว ฤดูกาล สมัยนิยม รสนิยม ทัศนคติ ประสบการณ์ส่วนตัวของนักท่องเที่ยว และเหตุการณ์สำคัญอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ แต่อาจสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ความต้องการการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- ความต้องการปัจจุบัน (Actual Demand) หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยว มีความพร้อมและเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดไว้ ในขณะนั้น นักท่องเที่ยวประเภทนี้พร้อมที่จะซื้อสินค้าและบริการ และเดินทางทันที

- ความต้องการที่มีแนวโน้ม (Potential Demand) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มที่จะเดินทางเพราะมีความต้องการอยู่แล้ว แต่ขาดองค์ประกอบอื่น เช่น เงิน เวลา และการจัดการเพื่อการเดินทาง ซึ่งความต้องการแบบนี้สามารถโน้มน้าวให้เป็น Actual Demand ได้โดยอาศัยการพัฒนาการให้บริการและระบบการตลาดของธุรกิจนำเที่ยว

- ความต้องการที่อาจเกิดขึ้นได้ (Deferred Demand) หมายถึง ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวอยู่ในส่วนลึกของจิตใจทุกคน แต่ไม่มีความรู้หรือไม่มีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ความต้องการแบบนี้อาจชักจูงให้เกิดขึ้นได้โดยอาศัยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เทคนิคการขาย การอำนวยความสะดวกในการติดต่อต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาระบบข้อมูลก็อาจกระตุ้นให้เกิดความต้องการท่องเที่ยวได้โดยไม่ยากนัก

2. ผู้ขาย ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจจัดหาสินค้าและบริการการท่องเที่ยว (Travel Suppliers) เช่น ที่พักในโรงแรม การเดินทางโดยเครื่องบิน การบริการอาหารและเครื่องดื่ม การเข้าชมการแสดงในสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และสินค้าและบริการอื่น ๆ ในสายของสินค้าเดียวกัน และขายสินค้าให้แก่กลุ่มผู้ซื้อดังนี้

- ขายตรงให้แก่นักท่องเที่ยว (Direct Sales)
- ขายให้แก่ผู้ผลิตรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (Tour Operator)
- ขายให้แก่บริษัทตัวแทนจำหน่าย (Travel Agent)

3. สินค้าและบริการ สินค้าในตลาดการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- สินค้าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล เขตรักษาพันธุ์พืช และสัตว์ป่า ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ฯลฯ
- สินค้าที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกเป็นหลายชนิดได้แก่

**สิ่งก่อสร้างที่สำคัญ** เช่น อนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์ วัด โบสถ์ สถานที่สำคัญทางศาสนา ศิลปะ สถาปัตยกรรม พิพิธภัณฑสถาน สวนสาธารณะ สวนสนุก ท่าเรือ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกทางการคมนาคมขนส่ง ฯลฯ

**สิ่งดึงดูดใจทางด้านวัฒนธรรมและสังคม** เช่น ศาสนา ภาษา เทศกาล ประเพณี ศิลปะ ทัศนียภาพ สิ่งบันเทิงต่าง ๆ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม อาหาร การแต่งกาย ทัศนคติ ความเชื่อ ฯลฯ

### ลักษณะเฉพาะของสินค้าท่องเที่ยว

1. สินค้ามีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถจับต้องหรือสัมผัสก่อนการตัดสินใจซื้อได้
2. สินค้ามีเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ หรือสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งอาจมีบางส่วนที่สร้างเลียนแบบจนดูเหมือนกันหรือคล้ายกันแต่ผู้ขายก็ต้องพยายามใช้กลยุทธ์การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้าให้มีความแปลกแตกต่างจากสินค้าของคู่แข่ง และอยู่ในความนิยมของลูกค้าเพื่อรักษาตลาดไว้
3. การผลิตและบริโภคสินค้าเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่เดียวกัน เช่น การเดินทางโดยเครื่องบิน การเข้าพักในโรงแรม ลูกค้าจะสามารถบริโภคได้ในเวลาและสถานที่ที่กำหนดเท่านั้น
4. กระบวนการซื้อขายสินค้าและการบริการไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่น การซื้อรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (package tour) ผู้ประกอบธุรกิจจำเป็นต้องให้บริการตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนกลับถึงบ้านหรือกลับมาถึงจุดเริ่มต้นของการเดินทาง กระบวนการซื้อขายจึงสิ้นสุดลง
5. สินค้ามีลักษณะ “เน่าเสีย” ถ้าลูกค้าไม่มาบริโภคหรือใช้บริการในเวลาที่กำหนด เช่น การยกเลิกการเดินทางของกลุ่มทัวร์ สินค้าและบริการจะถูกทิ้งไปเฉย ๆ
6. สินค้าการท่องเที่ยวจะขายได้มากหรือได้น้อยขึ้นอยู่กับฤดูกาล สภาพภูมิอากาศ เวลาของการบริโภค
7. การซื้อขายสินค้าการท่องเที่ยวมักเป็นการซื้อขายร่วมกันในคราวเดียวกันถึงแม้จะต่างเจ้าของกัน จึงต้องการความร่วมมือทางธุรกิจสูง

### การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการบริการ ด้านบุคลากร และด้านแหล่งท่องเที่ยว

#### การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านการบริการ

การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยวของภาคเอกชน เป็นการเสริมสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว ย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เช่น การลงทุนในธุรกิจโรงแรมระดับมาตรฐาน ที่มีบริการพร้อมสรรพรวมทั้งภัตตาคารสถานบันเทิง ห้องประชุมสัมมนา และร้านค้าต่าง ๆ หรือการลงทุนในธุรกิจนำเที่ยวก็ได้มีการใช้รถบัสปรับอากาศที่มีห้องสุขาภัณฑและอุปกรณ์อื่น ๆ เข้ามาบริการขนส่งนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีภาคเอกชนคอยบริการข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว พร้อมจัดหาอาหารเครื่องดื่มที่มีคุณภาพสะอาดถูกอนามัยแก่นักท่องเที่ยว หรือการลงทุนในธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ก็มีการตกแต่งร้านสวยงาม พร้อมทั้งการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและการออกแบบสินค้าที่ระลึกให้มีความสวยงาม

หรือมีประโยชน์ใช้สอยเป็นที่นิยมแก่นักท่องเที่ยว และยังยอมรับการจ่ายเงินของนักท่องเที่ยวด้วย บัตรเครดิตต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาบริการของธุรกิจท่องเที่ยวล้วนเกิดจากการลงทุนทั้งสิ้น ดังนั้น หากธุรกิจท่องเที่ยวมีการพัฒนาด้านการบริการให้ดีเป็นที่ถูกใจแก่นักท่องเที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวย่อมที่จะอยากกลับมาท่องเที่ยวและใช้บริการกับธุรกิจท่องเที่ยวนั้น ๆ อีก

### **การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านบุคลากร**

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 หน้า 31-32) เนื่องจากความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้ความต้องการแรงงานในสาขาการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการพัฒนาแรงงานให้มีความรู้ความสามารถในการบริการนักท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนนั้น จึงต้องมีการฝึกอบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือส่งพนักงานไปอบรมวิชาการท่องเที่ยวยังต่างประเทศ นับเป็นการช่วยพัฒนามาตรฐานแรงงานในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สถาบันการศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยจัดหลักสูตรวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวขึ้นพร้อมทั้งขอความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องจัดส่งวิทยากรเข้าบรรยายหรือจัดส่งพนักงานเข้าอบรม หรือรับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เข้าทำงานในธุรกิจภาคเอกชน

### **การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยว**

(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 หน้า 224-225) ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นอุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่ครอบคลุมถึงทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งการเข้าถึงและสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวด้วย การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวจึงต้องกำหนดนโยบายโดยส่วนรวมให้ชัดเจน มีการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาอุปทานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอุปสงค์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นั่นก็คือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาใช้บริการทางการท่องเที่ยวนั้นเอง โดยสามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเหล่านั้นให้เกิดความพึงพอใจและประทับใจ ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องกำหนดนโยบายทางการท่องเที่ยว โดยส่วนรวมซึ่งในทางปฏิบัติพอสรุปได้ 8 ประการดังนี้

1. จัดทำบัญชีทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งหมด
2. ประเมินคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งในด้านพัฒนาและการตลาด
3. กำหนดความต้องการ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวให้เพียงพอทั้งในปัจจุบันและอนาคตพร้อมยกระดับมาตรฐานการบริการให้สูงขึ้นด้วย
4. ให้ความสำคัญด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับการพัฒนา

5. กำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนในทรัพยากรท่องเที่ยว
6. สร้างแรงงานในทรัพยากรท่องเที่ยว ให้มีความรู้ความสามารถและเพียงพอกับการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวของประเทศ
7. สร้างทัศนคติและความเข้าใจ ในความสำคัญของทรัพยากรท่องเที่ยวให้เกิดขึ้น และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

8. ประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรท่องเที่ยว

#### **ข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก**

จากการประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง แนวทางการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว จังหวัดตาก ได้มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดตาก ดังต่อไปนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 4, 2548)

1. เพิ่มศักยภาพ Road Route ตาก – แม่สอด ให้เป็นเส้นทางแสนสวยและหลากหลาย
  - เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มดอยมูเซอ
  - เสริมสภาพแวดล้อมเส้นทางล่องแก่งแม่ละเมา
  - พัฒนายุชนมัคคุเทศก์นำเที่ยวชมศิลปะวัตโพธิคุณ
2. พัฒนาแหล่งต้นน้ำกลายเป็นหินให้เป็นจุดศึกษาดูงานด้านธรณีวิทยาระดับชาติที่สมบูรณ์แบบวงจร
3. พัฒนาสินค้าของที่ระลึกตลาดริมเมยให้มีเอกลักษณ์และหลากหลาย
4. พัฒนาท่าเรือ – แพร บริเวณอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล
5. เสริมสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยตามเส้นทางเลียบชายแดน
6. พัฒนา Road Route แม่ระมาด – บ้านตาก เป็นเส้นทางเสริม
7. พัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬา บริเวณสะพานมิตรภาพไทย – พม่า
8. พัฒนากิจกรรมเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างสีสันให้แก่แหล่งท่องเที่ยวตรอกบ้านเงิน
9. พัฒนาเสริมสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่บุคลากร

ในท้องถิ่น

## ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดตาก

### " ธรรมชาติน่ายล ภูมิพลเขื่อนใหญ่ พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้และป่างาม "

เมืองตาก ในอดีตเป็นเมืองที่มีชาวมอญอยู่มาก่อน ดั้งมีหลักฐานศิลปะมอญปรากฏอยู่ ตัวเมืองเดิมตั้งอยู่ที่อำเภอบ้านตาก เมืองนี้สร้างขึ้นก่อนสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ต่อมาเมื่อได้สถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานีแล้ว เมืองตากมีฐานะเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญด้านตะวันตกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดให้ย้ายตัวเมืองตากจากฝั่งขวาของแม่น้ำปิงมายังฝั่งซ้ายบริเวณตำบลบ้านระแหงจนกระทั่งทุกวันนี้

จังหวัดตาก เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับสองของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นป่าเขาอันเป็นที่อยู่ของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ มีแม่น้ำปิงไหลผ่านตัวจังหวัดและมีแม่น้ำเมยเป็นเส้นกั้นเขตแดนไทย กับพม่า ที่อำเภอแม่สอด ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้าชายชายแดนระหว่างไทยกับพม่า ตากอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 426 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 10,254,156 ไร่ สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขา และป่าไม้ เป็นจังหวัดที่มีอุทยานแห่งชาติหลายแห่งที่ยังคงความสมบูรณ์ของป่า และธรรมชาติ อาทิ อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช อุทยานแห่งชาติแม่เมย อุทยานชาติน้ำตกลานสาง และอุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ ตลอดจนมีน้ำตกที่นักท่องเที่ยวรักการผจญภัย และนิยมการล่องแก่งต้องมาเยือนสักครั้ง คือ น้ำตกทีลอซู และน้ำตกทีลอเร นอกจากนี้ความสวยงามตามธรรมชาติแล้ว ยังเป็นจังหวัดที่มีผลผลิตทางการเกษตรที่ขึ้นชื่อทั้งดอกไม้ และผลไม้ โดยเฉพาะทับทิม ซึ่งเป็นพันธุ์ที่มีผลใหญ่ และกำลังได้รับความนิยมมาก

### ประวัติและความเป็นมา

จังหวัดตาก เป็นหนึ่งในหัวเมืองที่มีอายุ เกินกว่า 2,000 ปี และเคยเป็นชุมชนโบราณ ที่มีการเพาะปลูกและล่าสัตว์ มีการปั้นเครื่องปั้นดินเผาและหล่อโลหะประเภทสำริด จากหลักฐานการค้นพบซากโบราณวัตถุหลายชิ้น ซึ่งเป็นเครื่องใช้ไม้สอยในยุคโลหะตอนปลายก่อนประวัติศาสตร์ คือ ประมาณ 2,500 - 1,500 ปีมาแล้ว

เดิมที่ชุมชนตากในอดีตคงเป็นเมืองที่ชาวมอญสร้างขึ้น และเป็นราชธานีของแคว้นแถบตอนเหนือที่มีกษัตริย์ปกครอง ต่อเนื่องกันมาหลายพระองค์ในรัชสมัยพระเจ้าสุทนต์มหาราชา ราวปี พ.ศ.560 เมืองตากเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่มีอาณาเขตแผ่ไปไกลจนจดทะเลอันดามัน และมีการติดต่อกับเมืองอินเดียด้วย ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ 10 พระยาภาณุวรณดิศ อพยพโยกย้ายผู้คนไปสร้างราชธานีใหม่ที่เมืองละโว้ทางตอนใต้ของเมืองตากทิ้งให้ตากกลายเป็นเมืองร้างอยู่หลายร้อยปี

จนราวปี พ.ศ.1310 - 1311 พระนางจามเทวีวงศ์ พระราชธิดาในกษัตริย์เมืองละโว้เสด็จตามลุ่มน้ำปิงผ่านเมืองตากเพื่อไปปกครองแคว้นหรือรัฐไชย หรือลำพูนในปัจจุบันทรงพบร่องรอยกำแพงเก่าตามริมฝั่งแม่น้ำจึงโปรดฯ ให้สร้างเมืองแห่งนี้ขึ้นเป็นบ้านเมืองใหม่เรียกกันว่า "บ้านตาก"

ด้วยมีเรื่องเล่าว่าเป็นสถานที่ที่พี่เลี้ยงของพระนาง ตากผ้า และสิ่งของที่เปียกชุ่ม ขณะเดินทางมาตามลำน้ำ

หลังจากพ่อขุนรามคำแหงชนช้างชนะขุนสามชนเจ้าเมืองจอด ในปี พ.ศ.1781 แล้ว พระองค์ได้ยกทัพผ่านลงมาทางแหลมมลายูปราบเมืองใหญ่ๆที่เคยเป็นอาณาจักรทวารวดี และศรีวิชัย รวมเข้าเป็นอาณาจักรสุโขทัย เป็นผลให้มีการเปิดเส้นทางค้าขายทางบกไปยังเมืองเมาะตะมะของมอญ ซึ่งเป็นเมืองท่าผ่านสินค้าต่อไปยังอินเดีย เปอร์เซีย และ อาระเบีย โดยพ่อค้าไทย มักนำเครื่องสังคโลก จากสุโขทัยผ่านแม่สอดไปยังเมาะตะมะ เพื่อส่งต่อไปยังประเทศต่าง ๆ โดยทางเรือขณะเดียวกันก็นำสินค้าจากเมืองเมาะตะมะ และประเทศทางตะวันตกกลับมาขายด้วย

สมัยอยุธยา บ้านตากเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญ สำหรับป้องกันกองทัพพม่าที่ยกทัพเข้ามาทางด่านแม่ละเมา มีแม่ทัพ นายกอง และไพร่พล จากกรุงศรีอยุธยา มาประจำการ และยังเป็นที่ชุมนุมไพร่พลทหารกล้า สำหรับการเดินทัพครั้งสำคัญเพื่อเข้าตีเมืองเชียงใหม่อีกหลายครั้ง ในสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชช่วงที่กรุงศรีอยุธยาเป็นประเทศราช ขึ้นกับพม่าสมัยพระเจ้าหงสาวดี ได้ย้ายเมืองจากบ้านตากลงมาทางใต้ประมาณ 25 กม. เรียกว่า "เมืองตากระแหง" ตั้งอยู่ริมแม่น้ำปิง ฝั่งตะวันตกด้วยเหตุที่การคมนาคมติดต่อระหว่างเมืองนี้กับเมืองมอญใกล้กว่าที่เก่า

ก่อนเสียกรุงครั้งที่ 2 เมืองตากระแหงถูกพม่าตีแตกผู้คนหนีไปบ้านเมืองร้างจนถึงสมัยต้นรัตนโกสินทร์ พระเจ้ากาวิละได้รวบรวมชาวเมืองตากเดิมที่บ้านตากและเมืองตากระแหงมาตั้งเมืองใหม่ โดยย้ายเมืองมาอยู่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงเพื่อให้ลำน้ำ เป็นปราการธรรมชาติที่ช่วยกันทัพพม่าเมื่อพม่าเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษบ้านเมืองสงบปลอดภัยสงคราม ตากเริ่มมีการค้าขายกับ พม่าและเมืองทางภาคเหนือโดยอาศัยลำน้ำปิงเป็นเส้นทางคมนาคมสำคัญชุมชนจึงขยายตัวใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ ในที่สุดตากก็กลายเป็นศูนย์กลางการค้าทางเรือระหว่างเชียงใหม่ นครสวรรค์ และกรุงเทพฯ

### อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จ.แม่ฮ่องสอน จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน และ จ.ลำปาง

ทิศใต้ติด ต่อกับ จ.กาญจนบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จ.สุโขทัย จ.กำแพงเพชร จ.นครสวรรค์ และ จ.อุทัยธานี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศพม่า มีแม่น้ำเมย เป็นพรมแดน

จังหวัดตาก ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นป่าไม้และภูเขา มีเนื้อที่ประมาณ 16,406.650 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภออุ้มผาง อำเภอพบพระ และกิ่งอำเภอลำทับ



## แผนที่จังหวัดตาก

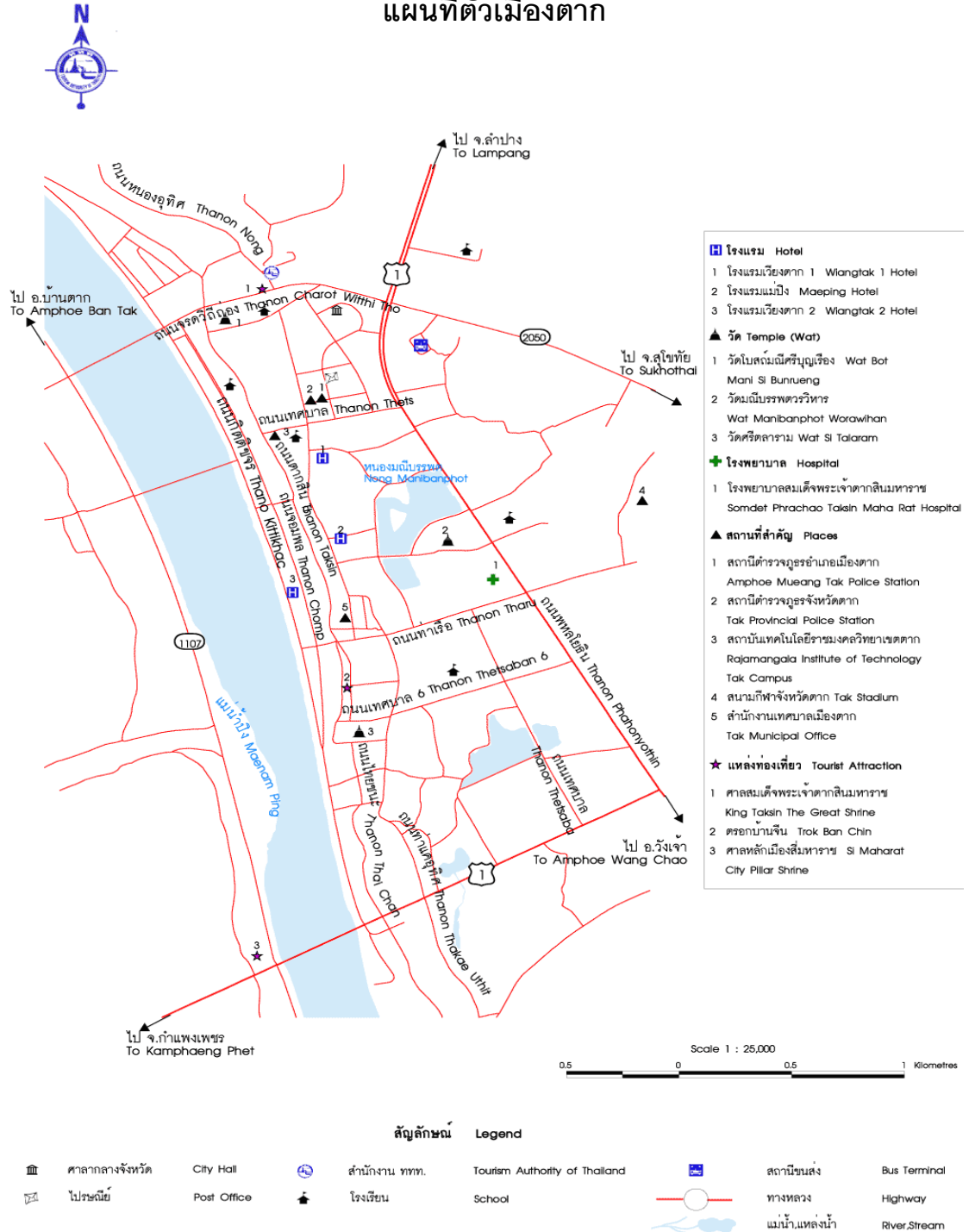


ภาพ 4 แสดงแผนที่ที่ตั้งของจังหวัดตาก



ภาพ 5 แสดงแผนที่แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

## แผนที่ตัวเมืองตาก



ภาพ 6 แสดงแผนที่ที่ตั้งในเขต อำเภอเมือง จังหวัดตาก

## ตัวอย่างสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ได้แก่

### เขื่อนภูมิพล อำเภอสามเงา

เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เขื่อนยันฮี เป็นเขื่อนเอนกประสงค์แห่งแรกในประเทศไทย สร้างเป็นเขื่อนคอนกรีตรูปโค้งขนาดใหญ่ที่สูงที่สุดในประเทศไทย และเอเชียอาคเนย์ จัดอยู่ในอันดับ 8 ของโลก มีความสูงจากฐานถึงสันเขื่อน 154 เมตร กันแม่น้ำปิงที่เขากแก้ว อำเภอสามเงา สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า และด้านชลประทาน ความยาวของลำน้ำจากเขื่อนถึงอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นระยะทาง 207 กิโลเมตร รอบบริเวณเขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งพักผ่อน และเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืดด้วย นอกจากนี้ทางเขื่อนภูมิพลได้จัดทำ เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สองฝั่งลำน้ำปิงเหนืออ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ตื่นเป็นเส้นทางเดินศึกษาสภาพความหลากหลายของพื้นที่ป่าดิบเขา และการฟื้นฟูสภาพป่า ตลอดจนการศึกษาลักษณะสภาพป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ความหลากหลายของภูเขาหิน ลำห้วย และน้ำตก เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์

อาคารเฉลิมพระเกียรติ ตั้งอยู่ตรงข้ามกับสวนน้ำพระทัย จัดสร้างขึ้นในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในวันที่ 5 ธันวาคม 2542 ภายในอาคารจัดแสดงเรื่องราวการก่อสร้างเขื่อนและนำเสนอประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เกิดจากเขื่อนภูมิพล เรื่องในหลวงกับ กฟผ. การจำหน่ายผลผลิตจากโครงการหลวงภายนอกอาคารจัดแสดงการทำงานของกั้นน้ำชัยพัฒนา

สนามกอล์ฟเขื่อนภูมิพล เป็นสนามภูเขาที่มีความท้าทายท่ามกลางธรรมชาติ และภูมิทัศน์ที่สวยงาม ระยะ 6,065 หลา พาร์ 71 จำนวน 18 หลุม

### น้ำตกทีลอซู อำเภออุ้มผาง

แต่เดิมที อ.อุ้มผางมีชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ทั้งหมด ต่อมาได้มีคนไทยอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น อุ้มผางเดิมเป็นเมืองหน้าด่านชายแดนตะวันตกขึ้นอยู่กับจังหวัดอุทัยธานี เป็นจุดตรวจหนังสือเดินทางชาวพม่า ที่เข้ามาค้าขายในเขตไทย ในสมัยก่อนชาวพม่าจะนำเอกสารใส่กระบอกไม้ไผ่มีฝาปิดเพื่อป้องกันฝนและการ稽查ตรวจระหว่างการเดินทาง เมื่อมาถึงอุ้มผางก็จะเปิดกระบอกไม้ไผ่เก็บเอกสารเพื่อแสดงให้เจ้าหน้าที่ในเขตไทยตรวจประทับตรา เอกสารที่เวลานี้เรียกเป็นภาษากะเหรี่ยงว่า "อุ้มผะ" ต่อมาได้เขียนเป็น "อุ้มผาง" ซึ่งเป็นชื่อของอำเภออุ้มผางในปัจจุบัน

น้ำตกทีลอซู คำว่า ทีลอซู เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า น้ำตกดำ ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง การเดินทางใช้เส้นทางบ้านแม่กลองใหม่ - บ้านเป็งเค็ง ระยะทาง 20 กม. ถึงด่านป่าไม้เดอลอแยกซ้ายมือจากถนนใหญ่ เป็นทางลัดลงประมาณ 27 กม. ถึงเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผางเดินเท้าอีก 3 กม. ถึงน้ำตก ทีลอซู ลักษณะเป็นน้ำตกเขาหินปูนขนาดใหญ่กลางป่าตะวันตก

ตั้งอยู่บนความสูงจากระดับน้ำทะเล 900 เมตร เกิดจากลำห้วยกล้อทอ มีน้ำไหลตลอดปี ความกว้างของน้ำตกประมาณ 500 เมตร แวดล้อมด้วยป่าดงดิบที่สมบูรณ์สวยงาม ติดอันดับ 1 ใน 6 ของโลกและสวยที่สุดในประเทศไทย รถยนต์ (ควรถ้าใช้รถปิคอัพ หรือรถขับเคลื่อน 4 ล้อที่มีสมรรถนะสูงเท่านั้น) สามารถเข้าถึงที่ทำการเขตฯ เฉพาะในระหว่างเดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม เท่านั้น ในช่วงเดือนอื่นๆ จะต้องใช้วิธีล่องแก่งแล้วเดินเท้าแทน ล่องแพ นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อผ่านบริษัททัวร์ที่จัดล่องแพในอำเภออุ้มผางได้ โดยติดต่อได้ที่ ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และอนุรักษ์อุ้มผาง

การเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง หรือน้ำตกที่ลือชื่อนักท่องเที่ยวทุกคนจะต้องดำเนินการขออนุญาตก่อน โดยผ่านการประทับตรา สป. 7 จากกรมป่าไม้ (แบบฟอร์มดังกล่าวสามารถติดต่อผ่านชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และอนุรักษ์อุ้มผาง) เพราะพื้นที่ไม่ใช่พื้นที่ท่องเที่ยว เป็นการอนุญาตให้เข้าไปในฐานะผู้ศึกษาธรรมชาติ โดยเฉพาะในช่วงเวลาเทศกาลวันหยุดจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอำเภออุ้มผางโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่น้ำตกที่ลือชื่อนี้เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดปัญหาความแออัดในแหล่งธรรมชาติ ตลอดจนปัญหาเรื่องขยะรวมถึงห้องสุขาไม่เพียงพอ และถนนเสียหาย

#### **อุทยานแห่งชาติ น้ำตกพาเจริญ อำเภอพบพระ**

มีพื้นที่ครอบคลุมอยู่ในเขตตำบลช่องแคบ ตำบลพบพระ ตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ และตำบลด่านแม่ละเมา ตำบลพะวอ ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลแม่กุ ตำบลแม่ตาว ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด มีพื้นที่ 534,375 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,765 เมตร สภาพทั่วไปส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ และป่าเขาสน ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537

#### **อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า อำเภอวังเจ้า**

##### **ข้อมูลทั่วไป**

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่อำเภอคลองลาน กิ่งอำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร และกิ่งอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ประกอบด้วยป่าที่สมบูรณ์ เป็นป่าต้นน้ำลำธารของแม่น้ำปิง มีสัตว์ป่า นานาชนิด ตลอดจนจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตก ถ้ำหน้าผา โป่งแก๊สธรรมชาติ เป็นต้น มีเนื้อที่ประมาณ 466,875 ไร่ หรือ 747 ตารางกิโลเมตร

ด้วย ๗พนฯ พันโทสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ไปตรวจราชการในท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าคลองวังเจ้า และป่าคลองสวนหมาก ท้องที่อำเภอคลองลาน และอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2531 ได้บันทึกสั่งการให้ดำเนินการสำรวจพื้นที่ดังกล่าวเพื่อจัดตั้งเป็นอุทยาน

แห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดกำแพงเพชร ได้ประชุมเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2531 มีมติเห็นสมควรกำหนดบริเวณป่าดังกล่าวเป็นอุทยานแห่งชาติ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพธรรมชาติให้อยู่คงเดิม

กองอุทยานแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ 0713/1499 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2531 เสนอกรมป่าไม้มีคำสั่งที่ 1914/2531 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2531 ให้นายวิฑูรย์ อูร์ชโนประกร นักวิชาการป่าไม้ 4 ดำรวจจัดตั้งป่าบริเวณดังกล่าวและพื้นที่ใกล้เคียงในท้องที่จังหวัดตากเป็นอุทยานแห่งชาติ ผลการสำรวจตามหนังสืออุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าที่ กษ 0713(วจ)/11 ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2532 รายงานว่าพื้นที่ป่าคลองวังเจ้า ป่าคลองสวนหมาก จังหวัดกำแพงเพชร ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 488 (พ.ศ. 2515) ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 89 ตอนที่ 175 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน 2515 และป่าประดาง - วังเจ้า อำเภอเมืองตาก ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวงฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2507) ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 81 ตอนที่ 116 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2507 มีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าต้นน้ำลำธาร มีจุดเด่นทางธรรมชาติที่สวยงามเหมาะสมจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ

ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าประดาง และป่าวังเจ้า ในท้องที่ตำบลเชียงทอง อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก และป่าคลองวังเจ้า และป่าคลองสวนหมาก ในท้องที่ตำบลโกสัมพีน อำเภอเมืองกำแพงเพชร และตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 107 ตอนที่ 158 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2533 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 63 ของประเทศ

### **ลักษณะภูมิประเทศ**

พื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า อยู่ในเขตรอยต่อระหว่างบริเวณเขตเทือกเขาภาคตะวันตกกับบริเวณขอบที่ราบภาคกลาง สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูงชันสลับซับซ้อน แนวเขาวางตัวในทิศเหนือ - ใต้ เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาถนนธงชัย ที่ราบอยู่ทางตอนกลางพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นแอ่งกะทะขนาดเล็ก จำนวน 2 แอ่ง พื้นที่ 2,000 - 5,000 ไร่ แนวเทือกเขาที่สำคัญได้แก่ เขาเย็น เขาสน เขาเต่าดำ เขาขนุน เขาชาแล้ง เขาอีโละโคะ เขาวังเจ้า เขาบึงใหญ่ ดอยลวก และเขาวิงกะสัง เป็นต้น ความสูงของพื้นที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 200-1,898 เมตรโดยมียอดเขาเย็นที่อยู่ทางทิศตะวันตกของพื้นที่สูงที่สุด พื้นที่อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ประกอบด้วย 2 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำคลองวังเจ้า ประกอบด้วย คลองแม่ยะมา คลองวังเจ้า คลองขุนหมาก คลองแขยง และลุ่มน้ำคลองสวนหมาก ประกอบด้วย คลองไพร คลองวิงกะสัง คลองพลู คลองอีหมี คลองส้มโอ คลองบึงใหญ่ คลองสวนหมาก คลองเต่าดำ คลองผู้ใหญ่เลา คลองนายปู คลองขาแข้ง คลองจำปา คลองตะเนาะ และคลองปางขบ เป็นต้น

### ลักษณะภูมิอากาศ

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ตั้งแต่กลางเดือน พฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีความชื้นในอากาศสูง มีเมฆมาก ฝนตกหนัก มีปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ย 1,318 มิลลิเมตรต่อปี และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้มีอากาศหนาวเย็น ท้องฟ้าโปร่ง มีอุณหภูมิต่ำสุด ในเดือนมกราคม 14 องศาเซลเซียส และช่วงฤดูร้อนจะเป็นช่วงรอยต่อระหว่างลมมรสุมทั้งสอง อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน 36 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 26 องศาเซลเซียส

### พืชพรรณและสัตว์ป่า

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้าปกคลุมด้วยพื้นที่ป่า 5 ชนิด ประกอบด้วย ป่าเบญจพรรณ เป็นสังคมพืชที่ปกคลุมพื้นที่อุทยานแห่งชาติมากที่สุดประมาณ 65 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ พบกระจาย ตั้งแต่ระดับความสูงจากน้ำทะเล 200 - 1,000 เมตร ชนิดไม้ที่พบได้แก่ สัก รกฟ้า แดง ประดู่ และ มะกอกเกล็ดนวล รักใหญ่ เสลา โมกมัน สะเทิบ กางขี้มอด ปอตูบหูช้าง ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีไม้ขึ้น ปะปนอยู่ด้วย เช่น ไม้ชางนวล ไม้ไร่ เป็นต้น เป็นแหล่งอาศัยและหลบภัยของ กระต๊อง เก้ง กวางป่า เสือปลา หมูป่า สัตว์ฟันแทะต่าง ๆ ไก่ป่า เป็นต้น

ป่าดิบเขา พบกระจายบนเขาสูงชันทางด้านทิศตะวันตก ตลอดแนวเหนือ-ใต้ ตั้งแต่ระดับ ความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,000 เมตรขึ้นไป ชนิดไม้ที่พบได้แก่ ก่อเดือย ก่อใบเลื่อม ฝาละมี ค่าหด สารภีดอย พะวา โปบาย ก่อหม่น ทะโล้ ฯลฯ พืชพื้นล่างค่อนข้างแน่นทึบ เช่น เฟิน ปอ กระวาน อ้อ แคม หวาย เป็นต้น มีสัตว์ขนาดใหญ่เข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่ในบางฤดู เช่น กระต๊อง และยังมีสัตว์ขนาดเล็กอาศัยอยู่ เช่น กระรอกบินเล็กแก้มขาว กระรอกบินจิ๋วท้องขาว นกพญาไฟ ใหญ่ นกพญาไฟเล็ก นกไต่ไม้ท้องสีเม็ดมะขาม เป็นต้น

ป่าดิบแล้ง พบกระจายอยู่บริเวณแนวหุบเขาตอนกลางของพื้นที่ ในระดับความสูง ประมาณ 400 - 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเล ชนิดไม้ที่พบได้แก่ ชุ่มแสงแดง เสลา ยมหิน กระโดง แดง เต็ม สะบั้งงา กระทุ่มน้ำ ลำพูป่า มะเดื่อ ตาว เต่าร้าง ค้อ ฯลฯ เป็นแหล่งอาศัย แหล่งอาหาร และหลบภัยของ กระต๊อง กวางป่า กระเจิงหนู เสือไฟ แมวดาว พญากระรอกท้องดำ นกกก นกเงือก กรามข้างและนกตั้งล้อ เป็นต้น

ป่าเต็งรัง พบกระจายเป็นหย่อม ๆ ตามบริเวณยอดเขาหรือเนินเขาเตี้ย ๆ ทางด้าน ตะวันออกและตอนเหนือของอุทยานแห่งชาติ ในระดับความสูงประมาณ 200 - 800 เมตร ชนิดไม้ที่ พบได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง กระท่อมหมู ก่อนก ก่อพะยะ ส้านใหญ่ มะม่วงหาวแมงวัน ฯลฯ พืชพื้น ล่างที่พบเป็นจำพวกหญ้า เช่น หญ้าเพ็ก ใจด หญ้าคา หญ้าหนวดหญ้าเล็ก เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบ ได้แก่ หมูป่า เก้ง ตะกวด เต่าเหลือง เป็นต้น

ป่าสนเขา พบกระจายเป็นหย่อม ๆ ตามแนวสันเขาและบนยอดเขาบริเวณตอนกลางตามแนวเหนือ-ใต้ ที่ระดับความสูงประมาณ 900-1,200 เมตรจากระดับน้ำทะเล ชนิดไม้ที่พบได้แก่ สนสามใบ มะกอก ทะโล้ สารภีดอย ตำเสาหนู เป็นต้น มีสัตว์ป่าเข้าไปใช้ประโยชน์บางฤดู เช่น เลียงผา หมูป่า ลิงกัง ชะมดแผงหางปล้อง เม่นเล็กหางพวง หนูฟันเหลือง เป็นต้น บริเวณแหล่งน้ำและลำคลองต่าง ๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของ นกเงือกกรามช้าง นกหัวขวานเขียว

ป่าไผ่ นกกระเต็นหัวดำ นกเป็ดผีเล็ก เขียดว้าก กบหนอง กบห้วยขาปุม อึ่งกรายห้วยเล็ก กบทูต อึ่งขาคำ จงโคร่ง อึ่งน้ำเต้า อึ่งอ่างก้นขีด คางคกแคระ เขียดจะนา ปลาจาด ปลาชีวกวาย แถบดำ ปลาตะเพียนน้ำตก ปลาพลวงหิน ปลาแขยงหิน ปลาช่อน ปลาสลาด ปลากด เป็นต้น

### สิ่งอำนวยความสะดวก

- ห้องสุขาชาย
- ห้องสุขาหญิง
- สถานที่กางเต็นท์/เต็นท์ อุทยานแห่งชาติจัดเตรียมสถานที่กางเต็นท์และเต็นท์ไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว การสำรองที่พักเต็นท์สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดและสำรองที่พักเต็นท์ได้กับอุทยานแห่งชาติโดยตรง

- ค่ายเยาวชน
- มีเวทีกลางแจ้ง โรงประกอบเลี้ยง ห้องน้ำและห้องอาบน้ำ สามารถรองรับได้ไม่น้อยกว่า 400 คน

- ร้านขายของที่ระลึก
- มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาขอรับบริการข้อมูลได้ทุกวัน ไม่เว้นวันหยุดราชการ ระหว่างเวลา 8.00 - 16.30 น.

### การเดินทาง

#### รถยนต์

การเดินทางไปอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีความสะดวก สามารถเดินทางได้ 2 เส้นทาง ดังนี้

- จากจังหวัดกำแพงเพชร ไปจังหวัดตากตามถนนสายเอเชีย (A1) ถึงสี่แยกตลาดวังเจ้า แยกซ้ายไปทางบ้านนาโบสถ์ ตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 1110 ประมาณ 3 กิโลเมตร ถึงสามแยกบ้านเด่นคา แยกซ้ายไปทางบ้านหนองแดนและแยกขวาตรงบ้านหนองแดนอีก 7 กิโลเมตร ถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า ระยะทางประมาณ 28 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์เข้าอุทยานแห่งชาติ ได้สะดวกตลอดทั้งปี



- จากจังหวัดกำแพงเพชร ไปจังหวัดตาก ตามถนนสายเอเชีย (A1) ก่อนถึงสี่แยกบ้านวังเจ้า ประมาณ 500 เมตร แยกซ้ายมือไปบ้านโละโคะ ผ่านบ้านหนองแดนถึงที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ระยะทางรวม ประมาณ 30 กิโลเมตร สามารถเดินทางโดยรถยนต์เข้าอุทยานแห่งชาติได้สะดวกตลอดทั้งปี

### **สถานที่ท่องเที่ยว**

อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า มีเส้นทางเดินป่าเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาธรรมชาติ ดูนกศึกษาพันธุ์ไม้ นักท่องเที่ยวสามารถแวะพักชมวิถีชีวิตและชื่อของที่ระลึก เช่น ผ้าทอมือ ของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่หมู่บ้านวังกะสัง หมู่บ้านโละโคะ หมู่บ้านป่าหมาก และหมู่บ้านป่าคา และท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง ดังนี้ น้ำตกคลองวังเจ้า น้ำตกคลองสมอกกล้วย น้ำตกเต่าดำ โป่งแก๊สธรรมชาติ เขาระดาน ผากลม น้ำเขารู ถ้ำเขาพนัง ถ้ำเทพพนม น้ำตกคลองโป่ง น้ำตกกระแตไต่ไม้ น้ำตกนาฬิกาทราย น้ำตกเขาเย็น โป่งน้ำร้อน ฯลฯ (ห้างหุ้นส่วนจำกัดเว็บไซต์ทัวร์ไทย ดอทคอม, 1999)

### **เทศกาล งานประเพณี**

เทศกาล งานประเพณีของจังหวัดตาก มีดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

#### **ประเพณีขึ้นธาตุเดือน 9**

จัดขึ้นในวันขึ้น 14 ค่ำ และ 15 ค่ำ ตรงกับเดือน 9 ของภาคเหนือ หรือตรงกับเดือน 7 ของไทย ช่วงประมาณเดือนมิถุนายน หรือปลายเดือนพฤษภาคมของทุกปีงานขึ้นธาตุเดือน 9 เป็นงานบุญที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการบูชาพระบรมธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กำหนดการจัดงานจัดขึ้นในวันขึ้น 14 ค่ำ และ 15 ค่ำ ตรงกับเดือน 9 ของภาคเหนือ หรือตรงกับเดือน 7 ของไทย ช่วงประมาณเดือนมิถุนายน หรือปลายเดือนพฤษภาคมของทุกปี ภายในงานจะมีการจัดขบวนแห่ เช่น ขบวนกลองยาว ขบวนปัจจัยไทยทาน ขบวนต้นเงิน ขบวนต้นผ้าป่า ขบวนตุงไชย ผ้าห่มองค์พระธาตุ โดยเริ่มจากหนองเล่มผ่านสะพานบุญไปยังวัดพระบรมธาตุ เพื่อทำพิธีถวายผ้าห่มองค์พระธาตุ และทำพิธีบวงสรวงเจดีย์ยุทธหัตถีซึ่งเป็นเจดีย์ที่พ่อขุนรามคำแหงฯ ได้สร้างไว้ในคราวทำสงครามยุทธหัตถีชนะขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด ที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของวัดพระบรมธาตุ และจะทำพิธีทำบุญตักบาตรตามประเพณี ณ วัดพระบรมธาตุ

#### **ประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง**

จัดขึ้นทุกปีในช่วงเดือนพฤศจิกายน ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 จัดขึ้นทุกปีในช่วงเดือนพฤศจิกายน ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 เป็นประเพณีเก่าของชาวจังหวัดตากที่สืบทอดกันมาช้านาน และแตกต่างจากการลอยกระทงทั่ว ๆ ไป คือ ตัวกระทงทำด้วยกะลามะพร้าว หรือวัสดุธรรมชาตินำมาตัดเย็บเป็นกระทง ชาวบ้านจะนำกระทงซึ่งภายในบรรจุด้วยขี้ได้ หรือเชื้อเพลิงที่

เตรียมไว้แล้วจุดไฟปล่อยลงในแม่น้ำปิง กระยะห่างเท่า ๆ กัน สม่่าเสมอไม่ขาดสาย จะทำให้ กระทงส่องแสงระยิบระยับ เต็มท้องน้ำลอยไปตามสายน้ำของลำน้ำปิงดูสวยงาม

นอกจากกระทงสายแล้วชาวบ้านยังช่วยกันจัดแพผ้าป่าน้ำซึ่งทำจากต้นกล้วย มาตกแต่ง ด้วยดอกไม้รูปเทียน ธงหลากสีตัดเป็นลวดลายสวยงามทำด้วยกระดาษแก้ว ใส่หมากพลู ขนม ผลไม้ พอแสงจันทร์วันเพ็ญส่องสว่างไปทั่วท้องน้ำ ชาวบ้านจะแต่งตัวกันสวยงาม ฟ้อนรำกันเป็น ขบวนนำกระทงสายมายังท่าน้ำริมฝั่งน้ำปิง แล้วทำพิธีจุดธูปเทียนบูชาพระแม่คงคา จำลึกจิต อธิษฐานบูชารอยพระพุทธรูปบาท แล้วทำการปล่อยแพผ้าป่าน้ำ ภายในงานจะมีการแข่งขันปล่อย กระทงสายไหลประทีปพันดวง ซึ่งถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

### งานตากสินมหาราชานุสรณ์ และงานกาชาด

ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม ถึงวันที่ 3 มกราคมของทุกปีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บูรพกษัตริย์ผู้กอบกู้เอกราช ของชาติไทยเป็นพระมหากษัตริย์ที่มีพระราชประวัติผูกพันกับจังหวัด ตากเป็นอย่างมาก ชาวจังหวัดตากจึงได้จัดงานประเพณีตากสินราชานุสรณ์ขึ้นเพื่อเป็นการแสดง วีรกรรมเทิดพระเกียรติ และเผยแพร่วีรกรรมของพระองค์ ภายในงานจะมีการแสดงแสงเสียง เทิดพระเกียรติ การบวงสรวงดวงวิญญาณสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช การแสดงนิทรรศการ และการแสดงมหรสพต่าง ๆ ระหว่างวันที่ 28 ธันวาคม ถึงวันที่ 3 มกราคมของทุกปี

### ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

#### วิเคราะห์ศักยภาพและสถานการณ์

##### จุดแข็ง (Strengths)

1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ (Tourist Destination) คือ น้ำตกทีลอซู
2. มีงานประเพณี/เทศกาลระดับนานาชาติ คือ งานประเพณีลอยกระทงสาย และการแข่งขันจักรยานเสือภูเขานานาชาติ
3. ตั้งอยู่ในระยะเวลาพักรถบนถนนสายหลักสู่ภาคเหนือซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวหลักของประเทศ
4. มีแหล่งท่องเที่ยวขนาดย่อมจำนวนมากและหลายประเภท
5. เป็นจุดผ่านแดนสู่ประเทศพม่า

##### จุดอ่อน (Weakness)

1. น้ำตกทีลอซู สามารถสนองตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่ยังมีขนาดเล็ก และมีข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงและฤดูกาล

2. แหล่งท่องเที่ยวขนาดย่อมยังขาดการพัฒนาเพิ่มแรงจูงใจ และการบริหารจัดการที่จะตอบสนองลูกค้าได้สะดวกชัดเจน

3. สินค้าของที่ระลึกมีน้อย และยังขาดเอกลักษณ์

4. ผู้ประกอบการยังคงแข่งขันในเชิงตัดราคามากกว่าจะบูรณาการสินค้า หรือ Create สินค้าเพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่แบ่งแยกย่อยได้อย่างชัดเจน

#### โอกาส (Opportunities)

1. รัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

2. เป็นจุดสำคัญจุดหนึ่งของยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเครือข่ายถนน East West Economic Corridor และ Asian Highway

3. ยุทธศาสตร์ชาติในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจชายแดน จ.ตาก และแผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกระทรวงท่องเที่ยวฯ

4. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง (AGMECS) ตามปฏิญญาพุกาม

5. เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่าตะวันตกที่ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลก

6. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีการแบ่งกลุ่มความสนใจชัดเจนขึ้น และการท่องเที่ยวประเภท ECO – Tourism/Soft Adventure/Self – Drive มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

7. การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจาก จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับประเทศ และจ.แม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ของกลุ่ม ECO – Tourism/Autoventure

#### อุปสรรค (Threats)

1. สถานการณ์ความไม่สงบปลอดภัยในประเทศเพื่อนบ้านและบริเวณชายแดน

2. สถานการณ์อุบัตภัยในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า และภูเขาสูง

3. ความไม่ชัดเจนแน่นอนในเรื่องการผ่านแดนและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศพม่า

4. กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวหลักซึ่งเป็นชาวไทย ยังนิยมท่องเที่ยวกระจุกตัวในวันหยุดยาวและกิจกรรม Shopping มากกว่าการท่องเที่ยวเชิง ECO – Tourism ซึ่งเป็นสินค้าสำคัญของพื้นที่

**แนวโน้ม** ความโด่งดังแต่ลึกลับของน้ำตกทีลอซู – ผืนป่าตะวันตก การเติบโตอย่างรวดเร็วของด่าน ชายแดนแม่สอด และความหลากหลายมีเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวที่ทำให้โปรแกรมท่องเที่ยวมีความคุ้มค่า สามารถสนองตอบต่อกลุ่มเป้าหมายได้หลายกลุ่ม จะทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีโอกาสเติบโตอีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านรายได้ อย่างไรก็ตาม

ความสำเร็จดังกล่าวมีความสัมพันธ์อย่างมากกับสถานะเศรษฐกิจโดยรวม ความสงบเรียบร้อย บริเวณชายแดน และความสามารถในการสร้างสรรค์ (Create) โปรแกรมท่องเที่ยวที่สนอง กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

### วิสัยทัศน์จังหวัดตาก

“บ้านเมืองน่าอยู่ ประชูปการค้าชายแดน ชุมชนเข้มแข็ง ขจัดความยากไร้ ชายแดน มั่นคง ใส่ใจทรัพยากร สิ่งแวดล้อมพร้อมส่งเสริมการท่องเที่ยว”

### ประเด็นยุทธศาสตร์

พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว

### เป้าประสงค์

มีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตลอดจนระบบข้อมูลการท่องเที่ยว เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างรายได้ ทั้งด้านการท่องเที่ยว และหัตถอุตสาหกรรม

### ตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด (5%)
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัด (4%)
3. จำนวนคดีอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยวลดลง (10%)
4. จำนวนสถานที่และอาหารในแหล่งท่องเที่ยวสะอาด ปราศจากสิ่งปนเปื้อน (70% ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด)
5. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจากการให้บริการทางการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า (90%)

## โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

### กลยุทธ์ที่ 1

พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีศักยภาพ

### ตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด (5%)
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัด (4%)

### โครงการ

1. โครงการหมู่บ้านป่าไม้แผนใหม่ เพื่อการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว
2. โครงการ Spa น้ำพุร้อนแม่กาษา

3. โครงการ 1 อำเภอ 1 ผลิตภัณฑ์ (อำเภออุ้มผาง)
4. โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว “ถ้ำแม่อุสุ” (อำเภอท่าสองยาง)
5. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติลานสาง ที่ลส.3 (ดอยผาแดง)
6. โครงการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร
7. โครงการสร้างฝายน้ำล้นปลายลำห้วยลานสาง อุทยานแห่งชาติลานสาง
8. โครงการพัฒนาน้ำตกท่าเล็ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติลานสาง
9. โครงการสร้างศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติลานสาง และภาคเหนือตอนล่าง โดยเฉพาะภาคตะวันตกของจังหวัดตาก
10. โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช อ.เมืองตาก
11. โครงการปรับปรุงเนินพิศวง อ.แม่สอด
12. โครงการพัฒนาถ้ำแม่อุสุ
13. โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติขุนพะวอ อ.แม่ระมาด
14. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทะเลหมอกแม่ระเมิง อ.ท่าสองยาง
15. ปรับปรุงโบราณสถานวัดดอยข่อยเขาแก้ว อ.เมืองตาก
16. ปรับปรุงโบราณสถานวัดพระนารายณ์ อ.เมืองตาก
17. ปรับปรุงโบราณสถานเจดีย์ยุทธหัตถี อ.บ้านตาก
18. ปรับปรุงวัดดอนแก้ว (พระพุทธรูปหินอ่อน) อ.แม่ระมาด
19. ปรับปรุงตรอกบ้านจีน อ.เมืองตาก
20. ปรับปรุงหอไตรวัดมณีบรรพต
21. ตลาดชาวเขาดอยมูเซอ อ.แม่สอด
22. ตลาดริมเมย (ชายแดนไทย – พม่า) อ.แม่สอด

## กลยุทธ์ที่ 2

พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

### ตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด (5%)
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัด (4%)

### โครงการ

1. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่
  - ไม้กลายเป็นหิน “Complex fossil”

- น้ำตกป่าหวาย อ.พบบพระ
- บ่อน้ำร้อนห้วยน้ำนัก อ.พบบพระ
- 2. โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่า จังหวัดตาก
- 3. โครงการล่องแพแม่ตื่น
- 4. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เหนือเขื่อนภูมิพล

### กลยุทธ์ที่ 3

ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

#### ตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด (5%)
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัด (4%)

#### โครงการ

1. โครงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด
2. โครงการจัดสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว
3. โครงการส่งเสริมสวัสดิการการถ่ายทำภาพยนตร์จังหวัดตาก

### กลยุทธ์ที่ 4

เสริมสร้างความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยให้กับนักท่องเที่ยว

#### ตัวชี้วัด

1. จำนวนคดีอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยวลดลง (10%)
2. จำนวนสถานที่และอาหารในแหล่งท่องเที่ยวสะอาด ปราศจากสิ่งปนเปื้อน (70% ของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด)

#### โครงการ

1. โครงการดูแลความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยให้กับนักท่องเที่ยว
2. โครงการศูนย์บริการและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว
3. โครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอำเภออุ้มผาง
4. โครงการอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

### กลยุทธ์ที่ 5

เพิ่มศักยภาพสถานบริการ องค์กร บุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้สามารถบริการนักท่องเที่ยว

#### ตัวชี้วัด

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจากการให้บริการทางการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

### โครงการ

1. โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์
2. โครงการยุทธศาสตร์นำเที่ยว
3. ฝึกอบรมผู้ประกอบการขับรถรับจ้าง
4. ฝึกอบรมผู้ประกอบการภัตตาคารและร้านอาหาร
5. โครงการประกวดชุมชนจัดการด้านการท่องเที่ยวดีเด่น

### กลยุทธ์ที่ 6

จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ การแข่งขันกีฬา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต

### ตัวชี้วัด

1. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัด
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวในจังหวัด (4%)

### โครงการ

1. เข้าร่วมงานส่งเสริมการขายที่สำคัญในต่างประเทศ 2 งาน
2. โครงการท่องเที่ยวทะเลสาบแม่ปิงตามรอยพระนางจามเทวี
3. โครงการ Road Show ในประเทศ
4. โครงการท่องเที่ยวขับรถเลาะเมยสู่สาละวิน
5. ประเพณีลอยกระทงสาย
6. เส้นทางหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
7. โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรอยมูเซอ

## ตาราง 1 แสดงโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก

กลยุทธ์ (Strategies)	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ปีงบประมาณ		
			2549	2550	2551
1. พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเดิม ที่มีศักยภาพ	1. โครงการหมู่บ้านป่าไม้แดนใหม่ เพื่อการส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว	- สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จ.ตาก			
	2. โครงการ Spa น้ำพุร้อนแม่กาษา	- สนง.สาธารณสุข จ.ตาก, สิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก			
	3. โครงการ 1 อำเภอ 1 ผลิตภัณฑ์	- อำเภออุ้มผาง			
	4. โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว "ถ้ำแม่อุสุ" (อำเภอท่าสองยาง)	- อำเภอท่าสองยาง			
	5. โครงการพัฒนาการท่องเที่ยว หน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติลานสาง ที่ล.ส.3 (ลอยผาแดง)	- อุทยานแห่งชาติลานสาง			
	6. โครงการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวทางรถเข็น	- สำนักงานเกษตร จ.ตาก			
	7. โครงการสร้างฝายน้ำล้นปลายลำห้วยลานสาง อุทยานแห่งชาติลานสาง	- อุทยานแห่งชาติลานสาง			
	8. โครงการพัฒนาจุดทำเล้าให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติลานสาง	- อุทยานแห่งชาติลานสาง			
	9. โครงการสร้างศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติลานสาง และภาคเหนือตอนล่าง โดยเฉพาะภาคตะวันตกของจังหวัดตาก	- อุทยานแห่งชาติลานสาง			
	10. โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช อ.เมืองตาก	- อำเภอเมืองตาก			
	11. โครงการปรับปรุงเนินพิสาง อ.แม่สอด	- อำเภอแม่สอด			
	12. โครงการพัฒนาถ้ำแม่อุสา	- อำเภอแม่สอด			
	13. โครงการพัฒนาอุทยานแห่งชาติขุนพะวอ อ.แม่ระมาด	- อำเภอแม่ระมาด			
	14. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทะเลหมอกแม่ระเมิง อ.ท่าสองยาง	- อำเภอท่าสองยาง			
	15. ปรับปรุงโบราณสถานวัดคอกข่อยเขาแก้ว อ.เมืองตาก	- อำเภอเมืองตาก			
	16. ปรับปรุงโบราณสถานวัดพระนารายณ์ อ.เมืองตาก	- อำเภอเมืองตาก			
	17. ปรับปรุงโบราณสถานเจดีย์พุทธหัตถ์ อ.บ้านตาก	- อำเภอบ้านตาก			
	18. ปรับปรุงวัดคอนแก้ว (พระพุทธรูปหินอ่อน) อ.แม่ระมาด	- อำเภอแม่ระมาด			
	19. ปรับปรุงตรอกบ้านจีน อ.เมืองตาก	- อำเภอเมืองตาก			
	20. ปรับปรุงหอไตรวัดมณีบรรพต	- อำเภอเมืองตาก			
	21. ตลาดชาวเขาออกมูเซอ อ.แม่สอด	- อำเภอแม่สอด			
	22. ตลาดริมเมย อ.แม่สอด	- อำเภอแม่สอด			
2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยความร่วมมือของประชาชน	2. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่				
	2.1 ไม้กลายเป็นหิน	- สนง.บริหารพื้นที่อนุรักษ์14			
	2.2 น้ำตกป่าห้วย อ.พบพระ	- อำเภอพบพระ			
	2.3 บ่อน้ำร้อนห้วยน้ำนัง อ.พบพระ	- อำเภอพบพระ			
	3. โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่า จ.ตาก	- สนง.วัฒนธรรม จ.ตาก			
	4. โครงการส่งเสริมแม่ตื่น				
5. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เหนือเขื่อนภูมิพล					



## ตาราง 1 (ต่อ)

กลยุทธ์ (Strategies)	โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	ปีงบประมาณ		
			2549	2550	2551
3. ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> <li>โครงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด</li> <li>โครงการจัดสื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว</li> <li>โครงการส่งเสริมสารคดีการถ่ายทำภาพยนตร์จังหวัดลพบุรี</li> </ol>	<ul style="list-style-type: none"> <li>แขวงการท่องเที่ยว 1,2</li> <li>สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจ.ลพบุรี</li> <li>สนง.โยธาธิการและผังเมือง จังหวัดลพบุรี</li> <li>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</li> <li>สนง.วัฒนธรรม จ.ลพบุรี</li> </ul>			
4. เสริมสร้างความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของนักท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> <li>โครงการดูแลความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยให้กับนักท่องเที่ยว</li> <li>โครงการศูนย์บริการและช่วยเหลือนักท่องเที่ยว</li> <li>โครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวอำเภออุ้มผาง</li> <li>โครงการอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว</li> </ol>	<ul style="list-style-type: none"> <li>ตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี</li> <li>สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลพบุรี</li> <li>ตำรวจภูธรจังหวัดลพบุรี</li> <li>กก.คสช.ที่ 34</li> </ul>			
5. เพิ่มศักยภาพสถานบริการ องค์กรบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้สามารถบริการนักท่องเที่ยว	<ol style="list-style-type: none"> <li>โครงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์</li> <li>โครงการอาสาสมัครนำเที่ยว</li> <li>ฝึกอบรมผู้ประกอบการขับรถรับจ้าง</li> <li>ฝึกอบรมผู้ประกอบการคิดค่าและร้านอาหาร</li> <li>โครงการประกวดชุมชนจัดการด้านการท่องเที่ยวดีเด่น</li> </ol>				
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งกิจกรรมศึกษาธรรมชาติ การแข่งขันกีฬา วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต	<ol style="list-style-type: none"> <li>เข้าร่วมงานส่งเสริมการขายที่สำคัญในต่างประเทศ 2 งาน</li> <li>โครงการท่องเที่ยวทะเลสาบแม่งาม รอยพระนางจามเทวี</li> <li>โครงการ Road Show ในประเทศ ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคกลาง, และภาคใต้</li> <li>โครงการท่องเที่ยวขับรถทะเลสาบผู้สาวละวิน</li> <li>ประเพณีลอยกระทงสาย</li> <li>เส้นทางหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว</li> <li>โครงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรลพบุรี</li> </ol>	<ul style="list-style-type: none"> <li>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</li> <li>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</li> <li>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</li> <li>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</li> <li>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</li> <li>ไทย</li> <li>เทศบาลเมืองลพบุรี</li> </ul>			

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(ณัฐฐวี จัดแจง, 2548) ได้ศึกษาการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นกรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่าผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของประชาชนและสมาชิก อบต. ที่มีต่อการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลสรุปได้ดังนี้

1. ประชาชนเห็นด้วยต่อบทบาท อบต. ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น เพราะการท่องเที่ยวส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น แต่ยังไม่แน่ใจในการแสดงบทบาทที่ผ่านมาของ อบต.

2. อบต. ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นเท่าที่ควร ซึ่งประชาชนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี หากได้รับการร้องขอจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. อบต. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและขาดบุคลากรที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจังเพื่อชุมชน

(สุพรรณณี สงวนพัฒน์, 2547) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนไทลื้อ ตำบลหย่วน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ชุมชนมีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังมีจุดอ่อนในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ได้แก่ เรื่องการรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป การศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ส่วนการมีส่วนร่วมในการลงทุน และการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลยังอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหย่วน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวของชุมชนที่มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก คือ ในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว และในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ส่วนประเด็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ายังมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนไทลื้อบ้านหย่วน ชุมชนยังต้องพัฒนาในด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน คือ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

(วัลลภ ทองอ่อน, 2547) ได้ศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก สู่มืองมะละแหม่ง สหภาพเมียนมาร์ : เส้นทางสายวัฒนธรรม ธรรมชาติและการค้า จากผล การศึกษาพบว่า ชุมชนอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่สหภาพเมียนมาร์อันเป็นการทำให้ชุมชนแม่สอด จังหวัดตาก เปลี่ยนจากจุดปลายทางของการท่องเที่ยว เป็นจุดต้นทางของการท่องเที่ยวสู่สหภาพเมียนมาร์อัน เป็นการเพิ่มศักยภาพของชุมชน และพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยว ส่วนด้านเส้นทางสำคัญที่ติดต่อ ระหว่างเมืองในสมัยโบราณ เป็นการเชื่อมระหว่างเมืองมะละแหม่ง ซึ่งเป็นเมืองท่าชายทะเลกับ เมืองที่อยู่ในแผ่นดินภายใน เช่น ตาก เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน จนถึงเมืองเชียงตุง เมือง เชียงรุ่ง เป็นต้น โดยมีความสำคัญคือเป็นเส้นทางในการค้าทั้งการเดินเท้า และขบวนม้าต่างและวัว ต่าง ปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวได้ถูกพัฒนาให้เป็นเส้นทางรถยนต์เพื่อเชื่อมเมืองเมียวดี อันเป็นเมือง ชายแดนของสหภาพเมียนมาร์ สู่มืองมะละแหม่ง และเมืองย่างกุ้ง เมืองหลวงของประเทศ เพื่อ ขนส่งสินค้าเป็นหลัก โดยมีระยะทางจากเมืองเมียวดีสู่มืองมะละแหม่ง ประมาณ 180 กิโลเมตร เส้นทางดังกล่าวผ่านลักษณะภูมิประเทศ 2 ลักษณะ คือ เขตภูเขาสูงสลับซับซ้อนและเขตที่ราบลุ่ม แม่น้ำ และผ่านเขตวัฒนธรรม 2 เขตวัฒนธรรม คือ เขตวัฒนธรรมกระเหรี่ยงและวัฒนธรรมมอญ อันสามารถพัฒนาเส้นทางการค้าดังกล่าวให้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม ธรรมชาติและ การค้า ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนำมาซึ่งความเข้าใจระหว่างไทยกับสหภาพ เมียนมาร์ในอนาคต

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง แนวทางในการส่งเสริมด้านการตลาดและการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดตาก การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทาง ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด จากสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ของแต่ละอำเภอ ในจังหวัดตาก ซึ่งผู้วิจัยจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) มีขั้นตอนในการคำนวณหาจำนวนตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 คน และได้แบ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของนักท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่มอำเภอ ดังนี้

- |                                      |     |    |
|--------------------------------------|-----|----|
| - กลุ่มอำเภอเมือง และอำเภอวังเจ้า    | 60  | คน |
| - กลุ่มอำเภอบ้านตาก สามเงา ท่าสองยาง | 80  | คน |
| - กลุ่มอำเภอแม่สอด แม่ระมาด          | 110 | คน |
| - กลุ่มอำเภอพบพระ คู่ม่วง            | 150 | คน |

2. กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

## เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือและขั้นตอนที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้า คือ แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2. สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย 1 ชุด ดังนี้

### แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ภูมิภาค โดยมิลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับแบบแผนการท่องเที่ยว โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน ข้อ 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 18 ข้อ โดยมีลักษณะคำถามเป็นมาตรวัดแบบ scale ชนิด 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ระดับ 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าเห็นด้วย

ระดับ 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าไม่แน่ใจ

ระดับ 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าไม่เห็นด้วย

ระดับ 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก โดยมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด

3. สร้างบทสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ภายใต้ประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาข้อเท็จจริงในแนวคิด และเพื่อศึกษาข้อมูลในประเด็นหลักที่กำหนดไว้ โดยการสัมภาษณ์และสนทนากับกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

จะเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหนังสือทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เอกสารต่างๆ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

### การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน (I.O.C. ได้ค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป) แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด มาทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability Analysis scale – Alpha) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ค่าเฉลี่ยที่ได้ในแบบสอบถามแต่ละข้อมากกว่า 0.80
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ทำการเก็บตัวอย่างและตรวจสอบความถูกต้อง
4. นำแบบสอบถามมาลงรหัสตัวเลข (Code) และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แล้วนำผลจากการประมวลผลมาวิเคราะห์ต่อไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่างๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรต่างๆ การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ
5. การแปลผล จากการแบ่งระดับการประเมินค่า 5 ระดับในแบบสอบถามที่ใช้เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตาก สามารถนำมาวิเคราะห์ด้วยการกำหนดอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น (Class Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80
 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงกำหนดระดับค่าคะแนน เป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีค่าคะแนนแตกต่างกัน  
0.80 ดังนี้

1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.81 – 2.60 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

2.61 – 3.40 หมายถึง ไม่แน่ใจ

3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วย

4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. นำข้อมูลการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้จากกลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว  
และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจากส่วนราชการ มาวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค  
ทางการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

7. สรุปและเขียนรายงานการวิจัย

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้ จะนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยว
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว
4. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก
5. ผลการสัมภาษณ์หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน
6. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ทางการท่องเที่ยวของ

จังหวัดตาก

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	183	45.8
หญิง	217	54.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 เป็นเพศชาย จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8



**ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ**

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	212	53.0
สมรส	179	44.8
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	8	2.0
อื่นๆ	1	0.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมามีสถานภาพสมรส จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 และมีสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2 ตามลำดับ

**ตาราง 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ**

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	44	11.0
21 – 30 ปี	122	30.5
31 – 40 ปี	96	24.0
41 – 50 ปี	90	22.5
51 – 60 ปี	36	9.0
61 ปี ขึ้นไป	12	3.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 21 – 30 ปี จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือ ช่วง 31 – 40 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ช่วง 41 – 50 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 ต่ำกว่า 21 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11 ช่วง 51 – 60 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9 และ อายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	24	6.0
มัธยมศึกษา	101	25.3
อนุปริญญา	54	13.5
ปริญญาตรี	184	46.0
สูงกว่าปริญญาตรี	37	9.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 ระดับอนุปริญญา จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และต่ำกว่ามัธยมศึกษา จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นิสิต นักศึกษา	71	17.8
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างรัฐบาล	143	35.8
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน	65	16.3
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ	64	16.0
เกษตรกร	13	3.3
เกษตกร	20	5.0
รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้างรายวัน	13	3.3
ข้าราชการบำนาญ	11	2.8
แม่บ้านทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง	-	-
อื่น ๆ	-	-
รวม	400	100.0

จากตาราง 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างรัฐบาล จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา คือ นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 รับจ้าง

ทั่วไป/ลูกจ้างรายวัน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5 เกษตรกรกับข้าราชการบำนาญในจำนวนที่เท่ากัน คือ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และแม่บ้าน/ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

#### ตาราง 7 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท	168	42.0
10,001 – 20,000 บาท	88	22.0
20,001 – 30,000 บาท	78	19.5
30,001 – 40,000 บาท	45	11.3
40,001 – 50,000 บาท	12	3.0
มากกว่า 50,000 บาท	9	2.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000 บาท จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมา คือ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 22 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 30,001 – 40,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 40,001 – 50,000 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และมากกว่า 50,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

#### ตาราง 8 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามที่พักอาศัยปัจจุบัน

ที่พักอาศัยปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
จังหวัดตาก	142	35.5
จังหวัดอื่น ๆ	258	64.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมา คือ จังหวัดตาก จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5

## ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ตาราง 9 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตากในครั้งนี

ความถี่ของการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตากในครั้งนี	จำนวน	ร้อยละ
มาเป็นครั้งแรก	139	34.8
มาเป็นครั้งที่ 2	63	15.8
มาเป็นครั้งที่ 3	44	11.0
มาเป็นครั้งที่สี่ขึ้นไป	154	38.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตากในครั้งนี้เป็นครั้งที่สี่ขึ้นไป จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมา คือ มาเป็นครั้งแรก จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 มาเป็นครั้งที่ 2 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 มาเป็นครั้งที่ 3 จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงจำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์การเดินทางมาจังหวัดตากในครั้งนี

วัตถุประสงค์การเดินทางมาจังหวัดตากในครั้งนี	จำนวน	ร้อยละ
ท่องเที่ยว/พักผ่อน	308	77.0
ติดต่อธุรกิจ	14	3.5
ทัศนศึกษา	19	4.8
ปฏิบัติราชการ	22	5.5
เยี่ยมญาติ/เพื่อน	17	4.3
อื่นๆ	20	5.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การเดินทางมาจังหวัดตากในครั้งนี เพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อน จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 77 รองลงมา คือ ปฏิบัติราชการ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 อื่นๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5 ทัศนศึกษา

ศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 เยี่ยมญาติ/เพื่อน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 และติดต่อธุรกิจ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

#### ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของการเดินทางมาในครั้งนี้

การเดินทางมาของท่านในครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางคนเดียว	13	3.3
มากับญาติหรือคนในครอบครัว	191	47.8
มากับเพื่อน	164	41.0
อื่นๆ	32	8.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 11 พบว่า การเดินทางมาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในครั้งนี้นำมาด้วยญาติหรือคนในครอบครัว จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.8 รองลงมา คือ มากับเพื่อน จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 อื่นๆ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และเดินทางคนเดียว จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

#### ตาราง 12 แสดงจำนวนและร้อยละของจำนวนผู้ร่วมเดินทางในครั้งนี้

จำนวนผู้ร่วมเดินทางของท่านในครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
เดินทางคนเดียว	14	3.5
2 - 5 คน	251	62.8
6 - 9 คน	60	15.0
10 คนขึ้นไป	75	18.8
รวม	400	100.0

จากตาราง 12 พบว่า จำนวนผู้ร่วมเดินทางของกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้มี 2 – 5 คน จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62.8 รองลงมา คือ 10 คนขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 6 – 9 คน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 และเดินทางคนเดียว จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

**ตาราง 13 แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะการเดินทางในครั้งนี**

ลักษณะการเดินทางของท่านในครั้งนี	จำนวน	ร้อยละ
จัดการเดินทางมาเอง	333	83.3
ซื้อทัวร์/ทัศนอาจรที่ไม่มีมัคคุเทศก์ดูแล	3	0.8
ซื้อทัวร์/ทัศนอาจรที่มีมัคคุเทศก์ดูแล	16	4.0
หน่วยงาน/บริษัท/องค์กรจัดให้เดินทาง	30	7.5
เพื่อนจัดให้/ญาติจัดให้	15	3.8
อื่น ๆ	3	0.8
รวม	400	100.0

จากตาราง 13 พบว่า ลักษณะการเดินทางในครั้งนีของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จัดการเดินทางมาเอง จำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมา คือ หน่วยงาน/บริษัท/องค์กรจัดให้เดินทาง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ซื้อทัวร์/ทัศนอาจรที่ไม่มีมัคคุเทศก์ดูแล จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4 เพื่อนจัดให้/ญาติจัดให้ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และซื้อทัวร์/ทัศนอาจรที่มีมัคคุเทศก์ดูแลกับอื่น ๆ จำนวนที่เท่ากันคือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8 ตามลำดับ

**ตาราง 14 แสดงจำนวนและร้อยละของชนิดของพาหนะที่ใช้เดินทางในครั้งนี**

ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้เดินทางในครั้งนี	จำนวน	ร้อยละ
รถยนต์นั่งหรือรถกระบะส่วนบุคคล	285	71.3
รถบัสหรือรถตู้ของบริษัทนำเที่ยว	24	6.0
รถบัสหรือรถตู้ที่เช่าเหมาเอง	40	10.0
รถโดยสารประจำทาง	12	3.0
รถจักรยานยนต์	26	6.5
อื่น ๆ	13	3.3
รวม	400	100.0

จากตาราง 14 พบว่า ชนิดของพาหนะที่กลุ่มตัวอย่างใช้เดินทางในครั้งนีเป็นรถยนต์นั่งหรือรถกระบะส่วนตัว จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 รองลงมา คือ รถบัสหรือรถตู้ที่เช่าเหมาเอง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 รถจักรยานยนต์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ

6.5 รถบัสหรือรถตู้ของบริษัทนำเที่ยว จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6 อื่นๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 และรถโดยสารประจำทาง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

**ตาราง 15 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้**

ระยะเวลาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 วัน	271	67.8
3 - 4 วัน	101	25.3
5 - 6 วัน	6	1.5
มากกว่า 6 วันขึ้นไป	22	5.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้ 1-2 วัน จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 67.8 รองลงมา คือ 3-4 วัน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 มากกว่า 6 วันขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และ 5-6 วัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ตามลำดับ

**ตาราง 16 แสดงจำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้**

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้	จำนวน	ร้อยละ
2,000 บาท หรือน้อยกว่า	164	41.0
2,001 - 4,000 บาท	125	31.3
4,001 - 6,000 บาท	64	16.0
6,001 - 8,000 บาท	21	5.3
มากกว่า 8,000 บาท	26	6.5
รวม	400	100.0

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้ 2,000 บาทหรือน้อยกว่า จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมา คือ 2,001-4,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 4,001-6,000 บาท จำนวน 64

คน คิดเป็นร้อยละ 16 มากกว่า 8,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และ 6,001 – 8,000 บาท จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ตามลำดับ

#### ตาราง 17 แสดงจำนวนและร้อยละของเส้นทางการเดินทางครั้งนี้

เส้นทางการเดินทางในครั้งนี้อยู่	จำนวน	ร้อยละ
จากบ้าน มาจังหวัดตากแล้วกลับบ้าน	281	70.3
จากบ้าน ไปจังหวัดอื่น แล้วมาจังหวัดตาก แล้วกลับบ้าน	59	14.8
จากบ้าน มาจังหวัดตาก ไปจังหวัดอื่นต่อ แล้วจึงกลับบ้าน	48	12.0
อื่น ๆ	12	3.0
รวม	400	100.0

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเส้นทางการเดินทางในครั้งนี้อยู่ คือ จากบ้านมาจังหวัดตากแล้วกลับบ้าน จำนวน 281 คน คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมา คือ จากบ้านไปจังหวัดอื่นแล้วมาจังหวัดตากแล้วกลับบ้าน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 จากบ้านมาจังหวัดตากไปจังหวัดอื่นต่อแล้วจึงกลับบ้าน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และอื่น ๆ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ตามลำดับ

#### ตาราง 18 แสดงลำดับของสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไป

สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไป	จำนวน	ร้อยละ
แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ	250	30.67
แหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าและของที่ระลึก	230	28.22
แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/ศาสนา	220	26.99
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ชนกลุ่มน้อย/วัฒนธรรมท้องถิ่น	57	7.00
แหล่งท่องเที่ยวทางกีฬา	57	7.00
อื่น ๆ	1	0.12
รวม	815	100.0

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไปแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 30.67 รองลงมา คือ แหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าและของที่ระลึก จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 28.22 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/



ศาสนา จำนวน 220 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26.99 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ชนกลุ่มน้อย/วัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 7 แหล่งท่องเที่ยวทางกีฬา จำนวน 57 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 7 และอื่น ๆ จำนวน 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความหมาย
	5	4	3	2	1			
ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว								
1. มีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ	86 (21.5%)	232 (58.0%)	58 (14.5%)	18 (4.5%)	6 (1.5%)	3.94	0.820	เห็นด้วย
2. มีความหลากหลายของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว	69 (17.3%)	212 (53.0%)	73 (18.3%)	38 (9.5%)	8 (2.0%)	3.74	0.922	เห็นด้วย
3. มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	60 (15.0%)	171 (42.8%)	110 (27.5%)	45 (11.3%)	14 (3.5%)	3.55	0.993	เห็นด้วย
4. มีสินค้าที่ระลึก ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	40 (10.0%)	185 (46.3%)	117 (29.3%)	45 (11.3%)	13 (3.3%)	3.49	0.934	เห็นด้วย
5. เจ้าบ้านมีความเป็นมิตรไมตรี และให้การต้อนรับผู้มาเยือนเป็นอย่างดี	86 (21.5%)	228 (57.0%)	63 (15.8%)	21 (5.3%)	2 (0.5%)	3.94	0.791	เห็นด้วย
รวม						3.73	0.892	เห็นด้วย

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยต่อด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยรวม 3.73 ประกอบด้วย มีความเห็นด้วยต่อการมีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาดเป็นระเบียบ จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58 มีค่าเฉลี่ย 3.94 มีความเห็นด้วยต่อการมีความหลากหลายของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53 มีค่าเฉลี่ย 3.74 มีความเห็นด้วยต่อการมีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 มีค่าเฉลี่ย 3.55 มีความเห็นด้วยต่อการมีสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 มีค่าเฉลี่ย 3.49 และมีความเห็นด้วยต่อเจ้าบ้านมีความเป็นมิตรไมตรีและให้การต้อนรับผู้มาเยือนเป็นอย่างดี จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57 มีค่าเฉลี่ย 3.94

ตาราง 20 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเห็นด้วยของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความหมาย
	5	4	3	2	1			
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก								
1. มีการบริการโทรศัพท์สาธารณะตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอ	30 (7.5%)	117 (29.3%)	188 (47.0%)	29 (7.3%)	36 (9.0%)	3.19	0.996	ไม่แน่ใจ
2. มีการบริการสุขภาพสาธารณะที่สะอาด และเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยว	42 (10.5%)	163 (40.8%)	117 (29.3%)	57 (14.3%)	21 (5.3%)	3.37	1.023	ไม่แน่ใจ
3. มีการบริการน้ำดื่ม/น้ำใช้ ที่สะอาด และเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยว	33 (8.3%)	175 (43.8%)	139 (34.8%)	42 (10.5%)	11 (2.8%)	3.44	0.888	เห็นด้วย
4. มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่สะดวกและเป็นกันเอง	39 (9.8%)	213 (53.3%)	96 (24.0%)	48 (12.0%)	4 (1.0%)	3.59	0.860	เห็นด้วย
5. การบริการของพนักงานในที่พักเป็นที่น่าพอใจ	52 (13.0%)	194 (48.5%)	121 (30.3%)	30 (7.5%)	3 (0.8%)	3.66	0.826	เห็นด้วย
6. สถานที่จอดรถมีเพียงพอ	116 (29.0%)	203 (50.8%)	73 (18.3%)	6 (1.5%)	2 (0.5%)	4.06	0.758	เห็นด้วย
7. ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวมีจำนวนมากแห่งเพียงพอ	49 (12.3%)	136 (34.0%)	155 (38.8%)	47 (11.8%)	13 (3.3%)	3.40	0.958	เห็นด้วย
8. มีแผนที่และข้อมูลแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการเพียงพอ	51 (12.8%)	163 (40.8%)	116 (29.0%)	59 (14.8%)	11 (2.8%)	3.46	0.983	เห็นด้วย
9. มีการบริการผู้นำเที่ยวท้องถิ่นมากเพียงพอ	28 (7.0%)	94 (23.5%)	159 (39.8%)	51 (12.8%)	68 (17.0%)	2.91	1.148	ไม่แน่ใจ
10. แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย	52 (13.0%)	185 (46.3%)	146 (36.5%)	16 (4.0%)	1 (0.3%)	3.68	0.758	เห็นด้วย
	รวม					3.47	1.022	เห็นด้วย

จากตาราง 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวกค่าเฉลี่ยรวม 3.47 ประกอบด้วย มีความไม่แน่ใจต่อการบริการโทรศัพท์สาธารณะตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 47 มีค่าเฉลี่ย 3.19 มีความเห็นด้วยต่อการมีการบริการสุขภาพสาธารณะที่สะอาด และเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 มีค่าเฉลี่ย 3.37 มีความเห็นด้วยต่อการมีการบริการน้ำดื่ม/น้ำใช้ ที่สะอาด และเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยวจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8 มีค่าเฉลี่ย 3.44 มีความเห็นด้วยต่อการมีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่สะดวกและเป็นกันเองจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีค่าเฉลี่ย 3.59 มีความเห็นด้วยต่อการบริการของพนักงานในที่พักเป็นที่น่าพอใจจำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีค่าเฉลี่ย 3.59 มีความเห็นด้วยต่อสถานที่จอดรถมีเพียงพอจำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 มีค่าเฉลี่ย 4.06 มีความไม่แน่ใจต่อศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวมีจำนวนมากแห่งเพียงพอจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34 มีค่าเฉลี่ย 3.40 มีความเห็นด้วยต่อการมีแผนที่และข้อมูลแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการเพียงพอจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 มีค่าเฉลี่ย 3.40 มีความไม่แน่ใจต่อการมีการบริการผู้นำเที่ยวท้องถิ่นมาก

เพียงพอจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 และมีความเห็นด้วยต่อแหล่งท่องเที่ยวที่มีความปลอดภัยจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3

**ตาราง 21 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว**

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลความหมาย
	5	4	3	2	1			
ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว								
1. ถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี	87 (21.8%)	218 (54.5%)	74 (18.5%)	18 (4.5%)	3 (0.8%)	3.92	0.803	เห็นด้วย
2. การเดินทำเป็นที่น่าพอใจ	79 (19.8%)	209 (52.3%)	91 (22.8%)	15 (3.8%)	6 (1.5%)	3.85	0.830	เห็นด้วย
3. ป้ายบอกเส้นทางหรือสถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย	75 (18.8%)	174 (43.5%)	96 (24.0%)	41 (10.3%)	14 (3.5%)	3.64	1.012	เห็นด้วย
	รวม					3.80	0.881	เห็นด้วย

จากตาราง 21 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยต่อด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยรวม 3.47 ประกอบด้วย มีความเห็นด้วยต่อถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีค่าเฉลี่ย 3.92 มีความเห็นด้วยต่อการเดินทำเป็นที่น่าพอใจ จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.3 มีค่าเฉลี่ย 3.85 และมีความเห็นด้วยต่อป้ายบอกเส้นทางหรือสถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 มีค่าเฉลี่ย 3.64

**ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก**

**ด้านแหล่งท่องเที่ยว**

1. ควรส่งเสริมให้มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแหล่งใหม่ มีผู้แสดงความเห็นร้อยละ 50
2. ให้มีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น มีผู้แสดงความเห็นร้อยละ 20
3. ควรจัดระเบียบในการท่องเที่ยวในสถานที่แต่ละแห่ง มีผู้แสดงความเห็นร้อยละ 10
4. ควรจำกัดจำนวนคนในการเข้าไปท่องเที่ยวในสถานที่บางแห่ง มีผู้แสดงความเห็นร้อยละ 10

5. ไม่ควรสร้างถาวรวัตถุในสถานที่ท่องเที่ยวให้มากเกินไปมีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5

6. ควรให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5

#### **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์ ฯลฯ)**

1. ควรเพิ่มจุดพักรถที่มีแสงสว่าง น้ำดื่ม น้ำใช้ และโทรศัพท์ให้บริการ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 40

2. ควรปรับปรุงเส้นทางในการเดินทางให้เกิดความสะดวกในบางแห่ง มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 30

3. มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 30

#### **ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว**

1. ควรจัดกิจกรรมตามฤดูกาล มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 35

2. อยากให้ตามสถานที่ท่องเที่ยวมีการจัดกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยว เช่น เดินชมวิวดินป่าศึกษาธรรมชาติ มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 25

3. มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 40

#### **ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย**

1. ควรมีป้ายบอกหรือแนะนำสถานที่ที่เป็นอันตราย มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 25

2. ควรมีหน่วยรักษาความปลอดภัย มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 15

3. ควรมีป้ายบอกระเบียบการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 10

4. ควรมีเจ้าหน้าที่ให้การอบรมก่อนที่จะเข้าไปเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยว มีผู้แสดงความคิดเห็นร้อยละ 5

5. มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 45

## ผลการสัมภาษณ์หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน

**หน่วยงานของภาครัฐ** : องค์การบริหารส่วนจังหวัด/การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 4

จากการสัมภาษณ์ 2 หน่วยงานของภาครัฐ สรุปรายละเอียดโดยรวมได้ดังนี้

### 1. แหล่งท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตากยังมีการคมนาคมที่ไม่สะดวกและทั่วถึง ควรสร้างถนนเพื่อให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น หากมีการสร้างถนนไปถึงนักท่องเที่ยวก็จะสามารถเดินทางไปถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ถนนบางแห่งยังเป็นลูกรังทำให้ไม่สะดวกในการขับรถขึ้นไปโดยเฉพาะรถยนต์นั่งส่วนบุคคล เพราะกลุ่มนักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่ใช้รถกระบะ ทำให้ขึ้นยากกว่า เพราะเป็นห่วงรถ นอกจากนี้ยังมีด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ห้องน้ำ ควรสร้างให้ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อความต้องการ สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง เมื่อนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ห้องน้ำที่มีก็ให้บริการได้ไม่เพียงพอ รวมถึงบางครั้งน้ำประปาที่ให้บริการก็ไม่ไหลทำให้ห้องน้ำไม่สะอาด นอกจากนี้สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดในแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกันพอสมควร ต้องใช้เวลาในการเดินทางจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มีเวลาน้อยไม่สามารถเดินทางไปเที่ยวได้ เส้นทางการท่องเที่ยวก็ไม่สัมพันธ์กันอยู่กันคนละทิศทาง ทำให้เสียเวลาในการเดินทาง แต่สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดถือได้ว่า มีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ จึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของจังหวัดส่วนใหญ่จะอยู่ในที่สูงบนเขา เช่น น้ำตกทีลอซู อ.อุ้มผาง ม่อนกระทิง อ.ท่าสองยาง เป็นต้น

สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาครัฐในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวได้ว่า ควรมีการปรับปรุงถนนบางแห่งเพื่อให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้น ควรมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่าง เช่น ห้องน้ำ เพื่อให้เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว และควรจัดเส้นทางทางการท่องเที่ยวให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสะดวก และไม่ทำให้เสียเวลาในการเดินทาง

### 2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมและผู้เกี่ยวข้อง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นว่า ควรให้ภาครัฐร่วมมือกับภาคเอกชนวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและดึงนักท่องเที่ยวมาเที่ยว โดยให้ภาครัฐเป็นผู้วางนโยบายและภาคเอกชนเป็นผู้ปฏิบัติหรือขับเคลื่อน เป็นที่เข้าใจกันว่า จังหวัดมีหน้าที่ในการพัฒนา ส่วนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เท่านั้น นอกจากนี้ชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการวางแผนการท่องเที่ยวของท้องถิ่นด้วย ในส่วนของภาคเอกชนก็ยังคงขาดการรวมตัวกันสร้างกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาครัฐในเรื่องการมีส่วนร่วมและผู้เกี่ยวข้องได้ว่า หากมีการร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในการพัฒนา ประชาสัมพันธ์ และร่วมมือกันสร้างกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวแล้ว จังหวัดตากจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดได้มากขึ้น

### 3. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นว่า จังหวัดตากเป็นจังหวัดรองจากจังหวัดท่องเที่ยวหลัก หรือเป็นเมืองผ่าน ทำให้นักท่องเที่ยวมาแวะพักเที่ยวเพียงแค่ 1-2 วัน เท่านั้น แต่การที่จะมาเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวหลักของจังหวัดต้องใช้เวลาอย่างน้อย 2-3 วัน คือ เดินทางไป 1 วัน เที่ยว 1 วัน เดินทางกลับอีก 1 วัน ซึ่งต้องใช้ช่วงเวลาวินหยุดเทศกาลเท่านั้น แล้วจังหวัดตากเองไม่มีจุดขายที่ชัดเจนเพราะเป็นเมืองผ่าน ด้านศิลปวัฒนธรรมก็ไม่โดดเด่น ทำให้ยากต่อการทำการตลาดพอสมควร อีกประการหนึ่ง คือ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ความปลอดภัยในการเดินทางจากชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนไทย การหลอกลวง ที่สำคัญคือ จังหวัดไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาอย่างจริงจัง

สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาครัฐในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวของจังหวัดตากได้ว่า จังหวัดควรสร้างจุดขาย หรือสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดเองที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และควรสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในด้านการเดินทางท่องเที่ยวบริเวณชายแดนไทย ทั้งนี้จังหวัดควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนากการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และต่อเนื่องต่อไปเพื่อให้จังหวัดตากไม่เป็นเพียงแค่เมืองผ่านอีกต่อไป

**หน่วยงานภาคเอกชน :** ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม : โรงแรมเวียงตาก จังหวัดตาก

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเวียงตาก จังหวัดตาก มีรายละเอียดดังนี้

#### 1. ด้านแหล่งท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า ไม่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของจังหวัดที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว เช่น จัดเส้นทางศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดให้ครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของทุกอำเภอ แล้วลูกค้าของโรงแรมส่วนใหญ่เป็นการจัดสัมมนามากกว่าเน้นท่องเที่ยว ถ้าจะเที่ยวจะเป็นลักษณะของการแวะมาพักค้างคืนเพื่อเดินทางไปจังหวัดอื่นต่อเท่านั้น สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดที่สำคัญและเป็นจุดขายของจังหวัดค่อนข้างไกล ใช้เวลาในการเดินทางมาก กลุ่มนักท่องเที่ยวบางกลุ่มเป็นผู้สูงอายุทำให้ลำบากในการเดินทาง

สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาคเอกชนในเรื่องแหล่งท่องเที่ยวได้ว่า ควรจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม เพื่อให้นักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มที่ต่างกันสามารถเลือกทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวได้เหมาะสม

2. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมและผู้เกี่ยวข้อง จังหวัดไม่มีนโยบายพัฒนาแบบยั่งยืน ขาดการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน

3. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่า ปัญหาด้านภาวะเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อในปัจจุบันทำให้นักท่องเที่ยวในประเทศลดลง จังหวัดไม่มีจุดเด่น สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งค่อนข้างห่างไกลทำให้ใช้เวลาในการเดินทางมากและไปได้น้อยที่ไม่เหมาะกับกลุ่มลูกค้าของโรงแรม

สรุปความเห็นของผู้ให้ข้อมูลสำคัญภาคเอกชนในเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตากได้ว่า ควรสร้างจุดขายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น และจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

**วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ทางการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก จากการสัมภาษณ์หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน**

**จุดแข็ง (Strengths)**

1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ (Tourist Destination) คือ น้ำตกทีลอซู
2. มีงานประเพณี/เทศกาลระดับนานาชาติ คือ งานประเพณีลอยกระทงสาย และการแข่งขันจักรยานเสือภูเขานานาชาติ
3. ตั้งอยู่ในระยะเวลาพักรถบนถนนสายหลักสู่ภาคเหนือซึ่งเป็นจุดท่องเที่ยวหลักของประเทศ
4. มีแหล่งท่องเที่ยวขนาดย่อมจำนวนมากและหลายประเภท
5. เป็นจุดผ่านแดนสู่ประเทศพม่า

**จุดอ่อน (Weakness)**

1. น้ำตกทีลอซู สามารถสนองตลาดเฉพาะกลุ่ม (Niche Market) ที่ยังมีขนาดเล็กและมีข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงและฤดูกาล
2. แหล่งท่องเที่ยวขนาดย่อมยังขาดการพัฒนาเพิ่มแรงจูงใจ และการบริหารจัดการที่จะตอบสนองลูกค้าได้สะดวกชัดเจน
3. สินค้าของที่ระลึกมีน้อย และยังขาดเอกลักษณ์

4. ผู้ประกอบการยังคงแข่งขันในเชิงตัดราคามากกว่าจะบูรณาการสินค้า หรือ Create สินค้าเพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมายที่แบ่งแยกย่อยได้อย่างชัดเจน

5. ขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจังระหว่างภาครัฐและเอกชนในจังหวัด

6. สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีระยะทางที่ห่างไกลกันใช้เวลาในการเดินทางมาก

7. ขาดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและยังไม่มี การหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพิ่ม

#### โอกาส (Opportunities)

1. รัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

2. การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มีการแบ่งกลุ่มความสนใจชัดเจนขึ้น และการท่องเที่ยวประเภท ECO – Tourism/Soft Adventure/Self – Drive มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3. การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจาก จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวระดับประเทศ ซึ่งเป็นตลาดใหญ่ของกลุ่ม ECO – Tourism

#### อุปสรรค (Threats)

1. สถานการณ์ความไม่สงบปลอดภัยในประเทศเพื่อนบ้านและบริเวณชายแดน

2. สถานการณ์อุบัติเหตุในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า และภูเขาสูง

3. ความไม่ชัดเจนแน่นอนในเรื่องการผ่านแดนและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงสู่ประเทศพม่า

4. กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวหลักซึ่งเป็นชาวไทย ยังนิยมท่องเที่ยวกระจุกตัวในวันหยุดยาวและกิจกรรม Shopping มากกว่าการท่องเที่ยวเชิง ECO – Tourism ซึ่งเป็นสินค้าสำคัญของพื้นที่



## บทที่ 5

### บทสรุป

การศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา เยือนจังหวัดตาก ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวของจังหวัด ตาก และศึกษาการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด รวมถึง ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมและพัฒนากองท่องเที่ยวในจังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดตากจำนวน 400 คน หน่วยงานภาครัฐที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จำนวน 2 หน่วยงาน และหน่วยงานภาคเอกชน 1 หน่วยงาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลทาง สถิติใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สรุปผลได้ ดังนี้

#### สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาด้านข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.3 มีสถานภาพโสดร้อยละ 53 มีอายุในช่วง 21 – 30 ปีร้อยละ 30.5 มีการศึกษาในระดับ ปริญญาตรีร้อยละ 46 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างรัฐบาลร้อยละ 35.8 มี รายได้ 10,000 บาทร้อยละ 42

ด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดตากในครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 ขึ้นไปร้อยละ 38.5 มีวัตถุประสงค์การเดินทางเพื่อท่องเที่ยว/ พักผ่อนร้อยละ 77 การเดินทางครั้งนี้มากับญาติหรือคนในครอบครัวร้อยละ 47.8 จำนวนผู้ร่วม เดินทางมี 2 – 5 คนร้อยละ 62.8 ลักษณะของการเดินทางในครั้งนี้เป็นจัดการเดินทางมาเอง ร้อยละ 83.3 ใช้รถยนต์นั่งหรือรถกระบะส่วนบุคคลเป็นพาหนะที่ใช้ในการเดินทางร้อยละ 71.3 ใช้เวลาในการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก 1 – 2 วันร้อยละ 67.8 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ท่องเที่ยว 2,000 บาทหรือน้อยกว่าร้อยละ 41 มีเส้นทางการเดินทาง คือ จากบ้านมาจังหวัด ตากแล้วกลับบ้านร้อยละ 70.3 สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ไป คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ร้อยละ 30.67

ด้านความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวมีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ มีความหลากหลายของ

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีสินค้าที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และเจ้าบ้านมีความเป็นมิตรไมตรีและให้การต้อนรับผู้มาเยือนเป็นอย่างดีในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยรวม 3.73

มีความเห็นที่ไม่แน่ใจว่ามีการบริการโทรศัพท์สาธารณะตามจุดต่าง ๆ อย่างเพียงพอ ไม่แน่ใจว่ามีการบริการสุขาสาธารณะที่สะอาดและเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยว มีการบริการน้ำดื่ม/น้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยว มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่สะดวกและเป็นกันเอง การบริการของพนักงานในที่พักเป็นที่น่าพอใจ สถานที่จอดรถมีเพียงพอ ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวมีจำนวนมากแห่งเพียงพอ มีแผนที่และข้อมูลแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการเพียงพอ ไม่แน่ใจว่ามีการบริการผู้นำเที่ยวท้องถิ่นมากเพียงพอ และแหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยรวม 3.47

มีความเห็นว่าถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี การเดินทำเป็นที่น่าพอใจ ป้ายบอกเส้นทางหรือสถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย ในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยรวม 3.80

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานของรัฐบาลและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสรุปได้ดังนี้

**แหล่งท่องเที่ยว** ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้สอดคล้องกัน ดังนี้ จังหวัดตากมีแหล่งท่องเที่ยว 2 ประเภทหลัก คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรม โดยในจังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น

- แหล่งท่องเที่ยวมีความน่าสนใจน้อย เช่น ไม้กลายเป็นหิน ที่อำเภอบ้านตาก เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ก็เพียงชมไม้ที่กลายเป็นหิน มีการอธิบายที่มาที่ไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้นบริเวณโดยรอบก็ไม่มีสิ่งน่าสนใจอื่น ทำให้ใช้เวลาในการเที่ยวชมเพียงเล็กน้อย นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกที่ไม่คุ้มค่ากับเวลาการเดินทางที่เสียไป หรือชุมชนตรอกจัน ในเขตเทศบาลอำเภอเมืองตาก ปัจจุบันยังคงอนุรักษ์อาคารบ้านเรือนในอดีตไว้ แต่ไม่มีการแสดงวิถีชีวิตของชุมชน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สนใจเยี่ยมชม เป็นต้น

- ต้องใช้เวลาเดินทางมากจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ ได้แก่ ฝั่งตะวันตก ประกอบด้วย อำเภอแม่สอด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด และอำเภออุ้มผาง และฝั่ง

ตะวันออก ประกอบด้วยอำเภอวังเจ้า อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก และอำเภอสามเงา แหล่งท่องเที่ยวฝั่งตะวันตกโดยส่วนมากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งมีความสวยงาม และมีชื่อเสียง เช่น น้ำตกทีลอซู อำเภออุ้มผาง เป็นต้น แต่จากตัวจังหวัดไปยังน้ำตกทีลอซู มีระยะทางมากกว่าหนึ่งร้อยกิโลเมตร และเส้นทางยังเป็นเส้นทางบนภูเขาใช้เวลาเดินทางไม่น้อยกว่า 2-3 ชั่วโมง ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่ต้องการไปยังน้ำตกทีลอซูมักจะเป็นนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้าไปพักผ่อนยังแหล่งท่องเที่ยว อย่างน้อย 2-3 คับ ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม มีจำนวนมาก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อสังเกตว่า จังหวัดตากยังไม่มีจุดขายหลักด้านการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างความต่อเนื่องของการท่องเที่ยวได้ และถึงแม้จะมีอยู่บ้าง เช่น น้ำตกทีลอซู แต่ก็ เป็นเพียงนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มเท่านั้น หรืองานเทศกาลลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวงซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี นักท่องเที่ยวต่างชาติแม้จะชื่นชมวัฒนธรรมลอยกระทงแต่ไม่นิยมมาเที่ยว เนื่องจากเป็นงานที่มีคนมาร่วมตัวกันเป็นจำนวนมาก เกิดความพลุกพล่านไม่มีความเป็นส่วนตัว จึงมีเพียงนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้น เป็นต้น

#### **การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมและผู้เกี่ยวข้อง**

จากการสัมภาษณ์ สามารถแบ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

- ภาครัฐ ได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 4 และ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด กล่าวถึงบทบาทหน้าที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า เป็นผู้สร้างกิจกรรมเพื่อดึงดูดให้มียกนักท่องเที่ยวเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว แต่ ยังประสบกับปัญหาบางประการ เช่น แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้รับการบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก

ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวภาคเหนือเขต 4 กล่าวถึง บทบาทของสำนักงานฯ ว่า เป็นเพียงผู้มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น และรูปแบบการประชาสัมพันธ์จะประชาสัมพันธ์แบบภาครวม เช่น การประชาสัมพันธ์กิจกรรมเทศกาลลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง จะประชาสัมพันธ์ในช่วงเทศกาลลอยกระทง และจะประชาสัมพันธ์ร่วมกับกิจกรรมเทศกาลลอยกระทงของจังหวัดอื่น ๆ ด้วย เป็นต้น

**ภาคเอกชน** ได้แก่ โรงแรมเวียงตอก จังหวัดตาก

ให้ข้อสังเกตว่าภาครัฐขาดการบูรณาการ การส่งเสริมการท่องเที่ยว และขาดการรวบรวมทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวของจังหวัดตากเสียโอกาสให้กับจังหวัดใกล้เคียงอื่น ๆ เช่น จังหวัดสุโขทัย เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ยังขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจัง รวมถึงขาดการรวมกลุ่มของแต่ละภาคส่วนเอง

### **ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตาก**

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดตากที่ชัดเจนมากที่สุด คือ

- การเดินทาง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว มีระยะทางไกลจากตัวจังหวัดและถนนสายหลักมาก ทำให้ใช้เวลาในการเดินทางมาก ต้องอาศัยความชำนาญเส้นทางในการเดินทาง

- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศพม่า ซึ่งมักเกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยของประเภทเพื่อนบ้าน ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มั่นใจในความปลอดภัยของการมาท่องเที่ยว แม้ว่าที่ผ่านมายังไม่ค่อยมีข่าวทางลบด้านความปลอดภัยก็ตาม

- ขาดการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนที่กำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด

- ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของจังหวัด ที่สามารถขายได้ตลอดทั้งปี

### **อภิปรายผล**

ประเด็นสำคัญที่ได้จากผลการวิจัย จะนำมาอภิปรายเพื่อสรุปให้ทราบถึงข้อเท็จจริงโดยมีนำเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุน ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความถี่ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดนั้น ส่วนใหญ่มาเป็นครั้งที่ 4 ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่าจังหวัดตากมีสถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจตรงกับความเห็นของนักท่องเที่ยวในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ที่มีสภาพแวดล้อมสวยงาม มีความหลากหลายของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ความมีเอกลักษณ์ของชุมชน สอดคล้องกับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา) ที่ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของสถานที่ท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวแล้วจะเกิดความประทับใจจากสิ่งดึงดูดใจที่พบเห็น เช่น ความสวยงามทางธรรมชาติ พืชพรรณที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ อากาศที่บริสุทธิ์ บรรยากาศรอบ ๆ ตัว เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีการบริการน้ำดื่ม/น้ำใช้ ที่สะอาดและเพียงพอ สถานที่จอดรถมีเพียงพอ ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวมีจำนวนมากแห่ง พร้อมทั้งมีแผนที่และข้อมูลแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการเพียงพอ แสดงถึงความพร้อมในด้านการอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตาก ซึ่งสอดคล้องกับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา) ที่ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างพอเพียง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสุข สะดวกสบายและความประทับใจเมื่อจากไปแล้วอยากกลับมาอีกครั้ง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ถนนเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี มีป้ายบอกชี้เส้นทางหรือสถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย แสดงว่าจังหวัดตากมีความพร้อมด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา) ที่ว่า ทรัพยากรท่องเที่ยวต้องมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าถึง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญของการท่องเที่ยวที่ต้องมีเส้นทางหรือโครงข่ายการขนส่งที่เข้าถึง

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เดินทางมาเที่ยวจังหวัดตากด้วยการขับรถยนต์มาเอง โดยไม่ผ่านบริษัทท่องเที่ยวแสดงว่าจังหวัดตากสามารถเดินทางมาได้ด้วยสะดวกและง่าย อาจเป็นผลมาจากถนนสายหลักที่ตัดผ่าน เส้นทางไม่สลับซับซ้อน มีความปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาเองได้

### **แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก**

1. ควรส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มวัยรุ่นไปจนถึงวัยทำงานเป็นหลัก แนวทางการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ควรส่งเสริมจะเป็นการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติกึ่งผจญภัย ซึ่งก็ตรงกับทรัพยากรท่องเที่ยวหลักที่จังหวัดตากมีในปัจจุบัน แต่ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากขึ้น จัดเส้นทางการเดินทางให้เข้าถึงสะดวกสบาย เพื่อกระตุ้นจำนวนวันพักผ่อนของนักท่องเที่ยวให้อยู่จังหวัดตากนานขึ้น

2. สิ่งที่จังหวัดตากขาดอย่างมากในแหล่งท่องเที่ยว คือ มัคคุเทศก์ที่นำชมตามแหล่งท่องเที่ยว ยังมีจำนวนน้อยมากหรือในหลาย ๆ แห่งก็ไม่มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเลย ซึ่งเป็นปัญหาที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้มืออย่างน้อยแห่งละหนึ่งคน เพราะผู้ให้ความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มอรรถรสทางการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

3. เพิ่มการให้บริการแหล่งข้อมูลหรือเอกสารทางการท่องเที่ยวตามจุดสำคัญทางการท่องเที่ยวทุกจุด เช่น แผ่นพับ แผนที่ท่องเที่ยว

4. จำนวนห้องสุขาควรเพิ่มมาตรฐานความสะดวกให้ได้ตามเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข และเพิ่มจำนวนห้องสุขาให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ
5. เพิ่มจุดให้บริการโทรศัพท์สาธารณะตามแหล่งท่องเที่ยว อย่างน้อยแห่งละ 1 จุด เพื่อบริการนักท่องเที่ยวในกรณีที่นักท่องเที่ยวเกิดความจำเป็นในการใช้โทรศัพท์
6. ส่งเสริมให้คนในจังหวัดรักและหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวภายในจังหวัด
7. ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้กับเยาวชนรุ่นใหม่
8. เผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้คนในท้องถิ่นได้มองเห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยว
9. ปรับปรุงและเพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ให้มีจำนวนมากเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะห้องสุขาตามสถานที่ท่องเที่ยว
10. สร้างสิ่งดึงดูดทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรมของจังหวัดให้โดดเด่น ดังเช่นเทศกาลลอยกระทงสายไหลประทีป 1,000 ดวงซึ่งเป็นการนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านมาเป็นจุดขาย แล้วจัดกิจกรรมเสริมทำให้เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป
11. ควรจัดโครงการท่องเที่ยวจังหวัดตาก ให้ครบทั้ง 12 เดือน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความต้องการไปเที่ยว และมีนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามช่วงของฤดูกาล เช่น กิจกรรมสัมผัสบรรยากาศท่าลมนหนาวในช่วงฤดูหนาว สะพายเป้ท่องเที่ยวเพื่อศึกษาพืชพรรณป่าไม้ สำรวจป่ากับมัคคุเทศก์รุ่นเยาว์ โครงการท่องเที่ยวสายวัฒนธรรมเพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของชนกลุ่มน้อยที่ยอมรับสังคัมภายนอก เป็นต้น และจัดทำของที่ระลึกประจำจังหวัดให้สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมกับจังหวัด
12. คัดเลือกชุมชนที่มีจุดเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต สร้างให้เป็นจุดขายหรือแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตากเพิ่มเติม
13. ร่วมมือกับหน่วยงานด้านวิสาหกิจชุมชน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อรวมกลุ่มกัน จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกของชาวบ้าน พร้อมสาธิตวิธีการผลิตสินค้าให้ชม เพื่อเพิ่มความรู้อีกแก่นักท่องเที่ยว
14. รณรงค์ให้ชาวบ้านรักษาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตให้อยู่ตลอดไป เพื่อนำไปพัฒนาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวต่อไป
15. หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ จังหวัดตาก การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือเขต 4 องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ

เทศบาล กรมอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น ควรร่วมมือกันวางแผนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดในระยะยาว โดยร่วมมือกับภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการนำเที่ยว ผู้ประกอบการโรงแรม ที่พัก รีสอร์ท เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว

16. วางแผนการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดตากอย่างต่อเนื่อง

17. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว ได้รับการฝึกอบรมด้านมัคคุเทศก์ เพื่อเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

18. ปรับแนวทางด้านการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามกระแสนิยม เช่น ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพกำลังได้รับความนิยม จังหวัดตากเองก็มีชื่อเสียงด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอยู่แล้ว ควรส่งเสริมให้ทันกับกระแสด้านการท่องเที่ยว

19. จัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบใหม่ๆ และมีทางเลือกให้เลือกหลายเส้นทาง เพื่อส่งเสริมการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัด และเพิ่มรายได้ทางด้านการท่องเที่ยว

20. ร่วมมือกันวิเคราะห์รูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม การทำการตลาด การส่งเสริมการขายต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดให้สามารถขายได้ตลอดทั้งปี

### **ข้อเสนอแนะจากการศึกษา**

ผู้ศึกษาค้นคว้ามีความเห็นว่าจากการศึกษาต้องมีการร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะภาครัฐต้องร่วมกับทุกภาคส่วน ชับเคลื่อนการท่องเที่ยวในจังหวัดตากให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต

### **ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป**

1. ควรจะมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการนำแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากไปปฏิบัติ

2. ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อหาแนวทางขจัดปัญหาและเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตากอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม



## บรรณานุกรม

- ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. (2542). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐวีร์ จัดแจ้ง. (2548). การส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่น กรณีศึกษา : **องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ บรม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ. (2529). **อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับความมั่นคงของชาติ.** กรุงเทพฯ: วิทยาลัย ป๋องกันราชอาณาจักร.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: ซี.พี.บุ๊ก สแตนดาร์ด.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาท่าพระจันทร์.
- ม.ป.ป. (2548). **ข้อมูลท่องเที่ยวจังหวัดตาก.** การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2550, จาก [http://www.tat.or.th/travelfest.asp?prov\\_id=63](http://www.tat.or.th/travelfest.asp?prov_id=63)
- ม.ป.ป. (2549). **สถิตินักท่องเที่ยว.** สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2550, จาก <http://www.tourism.go.th/doc.php?datatype=stattourism>
- ม.ป.ป. (1999-2005). **จังหวัดตาก : ข้อมูลทั่วไป.** ห้างหุ้นส่วนจำกัด เว็บไซต์ทัวร์ไทย ดอทคอม. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2550, จาก <http://www.tourthai.com/province/tak/localproduct.php>
- Middleton, Victor T.C. (1994). **Marketing in Travel and Tourism.** 2<sup>nd</sup> ed. Oxford : Heinemann Professional Publishing.
- วัลลภ ทองอ่อน. (2547). **การศึกษาเส้นทางกรท่องเที่ยวจากอำเภอแม่สอด จังหวัดตากสู่ เมืองมะละแหม่ง สหภาพเมียนมาร์ : เส้นทางสายวัฒนธรรม ธรรมชาติและการค้า.** (ฐานข้อมูลออนไลน์ :Thailis.or.th). ศูนย์ความร่วมมือเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง.
- วินิจ วีรียงกูร. (2532). **การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานสถิติจังหวัดตาก. (2549). **รายงานสถิติจังหวัดตาก.** ม.ป.พ.

สุพรรณณี สงวนพัฒน์. (2547). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนไทลื้อ ตำบลห้วยวน อำเภอ  
เชียงคำ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศศม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.  
องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก. (2548). (ร่าง) แผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดตาก. ม.ป.พ.

ภาคผนวก



มหาวิทยาลัยนเรศวร  
ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร  
หลักสูตร การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว  
รายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

\*\*\*\*\*

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก

เรียน ท่านผู้กรอกแบบสอบถาม

ด้วยข้าพเจ้า นางสาวณาดา ชอบทำดี นางสาวลัชชา เปรมปรีดี และ นางสาวอัญชลี อินพล นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนเรศวร ศูนย์วิทยบริการกรุงเทพมหานคร กำลังดำเนินงานวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 803598 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการพัฒนากการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก ให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นต่อไปในอนาคต

จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดกรอกแบบสอบถามเพื่อประโยชน์ของงานวิจัยนี้  
ด้วย

ขอขอบพระคุณ

นางสาวณาดา ชอบทำดี

นางสาวลัชชา เปรมปรีดี

นางสาวอัญชลี อินพล

คณะผู้วิจัย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

### ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ

( ) 1. ชาย

( ) 2. หญิง

2. สถานภาพ

( ) 1. โสด

( ) 2. สมรส

( ) 3. หย่าร้าง/แยกกันอยู่

( ) 4. อื่นๆ

3. ท่านมีอายุอยู่ในช่วงใด

( ) 1. ต่ำกว่า 21 ปี

( ) 2. 21 - 30 ปี

( ) 3. 31 - 40 ปี

( ) 4. 41 - 50 ปี

( ) 5. 51 - 60 ปี

( ) 6. 61 ปีขึ้นไป

4. ท่านสำเร็จการศึกษาระดับใด

( ) 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

( ) 2. มัธยมศึกษา

( ) 3. อนุปริญญา

( ) 4. ปริญญาตรี

( ) 5. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพปัจจุบันของท่าน

( ) 1. นักเรียน/นิสิตนักศึกษา

( ) 2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างรัฐบาล

( ) 3. พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทเอกชน

( ) 4. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/อาชีพอิสระ

( ) 5. เกษตรกร

( ) 6. รับจ้างทั่วไป/ลูกจ้างรายวัน

( ) 7. ข้าราชการบำนาญ

( ) 8. แม่บ้าน/ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง

( ) 9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. รายได้ต่อเดือนของท่าน

( ) 1. 10,000 บาท

( ) 2. 10,001 - 20,000 บาท

( ) 3. 20,001 - 30,000 บาท

( ) 4. 30,001 - 40,000 บาท

( ) 5. 40,001 - 50,000 บาท

( ) 6. มากกว่า 50,000 บาท

7. ที่พักอาศัยของท่านในปัจจุบัน

- ( ) 1. จังหวัดตาก ( ) 2. จังหวัดอื่น (โปรดระบุ).....

## ส่วนที่ 2 แบบแผนการท่องเที่ยว

1. การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดตากในครั้งนี้

- ( ) 1. มาเป็นครั้งแรก ( ) 2. มาเป็นครั้งที่ 2  
( ) 3. มาเป็นครั้งที่ 3 ( ) 4. มาเป็นครั้งที่สี่ขึ้นไป

2. วัตถุประสงค์การเดินทางมาจังหวัดตากของท่านในครั้งนี้

- ( ) 1. ท่องเที่ยว/พักผ่อน ( ) 2. ติดต่อธุรกิจ  
( ) 3. ทัศนศึกษา ( ) 4. ปฏิบัติราชการ  
( ) 5. เยี่ยมญาติ/เพื่อน ( ) 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. การเดินทางของท่านในครั้งนี้

- ( ) 1. เดินทางคนเดียว ( ) 2. มากับญาติหรือคนในครอบครัว  
( ) 3. มากับเพื่อน ( ) 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. จำนวนผู้ร่วมเดินทางของท่านในครั้งนี้

- ( ) 1. เดินทางคนเดียว ( ) 2. 2 - 5 คน  
( ) 3. 6 - 9 คน ( ) 4. 10 คนขึ้นไป

5. ลักษณะการเดินทางของท่านในครั้งนี้

- ( ) 1. จัดการเดินทางมาเอง ( ) 2. ชื้อทัวร์/ทัศนajaraที่ไม่มีมัคคุเทศก์ดูแล  
( ) 3. ชื้อทัวร์/ทัศนajaraที่มีมัคคุเทศก์ดูแล ( ) 4. หน่วยงาน/บริษัท/องค์กรจัดให้เดินทาง  
( ) 5. เพื่อนจัดให้/ญาติจัดให้ ( ) 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ชนิดของพาหนะที่ท่านใช้เดินทางในครั้งนี้

- ( ) 1. รถยนต์นั่งหรือรถกระบะส่วนบุคคล ( ) 2. รถบัสหรือรถตู้ของบริษัทนำเที่ยว  
( ) 3. รถบัสหรือรถตู้ที่เช่าเหมาเอง ( ) 4. รถโดยสารประจำทาง  
( ) 5. มอเตอร์ไซด์ ( ) 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. การมาท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้ใช้ระยะเวลานานเท่าใด

- |                                       |   |
|---------------------------------------|---|
| <input type="checkbox"/> 1. 1 - 2 วัน | <input type="checkbox"/> 2. 3 - 4 วัน           |
| <input type="checkbox"/> 3. 5 - 6 วัน | <input type="checkbox"/> 4. มากกว่า 6 วันขึ้นไป |

8. การเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดตากครั้งนี้ท่านมีค่าใช้จ่ายประมาณเท่าใด

- |  |   |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> 1. 2,000 บาท หรือน้อยกว่า | <input type="checkbox"/> 2. 2,001 – 4,000 บาท |
| <input type="checkbox"/> 3. 4,001 – 6,000 บาท      | <input type="checkbox"/> 4. 6,001 – 8,000 บาท |
| <input type="checkbox"/> 5. มากกว่า 8,000 บาท      |   |

9. เส้นทางการเดินทางของท่านในครั้งนี้

- 1. จากบ้าน มาจังหวัดตากแล้วกลับบ้าน
- 2. จากบ้าน ไปจังหวัดอื่น แล้วมาจังหวัดตาก แล้วกลับบ้าน
- 3. จากบ้าน มาจังหวัดตาก ไปจังหวัดอื่นต่อ แล้วจึงกลับบ้าน
- 4. อื่นๆ(โปรดระบุ).....

10. โดยทั่วไปสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ท่านไป (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตกทีลอซู อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช เขื่อนภูมิพล
- 2. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/โบราณสถาน/ศาสนา เช่น ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ศาลพระวอ วัดพระบรมธาตุ
- 3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม/ชนกลุ่มน้อย/วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น หมู่บ้านกะเหรี่ยง ไหมสเตย์บ้านอุ่มยอม ตรอกบ้านจีน
- 4. แหล่งท่องเที่ยวทางกีฬา เช่น ล่องแก่ง เดินป่า พายเรือแคนู บานาน่าไปท์
- 5. แหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าและของที่ระลึก เช่น ตลาดมุเซอ ตลาดริมเมย
- 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

**ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว**

ท่านคิดว่าจังหวัดตากมีความเหมาะสมในด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร

5 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าเห็นด้วยอย่างยิ่ง

4 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าเห็นด้วย

3 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ผู้ตอบมีความเห็นว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว		ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
<b>ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว</b>						
1	มีสภาพแวดล้อมสวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ					
2	มีความหลากหลายของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว					
3	มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย					
4	มีสินค้าที่ระลึก ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน					
5	เจ้าบ้านมีความเป็นมิตรไมตรี และให้การต้อนรับผู้มาเยือนเป็นอย่างดี					
<b>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก</b>						
6	มีการบริการโทรศัพท์สาธารณะตามจุดต่างๆ อย่างเพียงพอ					
7	มีการบริการสุขาสาธารณะที่สะอาดและเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยว					
8	มีการบริการน้ำดื่ม/น้ำใช้ ที่สะอาดและเพียงพอให้กับนักท่องเที่ยว					
9	มีร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกที่สะดวกและเป็นกันเอง					
10	การบริการของพนักงานในที่พักเป็นที่น่าพอใจ					
11	สถานที่จอดรถมีเพียงพอ					
12	ศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยวมีจำนวนมากแห่งเพียงพอ					



องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว		ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
<b>ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก</b>						
13	มีแผนที่และข้อมูลแสดงรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวไว้บริการเพียงพอ					
14	มีการบริการผู้นำเที่ยวท้องถิ่นมากเพียงพอ					
15	แหล่งท่องเที่ยวมีความปลอดภัย					
<b>ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว</b>						
16	ถนนที่เข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในสภาพดี					
17	การเดินทางเป็นที่น่าสนใจ					
18	ป้ายชี้บอกเส้นทางหรือสถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย					

**ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดตาก**  
**ด้านแหล่งท่องเที่ยว**

.....

.....

.....

**ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (สาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ถนน,ไฟฟ้า,ประปา,โทรศัพท์ ฯลฯ)**

.....

.....

.....

**ด้านกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว**

.....

.....

.....

**ด้านสวัสดิภาพและความปลอดภัย**

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม



ภาพ 7 แสดงศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช



ภาพ 8 แสดงวัดมณีบรรพตวรวิหาร เป็นวัดหลวง



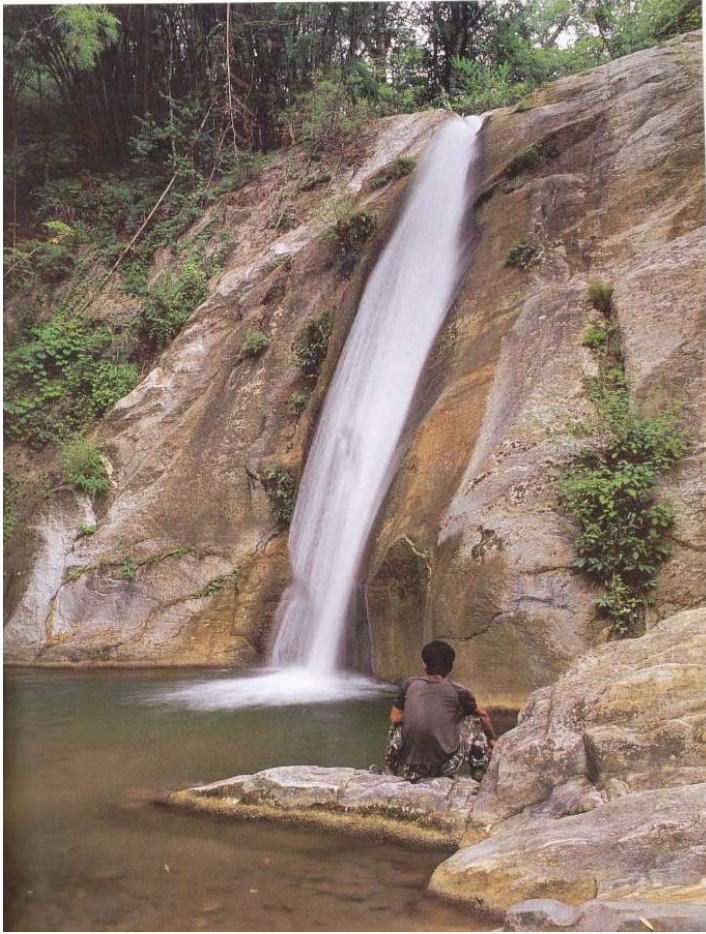
ภาพ 9 แสดงวัดสีตลาราม (วัดน้ำหัก)



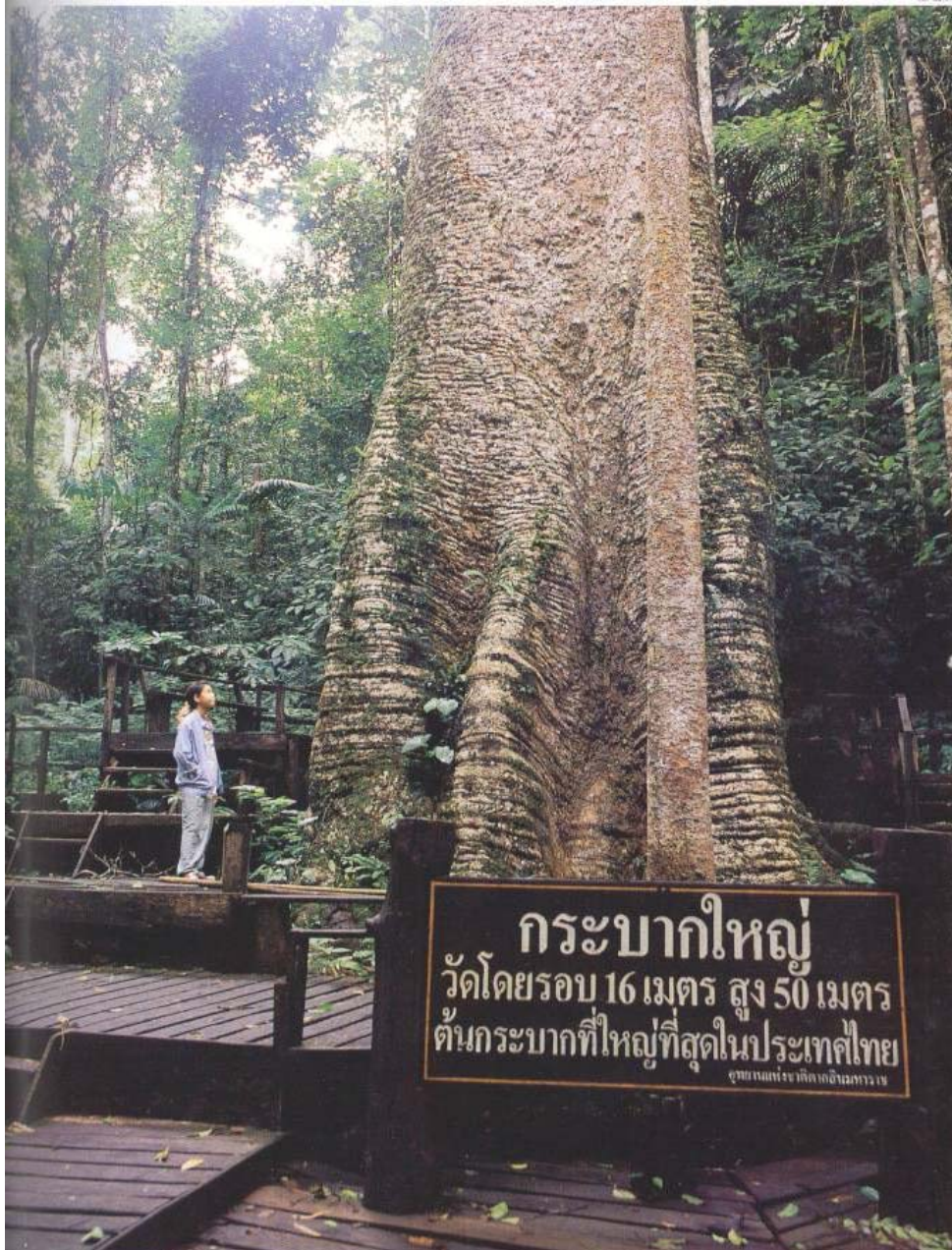
ภาพ 10 แสดงวัดดอยเขาแก้ว หรือวัดพระเจ้าตาก



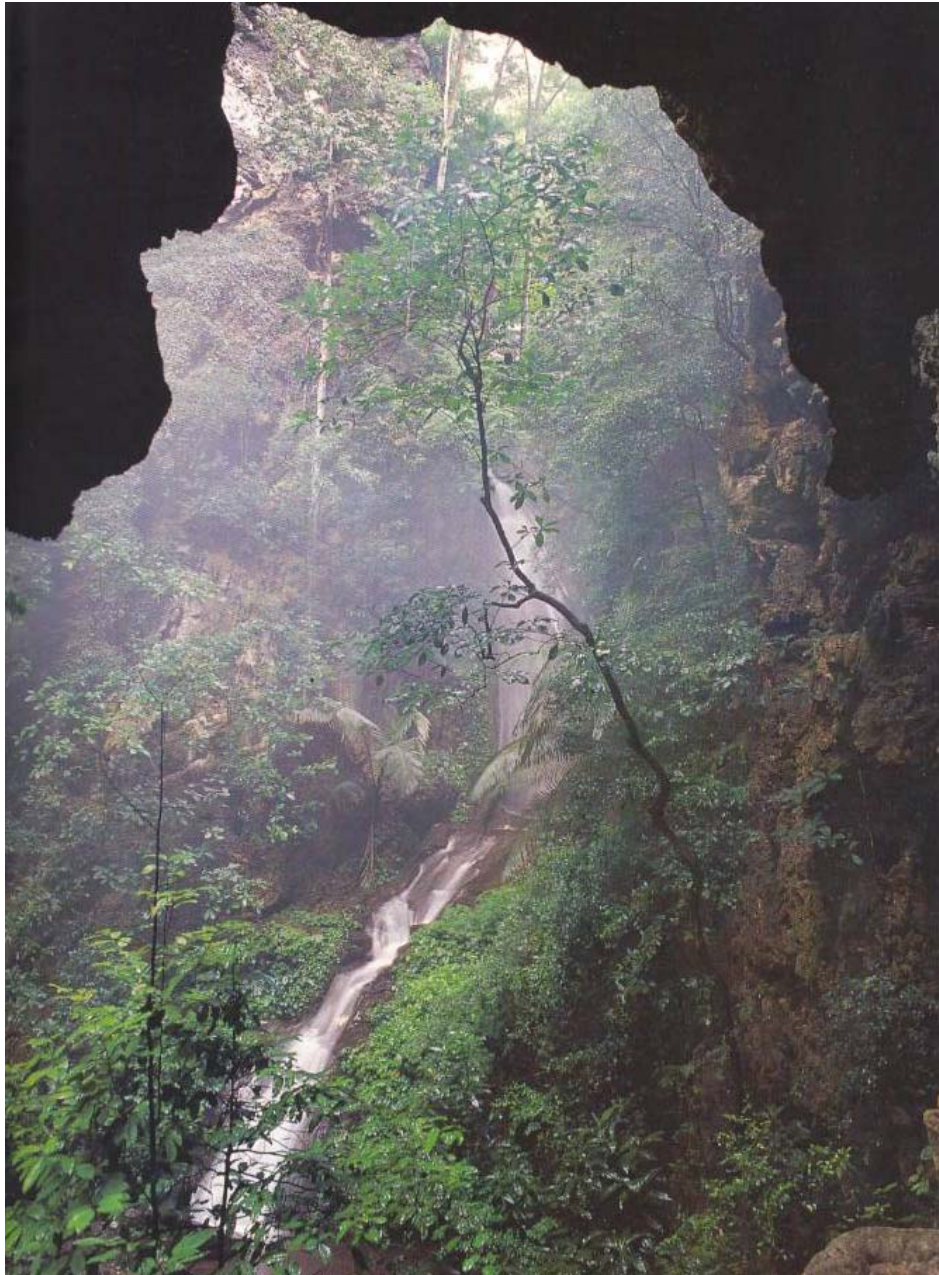
ภาพ 11 แสดงล่องแก่งแม่ละเมา



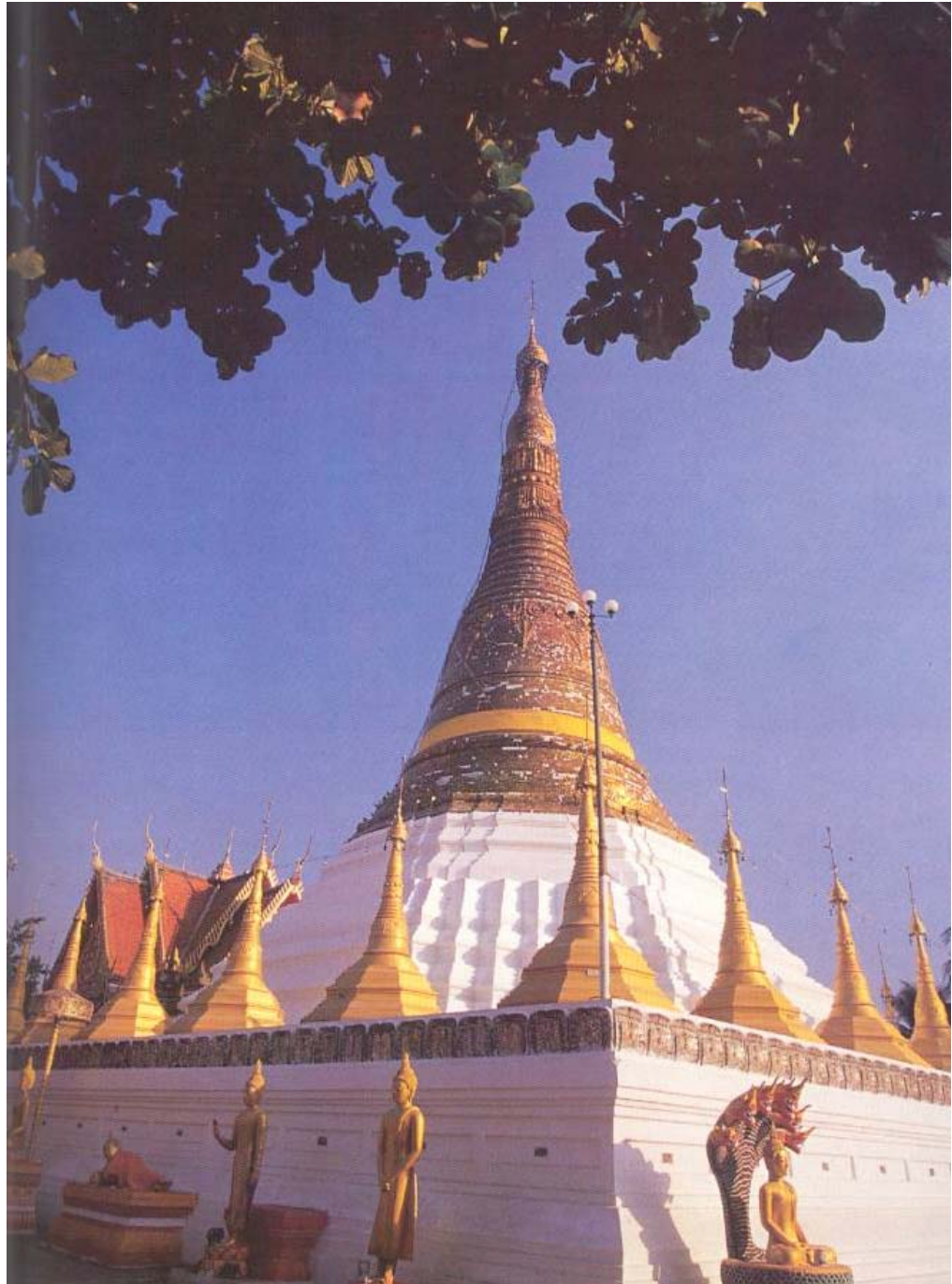
ภาพ 12 แสดงน้ำตกผาเท ภายในอุทยานแห่งชาติลานสาง



ภาพ 13 แสดงอุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช

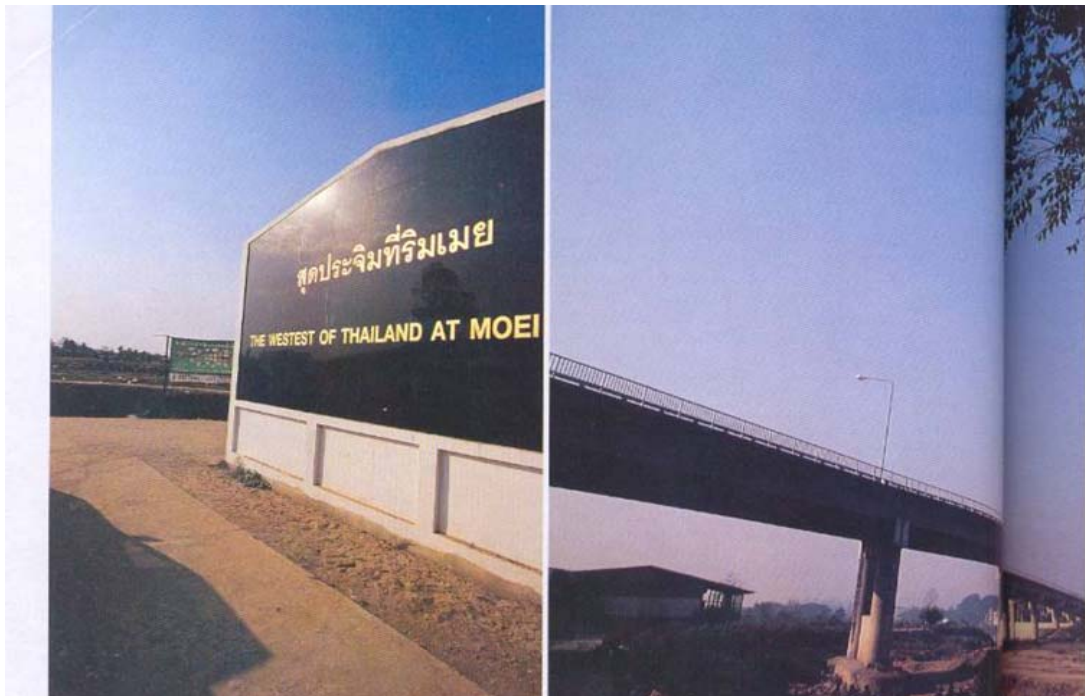


ภาพ 14 แสดงน้ำตกผาขาว ภายในอุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช

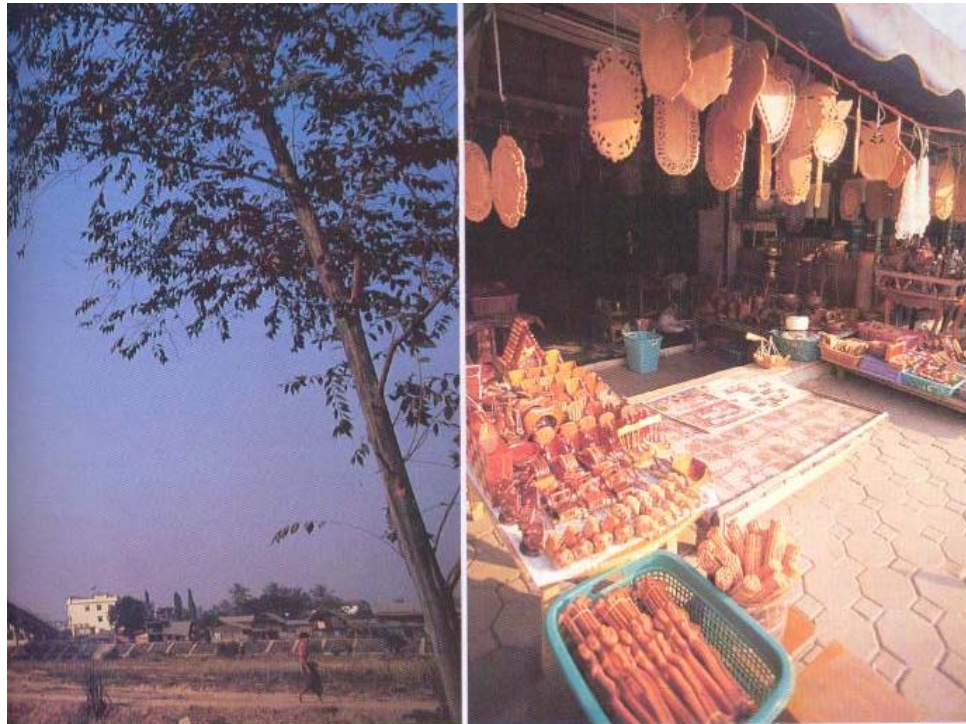


ภาพ 15 แสดงวัดชุมพลคีรี อำเภอแม่สอด

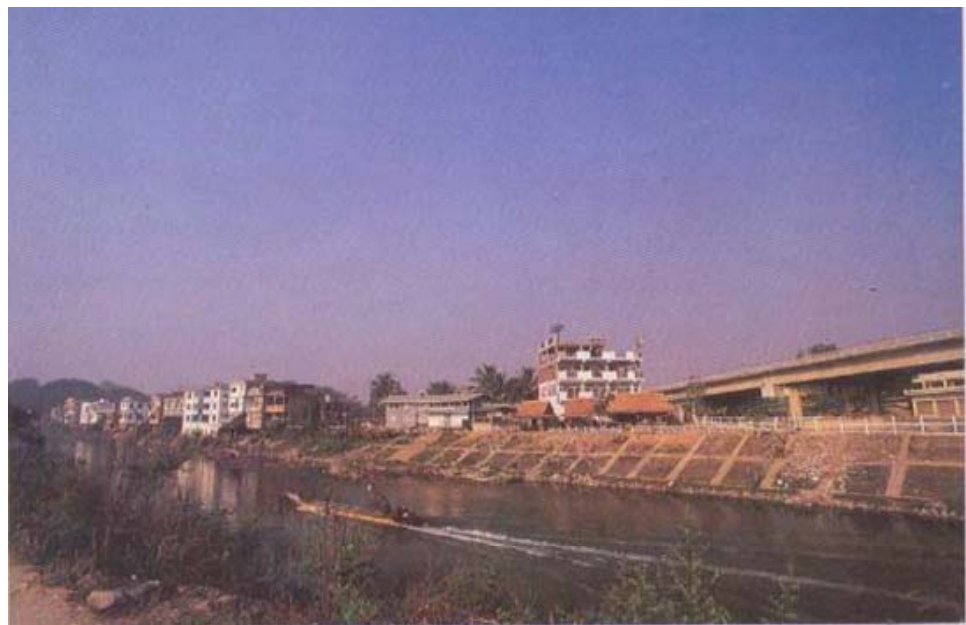




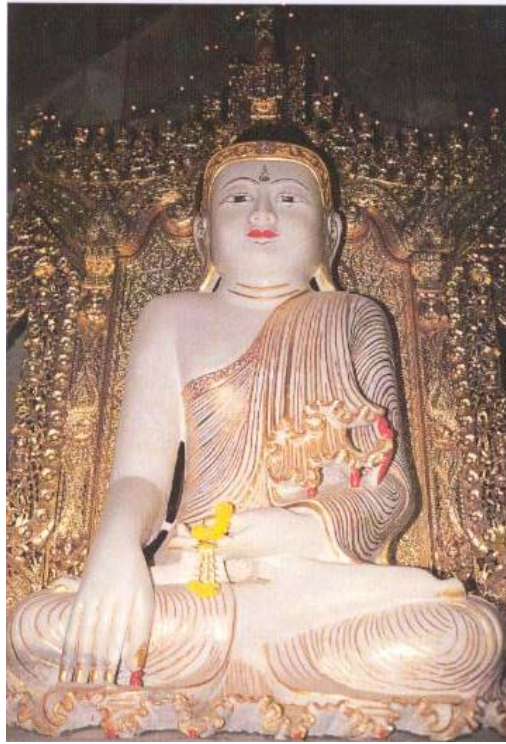
ภาพ 16 แสดงสะพานมิตรภาพไทย – พม่า อำเภอแม่สอด



ภาพ 17 แสดงตลาดริมเมย อำเภอแม่สอด



ภาพ 18 แสดงแม่น้ำเมย อำเภอแม่สอด



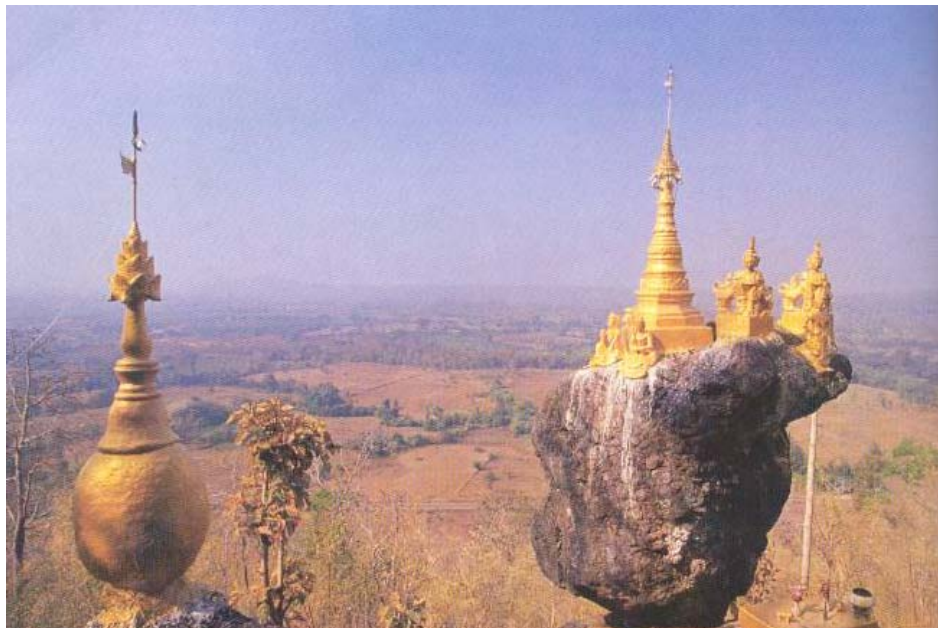
ภาพ 19 แสดงพระพุทธรูปหินอ่อน ภายในวัดไทยวัฒนาราม



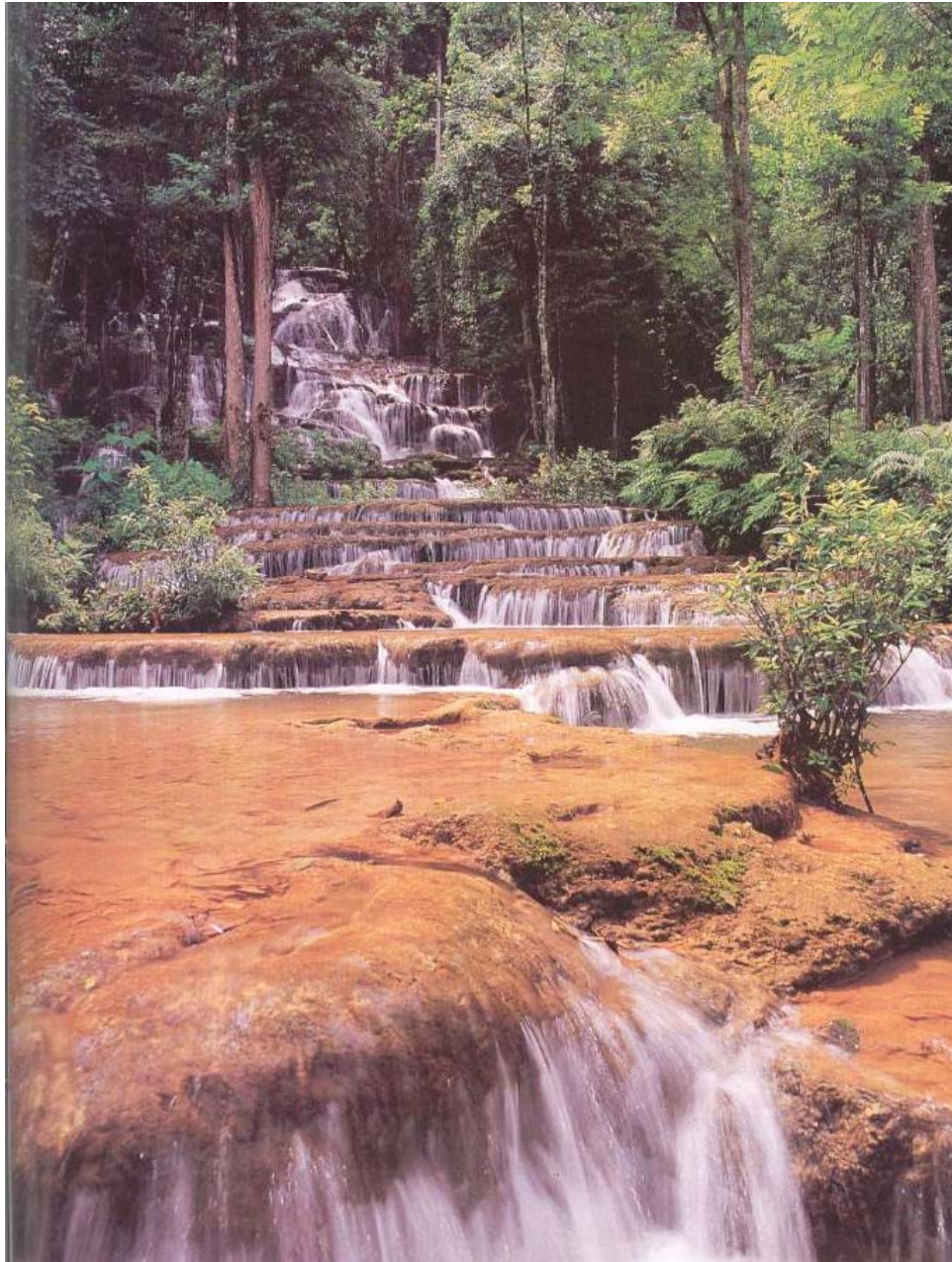
ภาพ 20 แสดงเจดีย์แก้วยอด ในวัดไทยวัฒนาราม



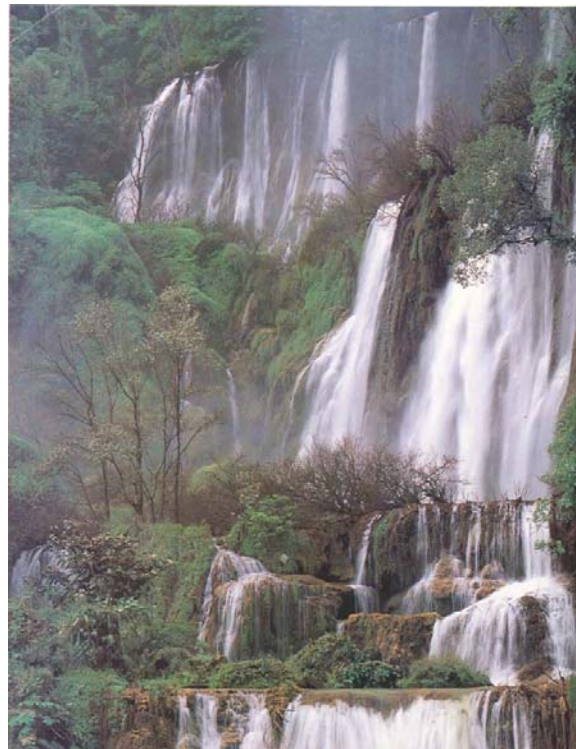
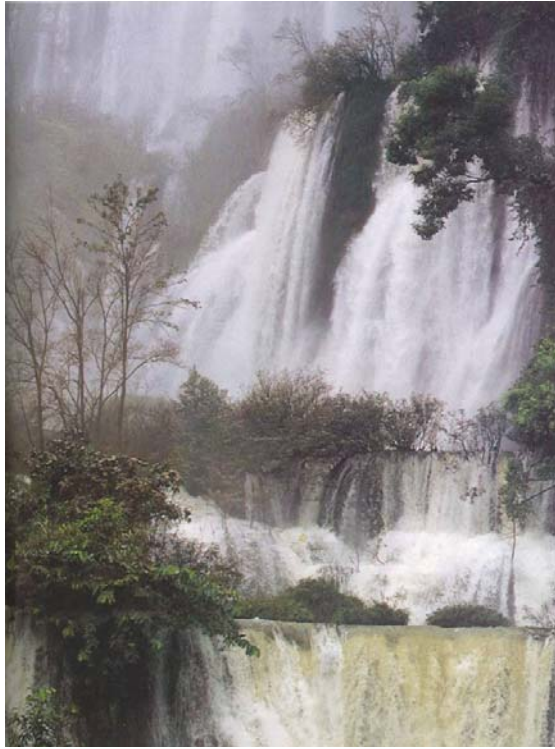
ภาพ 21 แสดงพระพุทธรูปทองคำในวัดไทยวัฒนาราม เป็นพระพุทธรูปที่จำลองมาจากพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์ของชาวเมืองมัณฑเลย์ ของพม่า



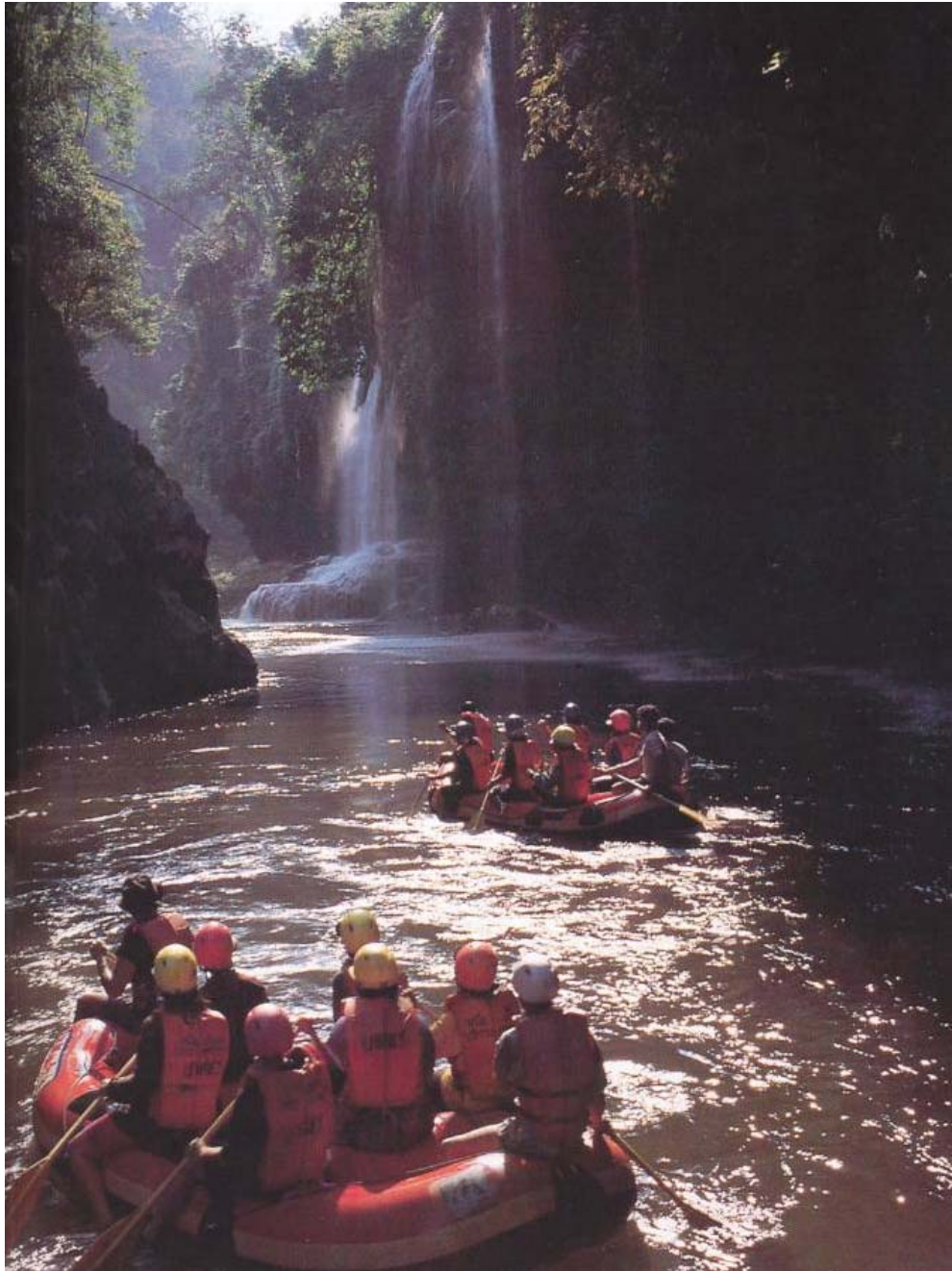
ภาพ 22 แสดงพระธาตุหินกิวดอยดินจี ตั้งอยู่ที่เขตบ้านวังตะเคียน นอกเมืองแม่สอด



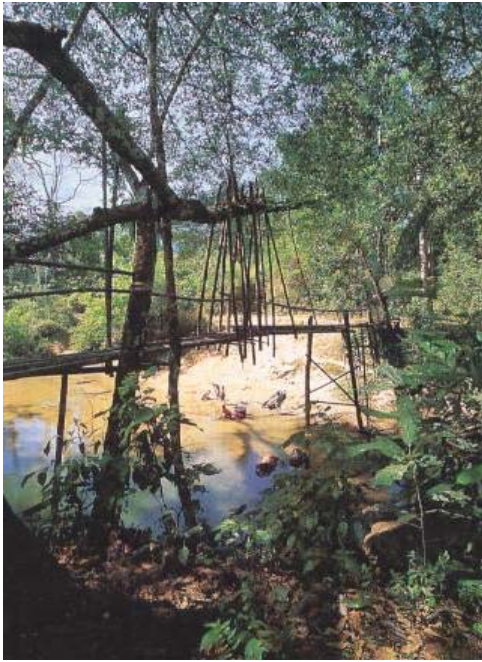
ภาพ 23 แสดงน้ำตกพาเจริญ อำเภอพบพระ



ภาพ 24 แสดงน้ำตกทีลอซู อำเภออุ้มผาง



ภาพ 25 แสดงล่องแก่งน้ำตกทีลอเล อำเภออุ้มผาง

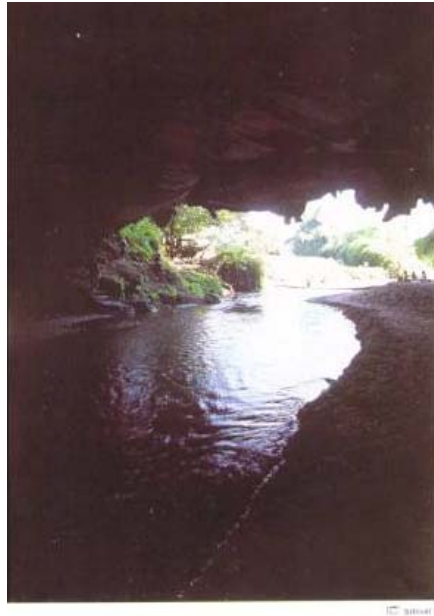


ภาพ 26 แสดงหมู่บ้านกะเหรี่ยง อำเภออุ้มผาง

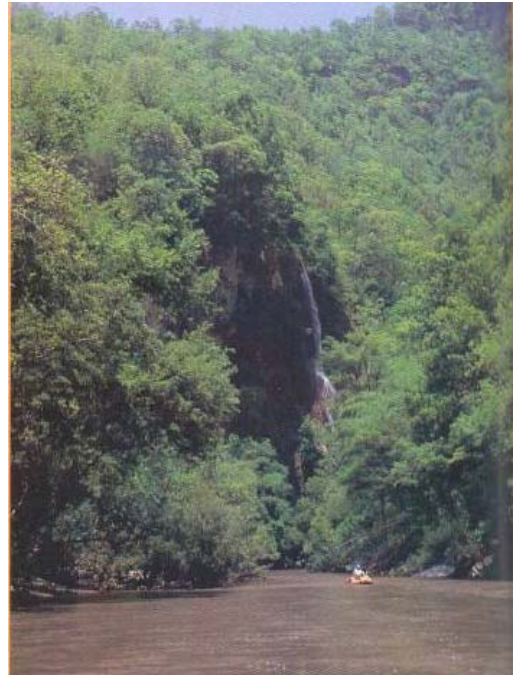
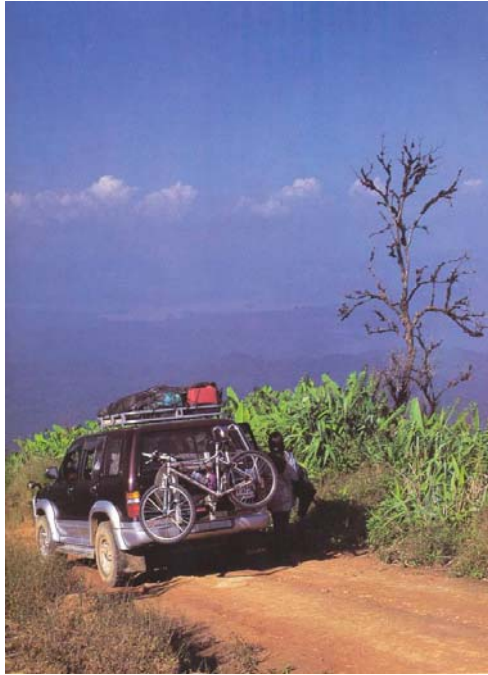




ภาพ 27 แสดงดอยม่อนกระทิง ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่เมย



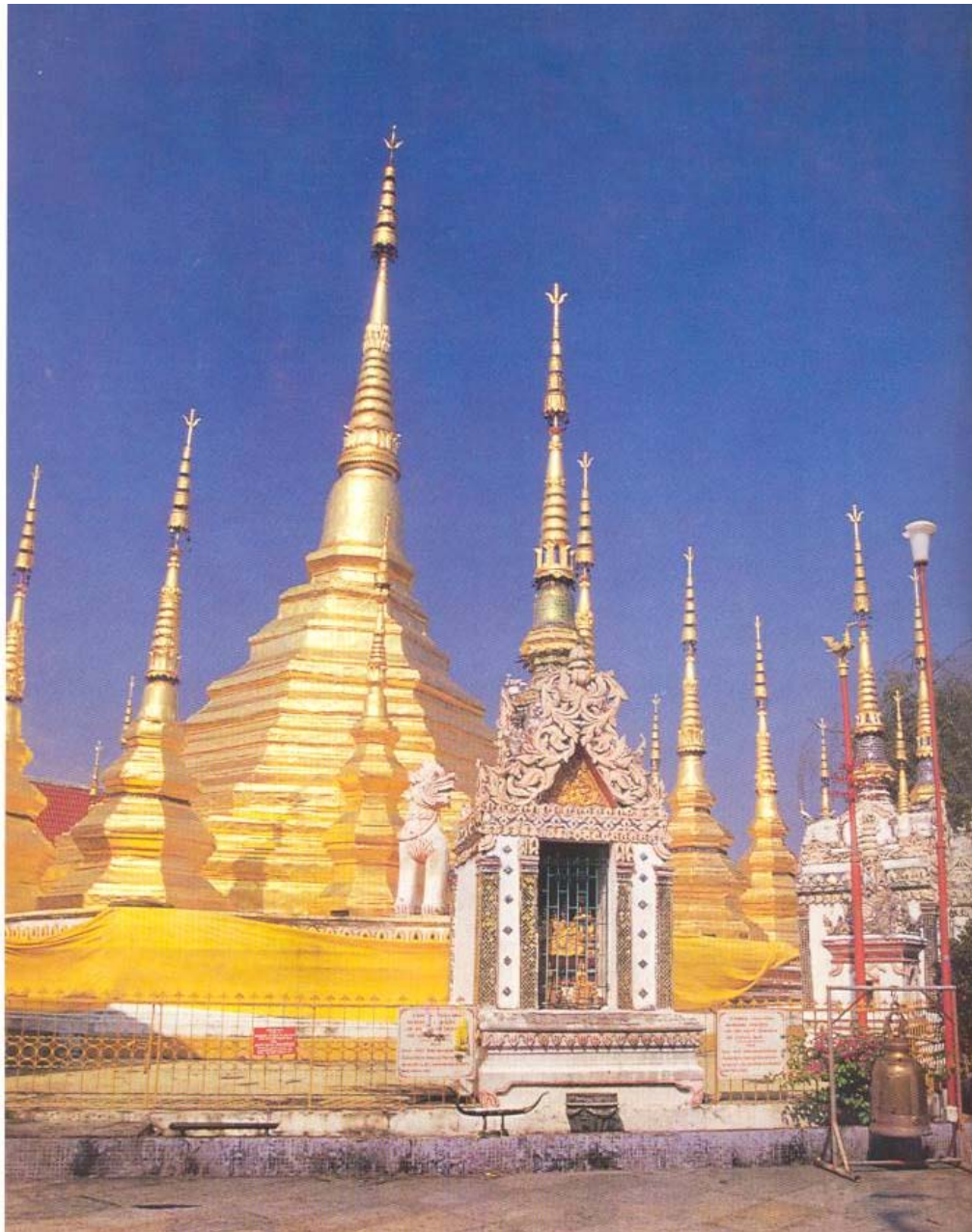
ภาพ 28 แสดงถ้ำแม่อุสุ อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่เมย



ภาพ 29 แสดงคอยสอยมาลัย อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ตื่น เส้นทางสาย  
แม่ระมาด - บ้านตาก



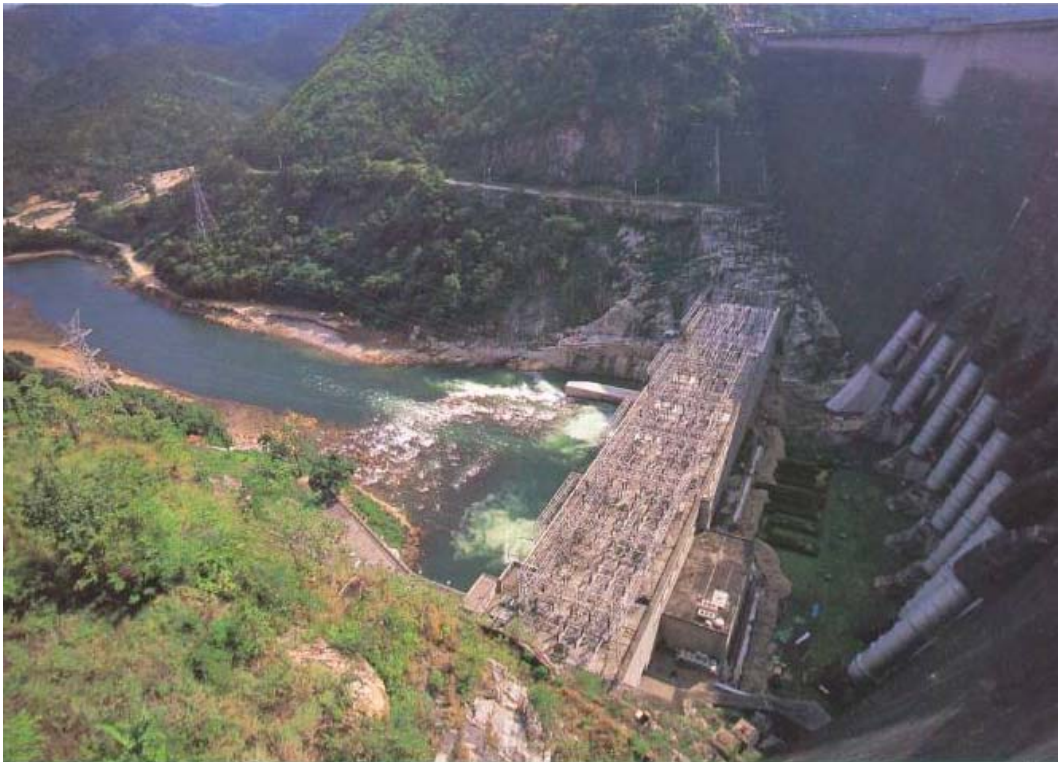
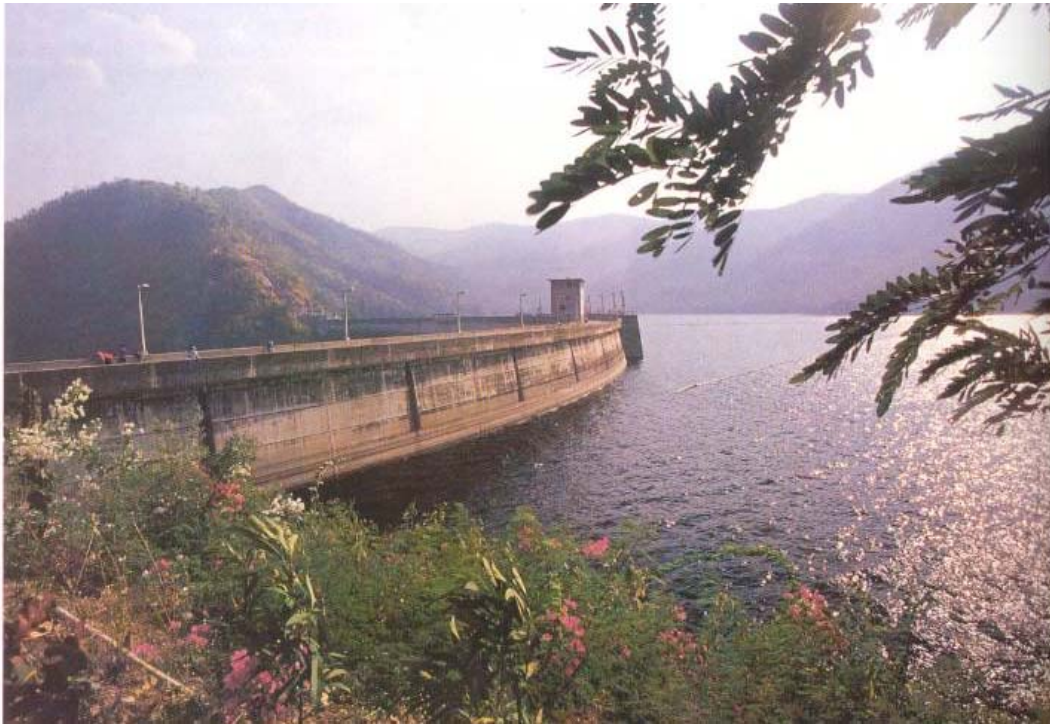
ภาพ 30 แสดงเจดีย์ยุทธหัตถี หรือเจดีย์ชนช้าง อำเภอบ้านดง



ภาพ 31 แสดงวัดพระบรมธาตุ อำเภอบ้านตาก



ภาพ 32 แสดงประเพณีลอยกระทงสายไหลประทีปพันดวง



ภาพ 33 แสดงเขื่อนภูมิพล อำเภอสามเงา

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

## ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ - ชื่อสกุล	ณาดา ชอบทำดี
วัน เดือน ปี เกิด	14 พฤศจิกายน 2526
ที่อยู่ปัจจุบัน	479/1 ถนนไทยชนะ ตำบลเชียงเงิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000
ที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์อัตราจ้าง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2547	บธ.บ. (การท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร



## ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ-ชื่อสกุล	ลัชชา เปรมปรีดิ์
วัน เดือน ปี เกิด	29 ธันวาคม 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน	56 ถนนเพชรเกษม ซอยเพชรเกษม 76 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพฯ 10160
ที่ทำงานปัจจุบัน	-
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2548	คศ.บ. (คหกรรมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

## ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ-ชื่อสกุล	อัษฎชลิ อินพล
วัน เดือน ปี เกิด	21 มิถุนายน 2516
ที่อยู่ปัจจุบัน	1/5 หมู่ 1 ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000
ที่ทำงานปัจจุบัน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก 63000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ธุรการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	ศศ.ม. (การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2540	บธ.บ. (การเลขานุการ) มหาวิทยาลัยพายัพ